

АДАТА КРИСТИ

ИЛЮЗИЯ
С ОГЛЕДАЛА

АБЛАГАР
София

АГАТА КРИСТИ ИЛЮЗИЯ С ОГЛЕДАЛА

Превод: Владимир Германов

chitanka.info

За да разсее съмненията на своя дългогодишна приятелка, мис Марпъл се съгласява да гостува в голямо имение в провинцията. Всичко е привидно спокойно, докато не еква изстрел. Един от обитателите на имението е убиец. Убиец, който съумява да бъде едновременно на две места...

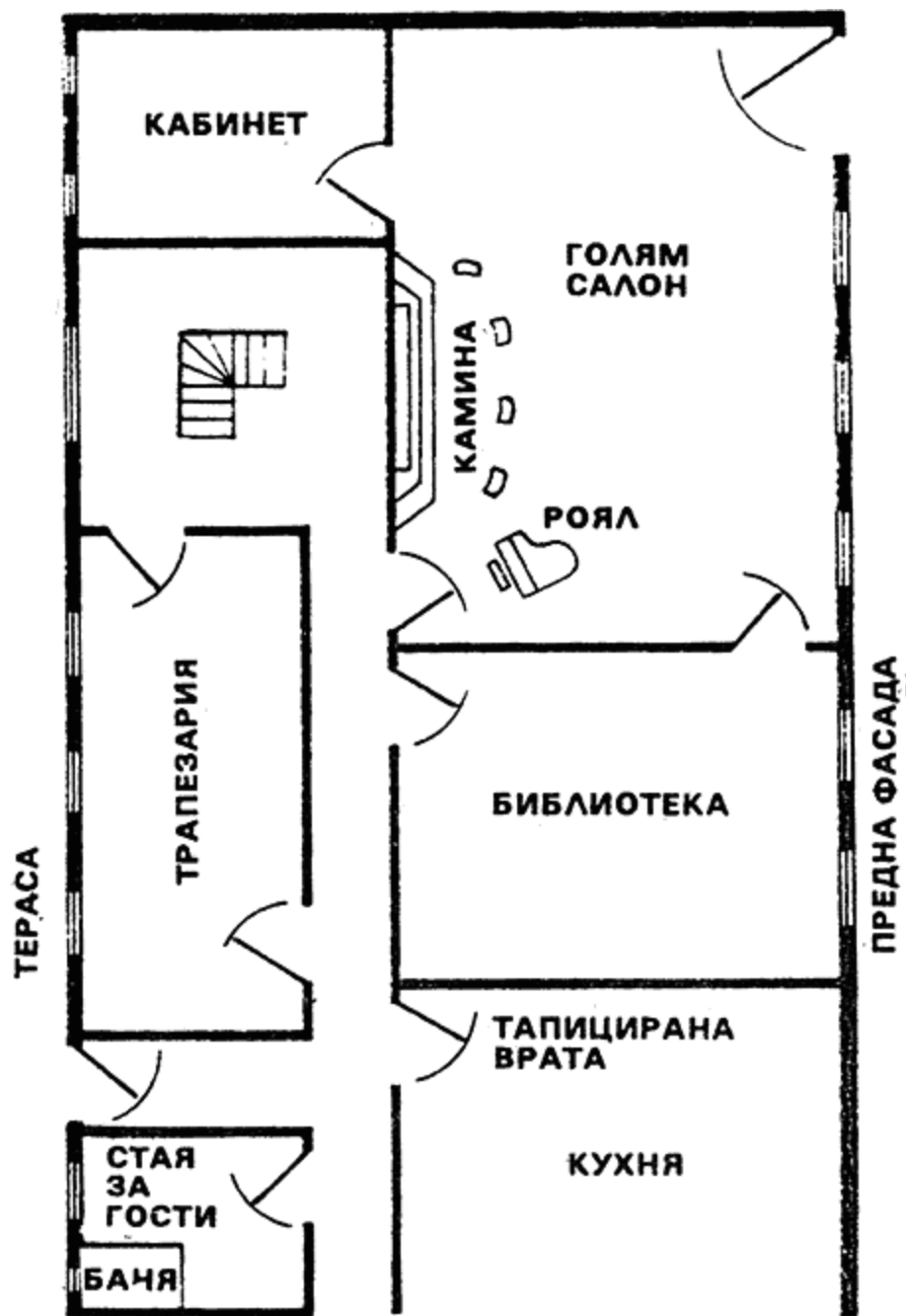
Агата Кристи е известна в целия свят като кралицата на криминалния роман. Продадени са повече от един милиард екземпляра от книгите ѝ на английски език и още един милиард в превод на 44 езика. Тя е един от най-издаваните и четени автори и само Библията и произведенията на Шекспир са продадени в по-големи количества от нейните романи. Авторка е на 78 криминални романа, 19 пиеси и 6 романа, написани под името Мери Уестмакот.

Агата Кристи е родена в Торки. Първият ѝ роман — „Загадката в Стайлз“ е написан към края на Първата световна война, в която тя участва като медицинска сестра. В него тя създава Поаро, малкия детектив-белгиец с яйцевидна глава, страстен привърженик на реда, както и на „сивите клетки“, който става един от най-популярните детективи след Шерлок Холмс. Романът е публикуван през 1920 година.

След като е писала средно по една книга на година, през 1926 Агата Кристи създава своя шедьовър „Убийството на Роджър Акройд“. Това е първото ѝ произведение, публикувано от Колинс, и поставя началото на едно сътрудничество между автор и издател, което продължава 50 години и дава живот на 70 книги. „Убийството на Роджър Акройд“ е и първият роман на писателката, който е поставен в театъра със заглавието „Алиби“ и се играе с голям успех в Уест Енд.

През 1971 г. Агата Кристи получава благородническа титла. Последните ѝ два издадени романа са „Завесата: Последния случай на Поаро“ — през 1975 г., и „Стаена смърт“ — през 1976 г., в който отново се срещаме с мис Марпъл, мила стара дама от Сейнт Мери Мийд. И двата романа имат невероятен успех. Агата Кристи пише и популярна литература, включително и една автобиография и прекрасната книга „Ела и ми кажи как живееш“, в която разказва за експедициите, на които е била със своя съпруг, археолога сър Макс Малоун.

ГЛАВА 1

План на Стонигейтс

Мисис Ван Райдък се отдръпна от огледалото и въздъхна.
 — Е, това, струва ми се, е добре — промърмори тя. — Харесва ли ти, Джейн?

Мис Марпъл огледа съдържано творението на Ланванели.

— Мисля, че роклята е много красива — отговори тя.

— Добра е — съгласи се мисис Ван Райдък и въздъхна. —
Махни я, Стефани.

Възрастната прислужница със сива коса и тънки присвити устни изтегли внимателно роклята през вдигнатите ѝ нагоре ръце.

Мисис Ван Райдък застана пред огледалото и огледа първокласното си копринено бельо. Корсетът ѝ бе изключителен. Краката ѝ, все още запазили формата си, бяха обути в хубави найлонови чорапи. Лицето ѝ, непрекъснато тонизирано с масажи и покрито с пласт козметика, изглеждаше почти момичешко дори и от малко разстояние. Косата ѝ, изрядно вчесана, имаше синкав оттенък, като хортензия. Беше практически невъзможно да видиш мисис Ван Райдък и да си представиш как би изглеждала в естествено състояние. Всичко, което можеше да се осигури с пари, ѝ бе осигурено — освен това имаше специални диети, масажи и упражнения.

Рут Ван Райдък погледна приятелката си весело.

— Мислиш ли, че повечето хора биха се досетили, че сме почти на една и съща възраст, Джейн?

— И през ум няма да им мине, сигурна съм — отвърна мис Марпъл окуражаващо. — Боя се, че изглеждам точно на колкото съм и нито ден по-малко.

Тя беше белокоса, с меко, розово-бяло набръчкано лице и невинни порцелановосини очи. Имаше вид на много мила старица.

Никой не би нарекъл мисис Ван Райдък „мила старица“.

— Така е, Джейн. — Приятелката ѝ изведнъж се усмихна широко. — Аз също. Само че по малко по-различен начин. „Чудно как тази стара кранта успява да поддържа фигурата си“, ето това говорят за мен. Отлично знаят, че съм стара кранта. А и аз, ей Богу, се чувствам точно така!

Тя се отпусна тежко върху копринената възглавничка на стола.

— Всичко е наред, Стефани — добави след това. — Можеш да си вървиш.

Прислужницата сгъна роклята и излезе.

— Добрата стара Стефани. Вече от тридесет години е с мен. Тя е единствената, която знае как изглеждам в действителност... Джейн, искам да поговоря с теб.

Мис Марпъл се наклони леко напред. Лицето ѝ придоби съсредоточен израз. Изглеждаше някак си неуместно в пищно обзаведената стая на скъпия хотелски апартамент. Беше облечена в доста старомодно черно, носеше голяма чанта за покупки и видът ѝ беше напълно почтен.

— Безпокоя се, Джейн. За Кари Луиз.

— Кари Луиз? — повтори мис Марпъл озадачено. Името я върна много години назад.

Пансионът във Флоренция. Тя — розово-бялото момиче от Англия. Двете сестри Мартин — американки, интересни за англичанката заради странния си говор, непринудеността и жизнеността си. Рут — висока, нетърпелива, с целия свят в джоба. Луиз — дребна, фина, неспокойна.

— Кога я видях за последен път, Джейн?

— О, преди много, много години. Трябва да са поне двадесет и пет. Разбира се, ние все още си разменяме картички за Коледа.

Какво странно нещо е дружбата! Тя, младата Джейн Марпъл и двете американки. Пътищата им се бяха разделили почти веднага, но въпреки това старата привързаност не бе изчезнала. Странно, че Рут, чийто дом — или по-скоро домове — се намираха в Америка, бе сестрата, която беше виждала по-често. Не, може би не беше чак толкова странно. Като повечето американки от своята класа Рут беше космополит и всяка година-две идваше в Европа, обикаляше Лондон, Париж, Ривиерата, винаги готова да открадне няколко мига със старите си приятелки. Имаше много срещи като тази. В „Кларидж“, „Савой“, „Бъркли“ или „Дорчестър“. Отбрани ястия, скъпи спомени, забързано и сърдечно сбогуване. Рут никога не успя да посети Сейнт Мери Мийд. Всъщност мис Марпъл не бе и очаквала такова нещо. Животът на всеки има своето *темно*. Този на Рут беше *presto*, докато мис Марпъл се задоволяваше с *adagio*.

И така тя бе виждала по-често американката Рут, докато Кари Луиз, която живееше в Англия, не бе срещала повече от двадесет години. Странно, но напълно естествено, защото, когато живееш в една и съща страна с приятелката си, няма нужда специално да се уговаряш с нея. Струва ти се, че и без това рано или късно ще се видите. Само че, ако се движите в различни кръгове, това не се случва. Пътищата на Джейн Марпъл и Кари Луиз чисто и просто не се бяха пресекли.

— А защо се безпокоиш за нея, Рут? — попита мис Марпъл.

— Това, което ме смущава най-много, е, че не знам! Просто не знам!

— Да не би да е болна?

— Тя е много крехка и деликатна. Винаги е била такава. Не, не бих казала, че е по-зле от обикновено... Като вземем предвид, че живее доста заможно...

— Нещастна ли е?

— О, не *това*.

„Така е“ — помисли си мис Марпъл. Би било трудно да си представи Кари Луиз нещастна, въпреки че без съмнение бе преживяла и трудни периоди. Само че... просто не можеше да го допусне. Объркана — да. Неприятно изненадана — също, но в никакъв случай тежка скръб.

Думите на мисис Ван Райдък дойдоха почти веднага:

— Кари Луиз винаги е живяла във от този свят. Просто няма понятие какъв е той. Може би *това* ме тревожи.

— Нещата около нея... — започна мис Марпъл, но поклати глава и замълча. — Не.

— Тя самата ме безпокои — продължи Рут Ван Райдък. — Кари Луиз винаги е имала идеали. Естествено, когато бяхме млади, това бе на мода. Всички имахме идеали — за едно младо момиче е напълно нормално. Ти щеше да се грижиш за прокажени, аз да ставам монахиня... Човек преминава през тези глупости. Бракът, бих казала, ги избива от главата. Е, на мен лично не ми се отрази зле.

Мис Марпъл си помисли, че това е твърде мек израз. Рут се бе омъжвала три пъти за много богати мъже и последвалите разводи бяха увеличили банковата ѝ сметка, без ни най-малко да се отразят на душевното ѝ състояние.

— Разбира се — продължи мис Ван Райдък, — аз винаги съм била твърда и не съм позволявала обстоятелствата да ме повалят. Никога не съм очаквала прекалено много от живота и от мъжете. Измъквала съм се благополучно и толкова — никакви лоши чувства. С Томи все още сме добри приятели, а Джулиъс се съветва с мен за сделките си. — Лицето ѝ потъмня. — Струва ми се, че точно това ме тревожи у Кари Луиз... Винаги е била готова да се омъжи за някой чудак.

— Чудак?

— Човек с идеали. Допадат й идеалистите. Помня как гледаше стария Гулбрандсен — млада, едва седемнадесетгодишна, хубава колкото си иска, ококорила очи като чинии — докато той развиваше пред нея плановете си за човешкия род. И се омъжи за него — вдовец с отраснали деца, прехвърлил петдесетте — единствено заради филантропските му идеи. Слушаше го като омагьосана. Същински Дездемона и Отело. За щастие край тях нямаше Яго, за да обърка нещата... А и Гулбрандсен не е цветнокож. Норвежец. Или швед... нещо такова.

Мис Марпъл кимна замислено. Името Гулбрандсен беше известно по целия свят. Човек с добър търговски усет и удивителна честност, той бе изградил такова огромно състояние, че единственият начин да похарчи парите си наистина беше филантропията. Името му все още се чуваше. Фондация „Гулбрандсен“, стипендиите „Гулбрандсен“, приютите „Гулбрандсен“. Но най-известен беше с големия колеж, предназначен за децата на работниците.

— Не се омъжи за него заради парите му — продължи Рут. — Ако бях аз, щеше да е за това, но не и Кари Луиз. Не знам какво можеше да стане, ако не беше умрял, когато тя навърши тридесет и две. Тази възраст е много подходяща за вдовица. Вече притежаваш известен опит, но и способност да се адаптираш.

Мис Марпъл, която никога не се беше омъжвала, я изслуша и кимна леко, докато си припомняше познатите й вдовици от Сейнт Мери Мийд.

— Най-много се радвах за Кари Луиз, когато беше с Джони Рестарик. Естествено, той се ожени за нея заради парите й или във всеки случай не би го направил, ако тя ги нямаше. Джони беше мързелив, егоист, обичаш удоволствията, но това е толкова по-безопасно от чудак! Той искаше единствено да живее леко. Настояваше Кари Луиз да ходи при най-добрите шивачи, да се вози на яхти и коли, да се забавлява с него. Този тип мъже са *безопасни*. Дай им удобства и лукс и ще замъркат като очарователни котенца. Никога не съм вземала сценографията и театралните му щуротии насериозно, но Кари Луиз беше омагьосана и смяташе, че това е изкуство с главно „И“. Всъщност тя го насочи към онази среда, където го пипна ужасната югославянка и просто го откъсна със себе си. А той не искаше да

тръгне. Ако Кари Луиз беше проявила разум и бе изчакала малко, Джони щеше да се върне.

— Тя страдаше ли? — попита мис Марпъл.

— Това е странното. Не мога да повярвам такова нещо. Беше много мила с него, но това и трябваше да се очаква. Тя си е мила. Страшно бързаше да му даде развод, за да може той да се ожени за онова същество. И предложи да осигури дом на двете му момчета от първия брак, защото така щели да се чувстват по-сигурни. И ето докъде стигна горкият Джони — *трябваше* да тръгне с онази. Тя го търпя в продължение на шест ужасни месеца и след това в изблик на ярост скочи с него в колата в една пропаст. *Казаха*, че било нещастен случай, но аз мисля, че е от яд!

Мисис Ван Райдък взе огледалото и се вгледа внимателно в лицето си. Отскубна един косъм с пинсетите си за вежди и продължи:

— И какво направи Кари Луиз след това? Омъжи се за Луис Сероколд. Поредният чудак! Поредният идеалист! Не, не казвам, че не ѝ е предан, мисля, че е, но го хапе същата буболечка. Исква да оправи живота на хората вместо самите тях. Само че никой не може да ти помогне, ако сам ти не искаш, да.

— Може би — каза мис Марпъл.

— Разбира се, и в тези неща има мода, както при дрехите. Боже мой! Видя ли какви поли се мъчи да ни накара да облечем Кристиан Диор? Та какво говорех? Аха. Мода. Във филантропията също има мода. По времето на Гулбрандсен беше образованието. Сега това е старомодно. Намеси се държавата. Всички очакват да получат образование и го смятат за нещо напълно естествено. А после не го зачитат. Малолетните престъпници — ето модата днес. Тези проявени и потенциални криминални типове. Всички полудяха заради тях. Трябва да видиш как блестят очите на Луис Сероколд зад дебелиите му очила! Прелива от ентузиазъм. Той е от онези хора с невероятна воля, които преживяват на банан и коричка хляб и влагат цялата си енергия в някаква кауза. А Кари Луиз върви по свирката му. Както обикновено. Само че това не ми харесва, Джейн. Имаха срещи с попечителите и преустрои цялото имение за тази цел. Сега е нещо като възпитателно учреждение за малолетни престъпници с психиатри, психолози и всичко останало. Двамата са заобиколени от тях, а тези момчета може и да не са съвсем нормални. Пълно е и с разни терапевти, учители и

всевъзможни ентузиастични, половината от които със сигурност са луди! Безумци! И моята малка Кари Луиз живее сред всичко това!

Мисис Ван Райдък замълча и се вгледа безпомощно в мис Марпъл, Тя проговори с леко недоумение в гласа:

— Но, Рут, все още не си ми обяснила от какво точно се притесняваш.

— Казах ти вече, не знам. Точно това ме безпокои. Току-що идвам оттам. Бях за малко. И през цялото време чувствах, че нещо не е наред. В атмосферата, в къщата... Зная, че не греша. Усещам тези неща. Винаги съм ги усещала. Споменавала ли съм ти, че посъветвах Джулиъс да продаде „Амалгамейтид сириълс“ точно преди борсовия крах? И се оказах права! Да, там има нещо нередно. Но не знам какво и защо... Дали са онези ужасни престъпници или е нещо по-близо до дома им... не мога да кажа какво е. Луис живее единствено заради идеите си и не забелязва нищо друго. А Кари Луиз, Бог да я благослови, не вижда и не чува нищо, освен хубавите неща. Много добре, но не е *практично*. Злото съществува... Джейн, искам да отидеш там веднага и да разбереш какво става.

— Аз!? — възкликна мис Марпъл. — Защо аз?

— Защото имаш нюх за тези неща. Винаги си имала. Винаги си била мило, невинно на вид същество, Джейн, и в същото време никога нищо не те е изненадало, винаги си била готова за най-лошото.

— Най-лошото твърде често се оказва истина... — промърмори мис Марпъл.

— Не мога да си представя защо имаш толкова лошо мнение за човешката природа... В това тихо и спокойно селце, в което живееш, старо, непокуварено място...

— Ти никога не си живяла в село, Рут. Нещата, които се случват в тихите, непокуварени селца, може би ще те изненадат.

— О, сигурно. Исках да кажа, че не изненадват теб. Ще отидеш в Стонигейтс, за да разбереш какво става, нали?

— Но, Рут, това ще бъде много трудно.

— Не, няма. Помислила съм за всичко. Дано не ми се разсърдиш... Но вече съм подготвила почвата.

Мисис Ван Райдък замълча, погледна смутено мис Марпъл, запали цигара и се впусна в нервни обяснения:

— Не можеш да не се съгласиш, че след войната хората с малки доходи не живеят добре... Имам предвид хората като теб, Джейн.

— О, да. Така е. Просто не знам какво щях да правя, ако не беше племенникът ми Реймънд.

— Остави племенника си — прекъсна я мисис Ван Райдък. — Кари Луиз не знае нищо за него. Може да е чувала за него като писател, но няма представа, че ти е племенник. Работата е, както казах на Кари, че милата Джейн преживява тежки времена. Понякога почти няма какво да яде и, разбира се, е твърде горда, за да се обърне към старите си приятелки. Добавих, че е невъзможно да ти предложим *пари*, но една приятна почивка в хубава обстановка, със стара приятелка, с достатъчно и здравословна храна, без грижи и тревоги... — Рут Ван Райдък замълча и завърши предизвикателно: — А сега можеш да ми се разсърдиш, ако искаш.

Мис Марпъл отвори порцелановосините си очи с лека изненада.

— Но защо да ти се сърдя? Подходила си много разумно. Звучи правдоподобно. Сигурна съм, че Кари Луиз се е отзовала.

— Писа ти. Ще намериш писмото, когато се прибереш. Честно, Джейн, нали не мислиш, че съм си позволила неппростима волност? Нали нямаш нищо против...

Тя се поколеба и мис Марпъл довърши мисълта ѝ:

— Да посетя Стонигейтс под фалшив предлог, уж за да ми се окаже помощ. Не, нямам нищо против. Щом се *налага*. Ти смяташ, че е нужно, и аз съм склонна да се съглася с теб.

Мисис Ван Райдък се вгледа в нея.

— Да не би и ти да си дочула нещо?

— Не съм. Убедеността ти ми е достатъчна. Ти не си фантазьорка, Рут.

— Така е. Но не мога да кажа нищо определено.

— Помня — отвърна мис Марпъл замислено — една неделя в църквата. Беше втората неделя на Коледните пости... Седях зад Грейс Ламбъл и се тревожех за нея. Бях абсолютно сигурна, че нещо не е наред, но не можех да определя какво. Изпитвах някакво смущаващо чувство. Много ясно изразено.

— И имаше ли нещо нередно?

— О, да. Баща ѝ, старият адмирал, от известно време се държеше особено и още на следващия ден се нахвърли върху нея с чука за

разбиване на въглища. Крещял ѝ, че е антихрист, преобразен като неговата дъщеря. Едва не я убил. Закараха го в лудницата, а тя се справи едва след няколко месеца в болницата... Но едва не умря.

— И онзи ден в църквата ти си имала предчувствие?

— Не бих го нарекла „предчувствие“. Основаваше се на факти. Обикновено е така, макар че в момента човек невинаги си дава сметка за това. Тогава бе сложила шапката си със задното напред. Това бе съществено, защото Грейс Ламбъл беше акуратна и никак не разсеяна. Възможните обстоятелства, при които би могла да си я сложи наопаки, преди да отиде на църква, никак не бяха много. Оказа се, че баща ѝ запратил по нея мраморен пепелник, който счупил огледалото. Тя грабнала шапката си и изтичала навън, за да не привлече вниманието на прислугата и съседите. Решила, че това се дължи на „военния темперамент на милия татко“. Не си е давала сметка, че умът му е вече напълно излязъл от релсите, макар че би трябвало да се досети. Непрекъснато се оплаквал, че го следят врагове и така нататък... Обикновените симптоми.

Мисис Ван Райдък погледна приятелката си с възхищение.

— Може би в края на краищата това твое село не е чак толкова идилично място.

— Човешката природа, мила моя, навсякъде е една и съща. Просто в големия град е по-трудно да я наблюдаваш внимателно, това е всичко.

— Значи ще отидеш в Стонигейтс?

— Ще отида. Може би е малко нечестно към племенника ми Реймънд. Да оставя хората да си помислят, че не се грижи за мен... Но той е в Мексико за шест месеца, а когато се върне, всичко трябва да е свършило.

— Кое трябва да е свършило?

— Поканата на Кари Луиз няма да е за вечни времена, нали? Три седмици, може би месец. Това, предполагам, ще е достатъчно време.

— За да разбереш какво не е наред?

— За да разбере какво не е наред.

— Боже, Джейн! — възкликна мисис Ван Райдък. — Не ти липсва увереност, нали?

Мис Марпъл я погледна с укор.

— Рут, ти каза, че ми имаш доверие... Мога само да те уверя, че ще направя всичко възможно, за да го оправдая.

ГЛАВА 2

Преди да се ками на влака за Сейнт Мери Мийд (по специалната намалена тарифа в сряда), мис Марпъл съвсем делово разпита Рут за някои подробности.

— Аз й Кари Луиз си пишехме от време на време, но преди всичко си изпращахме календари и картички за Коледа. Рут, мила, интересуват ме фактите и също така, кого точно ще срещна в Стонигейтс.

— Знаеш за брака на Кари Луиз с Гулбрандсен. Нямаха деца и Кари прие това много навътре. Гулбрандсен беше вдовец и имаше трима големи сина. В края на краищата осиновиха още едно дете, Пипа — малко, очарователно същество. Беше на две годинки, когато я взеха.

— Откъде? Какъв е произходът й?

— Вече не си спомням, Джейн. Наистина. Ако изобщо съм чула някога. Може би от някое дружество за осиновяване? Може да е била нежелано дете, за което Гулбрандсен е чул. Защо? Мислиш ли, че е важно?

— Човек винаги иска да знае произхода, така да се каже. Продължавай.

— След това се оказа, че въпреки всичко Кари Луиз ще има свое дете. Според лекарите това се случва доста често.

Мис Марпъл кимна.

— Така е.

— Както и да е. Кари Луиз роди и се почувства раздвоена, ако разбираш какво имам предвид. Ако се беше случило по-рано, щеше да обезумее от радост, но вече толкова обичаше Пипа, че сякаш се чувстваше гузна пред нея заради новото бебе. Когато Милдред дойде, оказа се доста грозновато дете. Прилича на баща си — те бяха едри и грубовати. Но определено добри хора. Кари Луиз толкова се стараше да не прави разлика между своето и осиновеното дете, че, струва ми се, глезеше Пипа прекомерно, а пренебрегваше Милдред. Мисля си, че

Милдред страдаше от това. Както и да е. Не ги виждах често. Пипа стана много хубаво момиче, а Милдред бе съвсем обикновена. Ерик Гулбрандсен умря, когато Милдред беше на петнадесет, а Пипа на осемнадесет. На двадесет Пипа се омъжи за италианец, маркиз ди Сан Севериано — о, съвсем истински маркиз, не мошеник или нещо такова. Тя беше наследничка на Гулбрандсен... Естествено. Иначе маркизът нямаше да се ожени за нея, знаеш какви са италианците. Гулбрандсен завеща равни суми в попечителски фонд и на двете. Милдред се омъжи за някакъв свещеник, пастор Стрет... Приятен човек, но болнав. Беше с петнадесет години по-възрастен от нея. Струва ми се, че живееха съвсем щастливо.

Пасторът умря преди година и Милдред се настани при майка си в Стонигейтс. Само че много избързах. Пропуснах една-две женитби. Ще се върна на тях. Пипа се омъжи за италианеца. Кари Луиз беше много доволна от избора ѝ. Гуидо бе изискан, много хубав, добър спортист. Година след това Пипа роди дъщеря, но умря при раждането. Това беше голяма трагедия и Гуидо беше съкрушен.

Кари Луиз пътуваше доста често до Италия и при едно от тези пътувания срещна Джони Рестарик и се омъжи за него. Маркизът се ожени повторно и много искаше дъщеря му да бъде отгледана в Англия от невероятно богатата си баба. И така, всички се установиха в Стонигейтс — Джони Рестарик, Кари Луиз, бебето Джина и двете момчета на Джони — Алексис и Стивън... Първата съпруга на Джони беше рускиня... Милдред се омъжи за пастора малко след това... После стана историята с югославянката, разводът. Момчетата продължиха да посещават Стонигейтс през ваканциите, защото обожаваха Кари Луиз. А по-късно, струва ми се през 1938-а, тя се омъжи за Луис.

Мис Ван Райдък замълча, за да си поеме въздух.

— Не познаваш ли Луис?

Мис Марпъл поклати глава.

— Не. За последен път видях Кари през 1928-а. Помня, че ме заведе на опера в Ковънт Гардън.

— О, да. Така. Луис беше подходящ за нея. Ръководеше една много известна фирма на експерти счетоводители. Струва ми се, че се запознах във връзка с някакви финансови въпроси около фондацията „Гулбрандсен“ и колежа. Богат, горе-долу на нейната възраст, напълно

почтен. Но чудак. Беше напълно побъркан на тема спасяване на малолетни престъпници.

Рут Ван Райдък въздъхна.

— Както ти казах, Джейн, във филантропията също има мода. По времето на Гулбрандсен беше образованието, преди това безплатната супа...

Мис Марпъл кимна.

— Да, така е. Раздаваха на болните портвайн и бульон от телешки глави. Майка ми също го правеше.

— Да. Сега вече храната за тялото отстъпи пред храната за ума. Всички се побъркаха на тема образование на низшите класи. Е, и това мина. Предполагам, че скоро на мода ще дойде да не образоваш децата си и внимателно да опазваш неграмотността им докато не станат на осемнадесет. Както и да е. Фондацията „Гулбрандсен“ имаше някои проблеми, тъй като държавата пое функциите ѝ. След това се появи Луис с горещия си ентузиазъм да възпитава малолетни престъпници. Вниманието му било привлечено към тази дейност, докато правел финансови ревизии на фалшифицирани от изобретателни млади хора сметки. Убеждавал се все повече и повече, че те не са ненормални, а напротив — имат отлични умствени способности и се нуждаят единствено от правилно насочване.

— Има нещо вярно в това — кимна мис Марпъл. — Но не е цялата истина. Помня...

Тя замълча и погледна часовника си.

— О, Боже! Не бива да изпусна влака в шест и половина!

— Ще отидеш в Стонигейтс, нали? — попита още веднъж Рут Ван Райдък.

Мис Марпъл взе чантата и чадъра си и отговори:

— Ако Кари Луиз ме покани...

— Ще те покани. Отиваш, нали? Обещавах ли?

Джейн Марпъл обеща.

ГЛАВА 3

Мис Марпъл слезе от влака на гара Маркет Киндъл. Един любезен пътник свали куфара ѝ и тя — стиснала няколко връхни дрехи, протритата си кожена чанта и една обикновена мрежа за пазар — започна да благодари смутено.

— Толкова мило от ваша страна... трудно е в наши дни... Няма носачи... Така се притеснявам, като пътувам...

Благодарностите ѝ бяха заглушени от кънтенето на високоговорителя, който шумно и нечленоразделно обяви, че влакът се намира на първи коловоз и че ще отпътува за някакви гари, чиито имена не можеха да се разберат.

Маркет Киндъл беше голяма, пуста гара, на която почти не се виждаха пътници и персонал. Отличаваше се с това, че имаше цели шест коловоза и навес, под който важно пухтеше малък локомотив с един вагон.

Мис Марпъл, облечена доста по-лошо от обикновено (беше истински късмет, че все още пазеше старите си дрехи), се оглеждаше несигурно наоколо, когато към нея се приближи млад мъж.

— Мис Марпъл? — попита той. В гласа му имаше нещо предвзето — сякаш името ѝ беше първата реплика в някакъв аматьорски спектакъл, в който участваше. — Дойдох да ви посрещна. От Стонигейтс.

Мис Марпъл го погледна с благодарност — очарователна, безпомощна на вид възрастна дама с — ако бе успял да забележи, — много проницателни сини очи. Гласът на младежа не подхождаше кой знае колко на външния му вид — някак си обикновен, почти невзрачен. Клепачите му трепкаха нервно.

— О, благодаря ви — отговори мис Марпъл. — Имам само един куфар.

Направи ѝ впечатление, че не взе багажа, а щракна с пръсти на носача, който буташе количка недалеч.

— Изнесете го, моля — каза той и добави важно: — За Стонигейтс.

— Ей сега е. Чакай малко.

На мис Марпъл ѝ се стори, че новият ѝ познайник не остана много доволен от този отговор. Сякаш човекът бе пренебрегнал Бъкингамския дворец заради някаква си уличка в предградие.

— Железниците стават все по-невъзможни с всеки изминат ден — отбеляза той.

Поведе мис Марпъл към изхода и се представи:

— Аз съм Едгар Лоусън. Мисис Сероколд ме помоли да ви посрещна. Помагам на мистър Сероколд.

В гласа му се прокрадна намек, че такъв важен и зает човек като него галантно е изоставил работата си, за да прояви благородство към съпругата на работодателя си.

Впечатлението и този път не беше много убедително — имаше нещо театрално.

Мис Марпъл се замисли за този Едгар Лоусън.

Излязоха от гарата и той я поведе към един доста стар форд.

Тъкмо я питаше: „Отпред до мен ли ще седнете или предпочитате задната седалка?“, когато покрай тях с мъркване се плъзна блестящ двуместен ролс-бентли и спря пред форда. От него изскочи младо момиче и се приближи. Това, че беше с мръсни кадифени панталони и обикновена риза, отворена на шията, някак си подсилваше факта, че бе не само красиво, но и богато.

— Значи успя, Едгар. Мислех си, че няма да стигнеш навреме. Виждам, че си взел мис Марпъл. Дойдох да я посрещна. — Момичето се усмихна ослепително на мис Марпъл, показвайки два реда хубави зъби на фона на загорялото си от слънцето лице. — Аз съм Джина, внучката на Кари Луиз. Как пътувахте? Ужасно ли? Каква хубава пазарска мрежа! Обожавам ги! Дайте ми нещата си и ще можете да се качите по-лесно.

Лицето на Едгар почервения.

— Слушай, Джина! Аз трябваше да посрещна мис Марпъл! Всичко беше уговорено...

Белите зъби отново се показаха в широка, небрежна усмивка.

— Знам, Едгар, но си помислих, че ще е много хубаво, ако дойда и аз. Ще я взема със себе си, а ти можеш да почакаш, докато изнесат

багажа.

Джина затръшна вратата откъм мис Марпъл, изтича от другата страна, скочи зад волана и бързо подкара колата към изхода на паркинга.

Мис Марпъл се обърна назад и видя лицето на Едгар Лоусън.

— Не мисля, мила, че мистър Лоусън остана очарован.

Джина се засмя.

— Едгар е страхотен идиот — каза тя. — Толкова е надут! Ще си помислиш, че наистина някой му обръща внимание!

— А не е ли така? — попита мис Марпъл.

— На Едгар? — В презрителния смях на Джина се появи нотка на жестокост. — И без това е ку-ку.

— Ку-ку?

— Всички в Стонигейтс са кукувци. Не, не Луис и баба или аз и момчетата. Нито пък мис Белвър, разбира се. Имам предвид другите. Понякога си мисля, че и аз ще мръдна, ако продължавам да живея там. Дори леля Милдред не престава да си мърмори сама, когато отива на разходка, а човек не очаква такива работи от една вдовица на пастор, нали?

Излязоха от алеята, водеща към гарата, и ускориха по пустото, гладко шосе. Джина стрелна с очи спътницата си.

— Били сте съученички с баба? Колко странно!

Мис Марпъл знаеше добре какво има предвид. За младите хора винаги е странно, че и старците някога са били млади, имали са плитки и са се борили с десетичните дробни и класическата литература.

— Сигурно — продължи Джина със страхопочитание в гласа и очевидно без намерение да бъде груба — е било преди ужасно много време!

— Да, наистина — отвърна мис Марпъл. — Предполагам, ме на мен ми личи повече, отколкото на баба ви. Така ли е?

Джина кимна.

— Умно го казахте. Знаете ли, човек остава с впечатлението, че баба няма възраст.

— Отдавна не съм я виждала. Чудя се, дали ще я намеря много променена?

— Косата ѝ, естествено, е побеляла — обясни Джина разсеяно. — И ходи с бастун заради артритата. Напоследък е по-зле. Предполагам,

че... — Тя замълча и след това попита: — Идвали ли сте в Стонигейтс и преди?

— Не, никога. Слушала съм много, разбира се.

— Доста зловещо място всъщност — изчурулика Джина весело. — Нещо като готическо чудовище. Стив го нарича „Най-добрия викториански клозетен период“. Но в някои отношения там е забавно. Всички са безумно усърдни и човек непрекъснато се препъва в разни психиатри. Забавляват се като луди. Те са нещо като водачите на скаути, само че по-лоши. Някои от малолетните престъпници са като мили домашни животинки. Един от тях ме научи да отключвам брави с парче тел, а друг, с ангелско лице, да удрям крошета.

Мис Марпъл се замисли над чутото.

— Най-много ми харесват побойниците и грубияните. Не понасям смахнатите. Разбира се, Луис и доктор Мавърик смятат, че всички те са смахнати... Потиснати желаня или проблеми в семейната среда, майките им тръгнаха с войници и не знам какво още. Аз самата не мисля така, защото някои хора са имали много по-ужасно детство и пак са успели да станат нормални.

— Това са много сложни проблеми — отбеляза мис Марпъл.

Джина се засмя, показвайки отново великолепните си зъби.

— Не обръщам особено внимание на такива неща. Има хора, които искат да подобрят света. Луис е съвсем побъркан на тази тема. Следващата седмица ще ходи до Абърдийн, защото в полицейския съд щяло да се гледа някакво дело... Момче с пет предишни присъди.

— Ами младежът, който ме посрещна на гарата? Мистър Лоусън. Каза ми, че помага на мистър Сероколд. Негов секретар ли е?

— Едгар? Не, той няма достатъчно ум, за да е секретар. Всъщност и той е пациент. Отсядал е по хотелите и се е представял за ветеран от войната или за пилот изстребител. Вземал пари назаем и духвал. Мисля, че е пропаднал. Но Луис се занимава с всички тях. Кара ги да се чувстват като членове на семейството, възлага им разни задачи и насърчава чувството им за отговорност. Струва ми се, че някой ден някой от тях ще ни убие! — възкликна Джина и се засмя весело.

Мис Марпъл не се засмя.

Минаха през една внушителна порта, охранявана от портиер с военна осанка, и продължиха по алея, от двете страни на която растяха

рододендрони. Алеята беше зле поддържана, а градината изглеждаше занемарена. Джина улови погледа ѝ и обясни:

— През войната нямаше градинари, а оттогава не сме си направили труда. Наистина изглежда ужасно.

Взеха завоя и пред тях се появи Стонигейтс в цялото си великолепиe. Както бе казала Джина, това беше огромна постройка, образец на викторианската готика — нещо като храм на плутокрацията. Филантропията бе добавила към нея отделни крила и пристройки, които макар и да не бяха съвсем различни от основната сграда, я лишаваша от хармоничност и стил.

— Ужасна е, нали? — попита Джина с обич в гласа. — Баба е на терасата. Ще спра тук, а вие ще отидете при нея.

Мис Марпъл тръгна към старата си приятелка. Странно, от разстояние стройната фигура изглеждаше съвсем момичешка, въпреки бастуна, на който се подпираше при бавното си и очевидно придружено от болки ходене. Сякаш младо момиче се мъчеше да имитира старица.

— Джейн! — възкликна мисис Сероколд.

— Милата Кари Луиз! — отвърна мис Марпъл.

Да, самата Кари Луиз. Невероятно непроменена, толкова младолика, въпреки че за разлика от сестра си тя не използваше козметика или други изкуствени помощници на красотата. Косата ѝ сивееше, но и преди си беше сребристоруса, така че цветът ѝ бе променен много малко. Кожата ѝ все още беше розово-бяла като цвят от роза, но вече повехнала. Очите ѝ и сега гледаха невинно и блестяха като звезди. Фигурата ѝ беше стройна и младежка, а главата ѝ предизвикателно наклонена на една страна като на птица.

— Укорявам се — заговори Кари Луиз с гърлен глас, — че допуснах да мине толкова много време! Не сме се виждали от години, Джейн, мила! Колко се радвам, че най-накрая дойде при нас!

От края на терасата Джина извика:

— Трябва да се прибиращ, бабо! Става студено и Джули ще се ядоса много!

Кари Луиз се засмя със звънливия си смях:

— Всички се суеят около мен. Непрекъснато ми напомнят, че съм стара.

— А ти не се чувстваш стара.

— Не, не се чувствам. Въпреки всички болки и болчици, а те не са малко. Вътре в себе си продължавам да бъда момиченце като Джина. Може би с всички е така. Огледалото ни показва колко сме остарели, но не искаме да повярваме. Струва ми се, че само няколко месеца са изминали откакто бяхме във Флоренция. Помниш ли фройлайн Швейк и ботушите ѝ?

Двете възрастни жени се засмяха при спомена за събитията, станали преди близо петдесет години.

Стигнаха заедно до плъзгащата се врата. Там ги посрещна суха възрастна жена. Тя беше с надменен нос, къса коса и дебели, добре скроени вълнени панталони.

— Кара, това, което правиш, е пълно безумие! — сгълча я тя. — Как можеш да стоиш навън толкова много? Ти си абсолютно неспособна да се грижиш за себе си! Какво ще каже мистър Сероколд?

— Не ми се карай, Джули! — усмихна се умоляващо Кари Луиз и я представи на мис Марпъл. — Това е мис Бельвър, която е всичко за мен. Медицинска сестра дракон, куче пазач, секретарка, домакин и верен приятел.

Джулиет Бельвър изсумтя и върхът на големия ѝ нос силно порозовя — признак на обзелите я чувства.

— Правя каквото мога — отвърна тя троснато. — Този дом е чисто и просто една лудница! Нищо не може да стане както е планирано!

— Мила Джули! Разбира се, че не може да стане. Чудя се защо изобщо се опитваш. Къде ще настаниш мис Марпъл?

— В Синята стая. Да ѝ я покажа ли сега?

— Да, Джули, моля те. И след това я доведи да прием чай. Днес, струва ми се, ще бъдем в библиотеката.

Синята стая имаше тежки завеси от избелял, пищен брукат, според мис Марпъл, поне на петдесет години. Мебелите бяха от махагон, големи и солидни, леглото — огромно. Мис Бельвър отвори вратата към банята — неочаквано съвременна, с цвят на орхидеи, отрупана с блестящ никел.

— Когато се ожени за Кара, Джон Рестарик направи в къщата десет бани — отбеляза тя мрачно. — Водопроводната инсталация е единственото съвременно нещо тук. Той не искаше и да чуе да се

промени нещо друго. Казваше, че къщата имала архитектурна стойност такава, каквата е. Познавахте ли го?

— Не, не сме се срещали никога — отвърна мис Марпъл. — С мисис Сероколд не сме се виждали от много отдавна, макар и да си пишехме.

— Симпатичен човек — обясни мис Белвър. — Разбира се, не струваше пукната пара, но беше приятен. Чаровник. Жените го харесваха прекалено много. Това го съсипа накрая. Не бе подходящ за Кара. — И тя добави с обикновения си рязък, делови тон: — Прислужницата ще разопакова багажа ви. Искате ли да се измиете преди чая?

След като получи утвърдителен отговор, тя каза на мис Марпъл, че ще я очаква на горната площадка на стълбите.

Мис Марпъл влезе в банята, изми лицето и ръцете си и се избърса доста нервно в красивата кърпа с цвят на орхидеи. Свали шапката си и приглади меката си, бяла коса.

След това излезе, отвори вратата на стаята и видя мис Белвър, която я поведе надолу по сумрачното стълбище през голям тъмен салон в една стая, с покрити с книги стени и голям прозорец, гледащ към изкуствено езеро.

Мис Марпъл се приближи до Кари Луиз и заговори:

— Каква голяма къща е тази. Имам чувството, че ще се изгубя.

— Да, зная. Безобразна е. Строена е от някакъв търговец на стомана или нещо подобно. Скоро след това фалирал. Не се учудвам. Имаше около петнадесет всекидневни, до една огромни. Не разбирам какво можеш да правиш с повече от една. Да не говорим за спалните. Толкова излишно пространство! Моята е ужасна. Разстоянието от леглото до тоалетката е невероятно! И има тежки червени завеси.

— А не си ли я осъвременила?

Кари Луиз я погледна с лека изненада.

— Не. В общи линии къщата е такава, каквата беше, когато живеехме тук с Ерик. Боядисвана е, разбира се, но винаги в същия цвят. Тези неща нямат кой знае какво значение, нали? Искам да кажа, че не си струва да се хаят толкова много пари за ремонт, след като има къде по-важни неща.

— Нищо ли не е променяно?

— Всъщност, много неща. Запазихме само средната част такава, каквато беше — големия салон и стаите отгоре и отстрани. Те са най-хубавите и Джони — вторият ми съпруг — се умиляваше от тях. Казваше, че в никакъв случай не трябва да се променят. Той бе художник и дизайнер, разбираше от тези работи. Източното и западното крило бяха ремонтирани основно. Стаите сега са разделени на по-малки, така че вече има кабинети и спални за преподавателите и така нататък. Момчетата са в сградата на колежа. Вижда се оттук.

Мис Марпъл вдигна очи към тухлените пострройки, които се подаваха над дърветата, но погледът ѝ бе привлечен от нещо друго по-наблизо. Тя се усмихна.

— Колко красиво момиче е Джина!

Лицето на Кари Луиз светна.

— Нали? — каза тя тихо. — Радвам се, че е отново при нас. В началото на войната я изпратих в Америка при Рут. Тя говори ли ти за нея?

— Не. Само спомена.

Кари Луиз въздъхна.

— Горката Рут! Толкова се тревожеше за брака на Джина! Колко пъти ѝ казвах, че не мога да обвиня момичето за нищо. Рут не си дава сметка, че старите класови бариери вече са си отишли. Или поне са на път. Джина помагаше на армията и там срещна този младеж. Служеше във флота и военното му досие беше отлично. След седмица се ожениха. Естествено нямахме никакво време, за да разберем дали наистина си подходат, но в наши дни е така. Младите хора са други. Може да си въобразяваме, че много от деянията им са неразумни, но трябва да приемаме решенията им. Все пак Рут бе много разтревожена.

— Смяташе младежа за неподходящ ли?

— Непрекъснато повтаряше, че не знаем нищо за него. Беше някъде от Средния запад, не разполагаше с никакви пари и, естествено, никаква професия. Навсякъде има стотици младежи като него, но Рут не мислеше, че той е подходящата партия за Джина. Както и да е, ожениха се. Толкова се радвах, когато Джина прие поканата ми да дойде тук с мъжа си! С толкова неща се занимаваме... Има всякаква работа. Предложих, ако Уолтър иска да специализира медицина или да учи нещо, да го направи в Англия. В края на краищата, това е домът на

Джина. Радвам се, че тя е тук, че в къщата има толкова топъл, весел, жив човек!

Мис Марпъл кимна и погледна двамата млади, застанали недалеч от езерото.

— Много хубава двойка са — отбеляза тя. — Не се учудвам, че Джина се е влюбила в него.

— О, но това не е Уоли. — Изведнъж в гласа на мисис Сероколд се появи смущение. — Това е Стив — по-малкият син на Джони Рестарик. Когато той си отиде, момчетата нямаше къде да ходят през ваканциите, така че винаги съм ги канила тук. Те смятат къщата ни за свой дом. Сега Стив живее изцяло тук. Ръководи театралните занимания. Имаме театър, поставяме пиеси... Насърчаваме артистичните наклонности на младежите. Луис смята, че до голяма степен престъпността на непълнолетните се дължи на желанието им да се изявят. Повечето от тях са били ужасно потиснати в семействата си, а кражбите и побоищата ги карат да се чувстват герои. Насърчаваме ги да пишат пиеси, да ги играят, да рисуват декори. Стив ръководи театъра. Ентусиазиран е. Вдъхва живот на всичко това.

— Разбирам — кимна мис Марпъл замислено.

Тя виждаше твърде добре на големи разстояния (доста от хората в Сейнт Мери Мийд се бяха убедили в това за своя сметка) и сега много ясно забеляза лицето на Стивън Рестарик, който разпалено говореше нещо, застанал пред Джина. Нейното лице не се виждаше, защото тя беше с гръб, но изражението на младежа не можеше да бъде сбъркано.

— Не е моя работа — обърна се мис Марпъл, — но предполагам си даваш сметка, че той е влюбен в нея?

— О, не... — Кари Луиз доби смутен вид. — Не, надявам се да не е така.

— Винаги си летяла в облаците, Кари Луиз. Няма никакво съмнение в това.

ΓΛΑΦΑ 4

I.

Преди мисис Сероколд да успее да отговори каквото и да било, мъжът ѝ влезе откъм коридора с някакви отворени писма в ръка.

Луис Сероколд беше нисък, не особено впечатляващ на външен вид, но личността му се запомняше. (Рут някога беше казала, че прилича повече на машина, отколкото на човешко същество.) Обикновено се съсредоточаваше върху това, което непосредствено го е ангажирало, и не обръщаше внимание на хората и предметите около себе си.

— Тежък удар, скъпа — заговори той. — Онова момче, Джеки Флинт. Отново е започнало. А аз наистина си бях помислил, че този път ще се поправи, ако получи истинска възможност. Толкова го искаше! Нали си спомняш, открихме, че винаги е обичал железниците... С Мавърик решихме, че ако получи работа в тях, ще се задържи на нея и ще влезе в пътя. И ето ти старата история. Дребни кражби от колетите. Дори не предмети, които могат да се продадат. Това показва, че причината трябва да е психологическа. Не сме достигнали до самия корен на нещата. Но аз няма да се откажа.

— Луис... Това е моята стара приятелка Джейн Марпъл.

— О, здравейте — отвърна мистър Сероколд разсеяно. — Радвам се... Те ще го съдят, разбира се. А е приятно момче. Няма много ум, но въпреки това е добро момче. Само от какво ужасно семейство произхожда...

Той изведнъж замълча и машината превключи към гостенката.

— О, мис Марпъл, толкова се радвам, че най-после дойдохте при нас! Колко ли е щастлива Карълайн, че ще може да поговори за старите времена с близка приятелка! Тук в много отношения е тежко за нея... Колко тъга има в живота на тези бедни деца! Надяваме се да останете дълго при нас!

Мис Марпъл почувства магнетизма му и си даде сметка колко привлекателен се е сторил на приятелката ѝ. Че Луис Сероколд е човек, който би сложил работата си преди хората, тя не се съмняваше

ните за миг. Някои жени биха били раздразнени от това, но не и Кари Луиз. Луис Сероколд извади още едно писмо.

— Е, във всеки случай има и добри новини. Това е от банка „Уилтшър & Съмърсет“. Младият Морис се справя много добре. Доволни са от него и следващия месец дори ще получи повишение. Винаги съм твърдял, че има нужда от някаква отговорност... И освен това да разбере какво означава работата с пари, какво представляват те...

Той се обърна към мис Марпъл.

— Половината от тези момчета нямат реална представа за парите. За тях те са нещо, с което се ходи на кино или на лунапарк... Нещо, с което можеш да си купиш цигари. Ловки са с цифрите и им доставя удоволствие да си играят с тях. Е, според мен трябва... как да се изразя... да им натриеш носовете в парите... да ги научиш на счетоводство, на пресметливост... Да им покажеш вътрешната романтика, така да се каже. Дай им умения и след това отговорност... Да се занимават с пари официално. По този начин сме постигнали най-големите си успехи. Само двама от тридесет и осем се провалиха. Един дори е главен касиер във фармацевтична фирма, наистина отговорен пост... — Той изведнъж замълча, за да съобщи на жена си: — Чаят е готов, скъпа.

— Мислех, че ще го пием тук. Заръчах на Джули.

— Не. В салона. Другите са там.

— Нали нямаше да са тук за чая?

Кари Луиз улови мис Марпъл под ръка и я поведе към големия салон. Пиенето на чай изглеждаше доста неуместно в това помещение. Приборите бяха небрежно струпани върху поднос — бели порцеланови чайници, смесени с останките на скъпи сервизи за чай „Рокингам“ и „Споуд“. Имаше само хляб, две бурканчета конфитюр, някакви евтини, лоши на вид сладки. На масата вече седеше пълна жена на средна възраст със сива коса и мисис Сероколд я представи:

— Джейн, това е Милдред. Дъщеря ми. Не си я виждала, откакто беше съвсем малка.

Милдред Стрет бе човекът, който от тези, които мис Марпъл бе срещнала досега, най-много подхождаше на къщата. Имаше вид на богата и изпълнена с достойнство жена. Беше се омъжила за пастор след тридесет и петата си година и бе овдовяла. Видът ѝ беше точно

като на вдовица на пастор — почтена и малко скучна, семпла, с широко, безизразно лице и безцветни очи. „Била е — помисли си мис Марпъл — много невпечатляващо малко момиче.“

— А това е Уоли Хъд, мъжът на Джина.

Уоли бе едър младеж с пригладена назад коса и намръщено лице. Той кимна смутено и продължи да тъпче сладки в устата си.

След това се появиха Джина и Стивън Рестарик. Двамата бяха оживени.

— Джина ми даде чудесна идея за онзи фон — каза Стивън. — Джина, ти съвсем определено имаш качества за сценограф.

Джина се засмя и доби доволен вид. Влезе Едгар Лоусън и седна до Луис Сероколд. Когато Джина му заговори, той се направи, че не чува.

На мис Марпъл всичко това се стори смущаващо и след чая с радост се качи в стаята си, за да полегне.

На вечеря имаше още повече хора. Младият доктор Мавърик, психолог или психиатър — мис Марпъл не схващаше много добре разликата, — който непрекъснато говореше за работата си с професионален жаргон, почти неразбираем за старата дама. Присъстваха и двама очилати млади мъже от преподавателския състав, доктор Баумгартен — специалист по трудова терапия, и три удивително срамежливи момчета, на които бе ред да бъдат „гости на семейството“. Едното от тях, с рус перчем и сини очи, беше специалистът по „крошетата“, както я информира Джина.

Вечерята не бе особено апетитна. Небрежно приготвена и небрежно сервирана. Носеха се всякакви тоалети.

Мис Бельвър беше с дълга черна рокля, Милдред Стрет — с вечерна рокля, но отгоре с жилетка. Кари Луиз бе сложила къса рокля от сива вълна. Джина блестеше с някакво селско облекло. Уоли не се бе преоблякъл за вечеря, нито пък Стивън Рестарик. Едгар Лоусън беше с добре скроени тъмни дрехи. Луис Сероколд носеше традиционен вечерен костюм. Хранеше се малко и сякаш не забелязваше какво има в чинията си.

След вечеря Луис Сероколд и доктор Мавърик отидоха в кабинета на доктора. Специалистът по трудова терапия и учителите се оттеглиха в стаите си. Тримата „пациенти“ се отправиха към колежа. Джина и Стивън отидоха в театъра, за да обсъдят декорите. Милдред

започна да плете някаква неопределима дреха, а мис Белъвър — да кърпи чорапи. Уоли седна на някакъв стол, наклони глава назад и се втренчи в пространството. Мис Марпъл и Кари Луиз поведоха странно нереален разговор за отминалите дни.

Единствено Едгар Лоусън сякаш не можеше да си намери място. Седна, после отново се изправи неспокойно.

— Чудя се дали да не отида при мистър Сероколд — каза той доста високо. — Може би има нужда от мен.

— Не мисля — обади се Кари Луиз тихо. — Тази вечер смяташе да обсъди някои проблеми с доктор Мавърик.

— Тогава няма да се натрапвам! И през ум не ми минава да ходя там, където не ме искат. И без това днес си загубих времето, за да ходя до гарата, когато мисис Хъд е имала намерение да го направи и без това.

— Трябваше да те предупреди — отвърна Кари Луиз. — Но предполагам, че го е решила в последния момент.

— Мисис Сероколд, давате ли си сметка, че ме направи да изглеждам като глупак? Като пълен глупак!

— Не, не — усмихна се Кари Луиз. — Не трябва да мислиш това.

— Знам, че няма нужда от мен и че не съм желан... Напълно разбирам това. Ако нещата бяха по-различни... Ако имах подходящо място в живота, всичко щеше да е друго. Много по-друго! Не съм виновен, че нямам свое място в живота.

— Едгар — погледна го Кари Луиз, — не се тревожи напразно. Джейн смята, че беше много мило от твоя страна да я посрещнеш. Джина винаги измисля нещо такова в последния момент... Не е искала да те тревожи.

— Напротив, искаше. Направи го съвсем нарочно... за да ме унижи...

— О, Едгар!

— Вие не знаете и половината от това, което става тук, мисис Сероколд... Е, добре. Няма да кажа нищо повече, освен лека нощ.

Едгар излезе бързо и затръшна вратата след себе си. Мис Белъвър изсумтя:

— Никакво възпитание!

— Толкова е чувствителен! — защити го Кари Луиз унесено.

Милдред Стрет тракна с иглите и отсече:

— Той е най-ужасният млад човек, когото съм виждала! Наистина не бива да търпиш такова поведение, майко!

— Луис твърди, че Едгар не може да не постъпва така.

— Всеки може да се държи грубо стига да иска — отбеляза Милдред рязко. — Разбира се, Джина има не по-малка вина. Толкова е разпиляна във всичко, с което се захване! Само създава неприятности. Днес го окуражава, утре вири нос пред него. Какво може да се очаква след това?

Уоли Хъд се обади за първи път тази вечер:

— Момчето е ку-ку! Това е всичко. Ку-ку!

II.

Тази вечер в стаята си мис Марпъл се опита да осмисли положението в Стонигейтс, но всичко беше много объркано. Наистина имаше подводни течения в този дом, но бе невъзможно да се каже дали те бяха предизвикали безпокойството на Рут Ван Райдък. Струваше й се, че Кари Луиз по никакъв начин не е засегната от нещата, които ставаха около нея. Стивън беше влюбен в Джина. Джина може би също го обичаше, но може би не. Уолтър Хъд определено не се чувстваше добре. Подобни неща можеха да се случат и се случваха навсякъде и по всяко време. В тях нямаше нищо изключително. Те завършваха в съда за бракоразводни дела и всички с надежда започваха отначало... докато не се заплетат в нови мрежи. Милдред Стрет очевидно ревнуваше Джина и не я харесваше. Това, мислеше мис Марпъл, също бе естествено.

Замисли се над нещата, които й бе казала Рут Ван Райдък. Разочарованието на Кари Луиз поради липсата на дете, осиновяването на Пипа. След това неочакваната й бременност.

„Често се случва така — бе обяснил лекарят на мис Марпъл. — Когато настъпи успокоение, природата може и да си свърши работата.“

И беше добавил, че след това обикновено за осиновеното дете настъпват тежки времена.

Но не това се бе случило тук. Гулбрандсен и жена му бяха обожавали малката Пипа. Тя бе заела мястото си в сърцата им и не е било възможно да я отстранят оттам с лека ръка. Гулбрандсен и преди това е имал деца. Бащинството не е било нещо ново за него. А Пипа е удовлетворила майчинските копнежи на Кари Луиз. Бременността й е причинила неудобства, раждането е било дълго и мъчително. Може би Кари Луиз, която никога не се е интересувала от реалността, не е останала очарована от първия си сблъсък с нея.

Двете момичета започнали да растат — едното хубаво и сладко, другото — безинтересно и скучно. „Това също — мислеше мис Марпъл — е съвсем естествено.“ Защото, когато хората осиновяват момиченце, искат да е хубаво. Милдред би могла да има късмет и да

прилича на рода на майка си — Мартин — дал живот на хубавата Рут и деликатната Кари Луиз, но Природата е предпочела тя да носи чертите на Гулбрандсен — едри, грубовати, обикновени хора. Нещо повече — Кари Луиз решила осиновеното дете никога да не разбере истината и затова понякога глезела Пипа прекалено, докато в същото време невинаги била справедлива към Милдред.

Пипа се омъжила за италианец и заминала за страната му. В продължение на известно време в къщата била само Милдред. Но Пипа починала и Кари Луиз взела дъщеря ѝ в Стонигейтс. Милдред отново останала на заден план. Последвал новият брак — дошли момчетата на Рестарик. През 1934-а Милдред се омъжила за пастор Стрет — учен, антиквар, с около петнадесет години по-възрастен от нея. Отишли да живеят в Южна Англия. Вероятно е била щастлива, но едва ли можеше да се каже със сигурност. Нямала е деца. И сега отново се бе върнала у дома, в същата къща, където е отраснала. И отново, мислеше мис Марпъл, не беше удовлетворена в нея.

Джина, Стивън, Уоли, Милдред, мис Белъвър, която обичаше реда, но не можеше да го наложи. Луис Сероколд, който определено се чувстваше блажен и щастлив — идеалист в състояние да осъществи мечтите си. У никой от тези хора мис Марпъл не виждаше нещо, което би могло да предизвика опасенията на Рут. Кари Луиз изглеждаше в безопасност, унесена, сякаш в центъра на някакъв водовъртеж — както и през целия си живот. Кое в тази атмосфера бе накарало Рут да се разтревожи? Дали тя, Джейн Марпъл, можеше също да го почувства?

Ами другите участници във водовъртежа? Психолозите, учителите, терапевтите — до един усърдни млади мъже? Самоувереният доктор Мавърик, трите момчета с розови бузи и невинни погледи, младите престъпници? Едгар Лоусън?

Точно преди да заспи мислите на Мис Марпъл се насочиха към Едгар Лоусън. Той ѝ напомняше за нещо и някого. Нещо не беше наред при Едгар Лоусън. Може би съвсем не бе наред. Той беше... неприспособен... този ли бе терминът? Но, разбира се, това едва ли засягаше Кари Луиз.

Мис Марпъл поклати глава.

Безпокоеше я нещо друго.

ГЛАВА 5

I.

На следващата сутрин, отбягвайки домакинята си, мис Марпъл излезе в градината. Състоянието ѝ я ужаси. Личеше, че някога е била амбициозно творение на изкуството. Рододендрони, гладки склонове с морави, увивни растения, подрязани живи плетове, опасващи градина с рози. Сега всичко това бе запуснато — неокосената трева, прорасналите в живия плет бурени, пътеките — неподдържани и покрити с мъх. От друга страна, зеленчуковата градина, заобиколена от червена тухлена стена, беше богата и в добро състояние. Вероятно това се дължеше на практическата ѝ стойност... Освен това голяма част от цветния парк и моравите бяха оградени и превърнати в кортове за тенис и боулинг.

Мис Марпъл огледа живия плет, откъсна едно цвете и поклати глава. Докато го разглеждаше, се появи Едгар Лоусън и когато я забеляза, спря, но тя нямаше намерение да го изпусне лесно. Повика го. Когато се приближи, го попита дали случайно не знае къде държат градинарските инструменти.

Едгар отвърна, че имало градинар, който би трябвало да знае.

— Колко жалко, че този плет е тъй занемарен — зачурулика мис Марпъл. — Така обичам градините! — И понеже не желаше Едгар Лоусън наистина да се втурне да търси градинарски инструменти, бързо продължи: — Това е единственото, с което може да се занимава една никому ненужна възрастна жена. Предполагам, че вие не се замисляте за градината, мистър Лоусън. Имате толкова много истинска, сериозна работа! Трябва да е интересно да заемате такъв отговорен пост при мистър Сероколд...

Едгар отговори веднага с напрежение в гласа:

— Да, да... интересно е.

— Вероятно много помагате на мистър Сероколд?

Лицето му потъмня.

— Не знам. Не съм сигурен. Важното е какво се крие зад тази фасада...

Той млъкна. Мис Марпъл го гледаше замислено. Патетичен, дребен млад човек. Младеж, когото малко хора биха погледнали втори път и не биха запомнили ако го направеха.

Наблизо имаше градинска пейка и мис Марпъл се насочи към нея. Едгар застана намръщен отпред.

— Сигурна съм — продължи тя оживено, — че мистър Сероколд много разчита на вас.

— Не знам — повтори Едгар. — Наистина не знам. — Той се намръщи и седна до нея объркано. — Намирам се в твърде затруднено положение.

— Разбира се — съгласи се мис Марпъл.

Младият Едгар се втренчи пред себе си.

— Това е строго поверително — каза той неочаквано.

— Предполагам — отвърна мис Марпъл.

— Ако имах правата си...

— Да?

— Мисля, че мога да ви се доверя. Сигурен съм, че няма да кажете на никого.

— Разбира се, че няма. — Забеляза, че той не изчака, за да чуе потвърждението й.

— Баща ми... Истината е, че баща ми е много високопоставен човек.

Този път нямаше нужда да казва каквото и да било. Трябваше само да слуша.

— Никой не знае, освен мистър Сероколд. Виждате ли, ако се разчуе, положението на баща ми може да се окаже застрашено. — Той се обърна към нея. Усмихна се. Тъжна, достолепна усмивка. — Разбирате ли, аз съм син на Уинстън Чърчил.

— О! — отвърна мис Марпъл. — Разбирам.

Тя наистина разбра. Спомняше си една тъжна история, разиграла се в Сейнт Мери Мийд — и как бе завършила.

Едгар Лоусън продължаваше и думите му й се струваха познати, сякаш бяха част от театрална постановка.

— Имало е причини. Майка ми не е била свободна. Нейният съпруг бил в психиатрична клиника... Нямало как да се разведе и дума не можело да става за нов брак... Не ги обвинявам. Поне така си мисля... Той винаги е правил всичко възможно за мен. Дискретно,

естествено. И точно заради това дойдоха неприятностите. Той има врагове... Те са и против мен. Наблюдават ме. Следят ме, където и да отида. И се опитват да ми навредят.

Мис Марпъл поклати глава.

— Боже мой, Боже мой!

— В Лондон учех медицина. Подправиха резултатите от изпитите. Искаха да се проваля. Следяха ме по улиците. Говореха на хазайката разни неща. Където и да отида, те са след мен.

— О, едва ли можете да сте сигурен в това.

— Сигурен съм, уверявам ви. Те са хитри. Никога не успявам да ги видя, не знам кои са. Но скоро ще науча... Мистър Сероколд ме взе от Лондон и ме доведе. Беше добър с мен... много добър. Но дори и тук не съм в безопасност. Дори и тук. Те са навсякъде. Работят срещу мен. Карат другите да ме мразят. Мистър Сероколд смята, че това не е вярно, но той не знае как стоят нещата. Или... понякога се чудя... мисля си...

Той млъкна. Изправи се.

— Това е строго поверително. Разбирате, нали? Но ако видите някой да ме следи... да ме шпионира, кажете ми, моля ви!

И той се отдалечи — чист и спретнат, патетичен, невзрачен. Мис Марпъл го гледаше и се чудеше...

Чу глас:

— Откачен. Напълно откачен.

До нея бе застанал Уолтър Хъд. Ръцете му бяха потънали дълбоко в джобовете и той наблюдаваше отдалечаващата се фигура на Едгар Лоусън.

— Що за място е това в края на краищата? Всички са побъркани. Всички до един.

Мис Марпъл не отговори и той продължи:

— Този Едгар... Как ви се струва? Твърди, че баща му бил лорд Монтгомъри. Не мисля, че е възможно. Старият Монти!? Това, което съм чувал за него...

— Не — съгласи се мис Марпъл. — Не е възможно.

— На Джина пък говорил нещо съвсем друго. Някакви врили-некипели, че е наследник на руския престол. Че е син на еди-кой си Велик княз и не знам още какво. Дявол да го вземе! Наистина ли това момче не е наясно кой е баща му?

— Предполагам, че не — отвърна мис Марпъл. — Може би точно в това е проблемът.

Уолтър се отпусна тежко на пейката до нея и повтори:

— Всички са побъркани.

— Не ви ли харесва Стонигейтс?

Младият мъж се намръщи.

— Просто не мога да възприема тези хора, това е всичко! Не мога. Вземете къщата... всичко в нея... Богати са, нямат нужда от пари. Имат ги. А вижте как живеят. Напукани порцеланови сервизи и евтини, най-обикновени боклуци, бъркотия. Никаква прислуга, както би трябвало да се очаква в такъв дом... Погледнете тапетите, завесите, тапицерията на мебелите... Сатен и брокат и какво ли не, но е пред разпадане. Голям сребърен чайник, но черен, защото не е почистван Бог знае откога. Мисис Сероколд просто не дава пет пари. £ Спомнете си с каква рокля беше снощи! Кърпена под мишниците, износена... А може да отиде и да си купи каквото си пожелае. От най-скъпите магазини. Пари? Потънали са в пари!

Той замълча замислен.

— Знам какво е да си беден. Няма нищо лошо в това, ако си млад и силен, ако си готов да работиш. Никога не съм имал много средства, но бях решен да постигна каквото искам... Смятах да отворя автосервиз. Бях отделил малко пари за това. Разговарях и с Джина. Тя ме изслуша и ми се стори, че разбра. Не я познавах добре. Всичките онези момичета в униформи изглеждаха почти еднакви. Искам да кажа, като ги видиш не можеш да прецениш коя е богатата и коя — не. Е, дадох си сметка, че е малко над мен... че има образование и така нататък, но тогава ми се струваше без значение. Допаднахме си и се оженихме. Бях заделил малка сума, каза ми, че и тя има. Щяхме да отворим бензиностанция и сервиз. Джина бе съгласна. Бяхме като две луди деца... луди един за друг. След това онази надута нейна леля започна да се бърка и да създава неприятности... Джина настояваше да дойдем в Англия, за да види баба си. Напълно нормално. Тук е нейният дом, а и аз исках да посетя Англия. Бях слушал много. И дойдохме. Само на гости... Така поне си мислех.

Мръщенето му се превърна в гримаса.

— Само че се оказа друго. Затъгнахме в това безумие. Защо не сме останели, защо не сме устроили дома си тук, при тях. Ето какво

заприказваха. Имало колкото си щеш работа за мен. Работа! Не искам да давам бонбонки на хлапета бандити и да им помагам да играят детски игрички... Безсмислено е? Това място би могло да стане страхотно... Наистина страхотно. Нима хората, които имат пари, не са в състояние да осъзнаят късмета си? Не са ли наясно, че по-голямата част от света не може да има условия като техните? Не е ли пълна лудост, да риташ късмета си по този начин? Нямам нищо против да работя. Само че ще работя както искам и каквото искам. И все ще стигна донякъде. Тук се чувствам като оплетен в паяжина. И Джина... Не проумявам. Това не е момичето, за което се ожених в Щатите. Сега не мога... дявол да го вземе!... сега не мога дори да разговарям с нея!

— Напълно ви разбирам — каза мис Марпъл тихо.

Уоли я стрелна с очи.

— Вие сте единствената, пред която съм си позволявал да отворя уста по този начин. През повечето време мълча като риба. У вас има нещо... Вие сте англичанка... истинска англичанка, но някак си ужасно ми напомняте за леля ми Бетси у дома.

— Много мило.

— Беше много разумна жена — продължи Уоли замислено. — Изглеждаше слаба и крехка... Имах чувството, че някой ден може да се пречупи на две, но всъщност беше корава... Да, много корава.

Изправи се.

— Съжалявам, че се разбъбрих така — извини се той. Мис Марпъл го видя да се усмихва за първи път. Усмивката му беше чаровна и Уоли Хъд изведнъж се превърна от непохватно начумерено момче в хубав привлекателен мъж. — Доця ми се да си излея яда. Жалко само, че досадих на вас.

— Ни най-малко, мило момче — отвърна мис Марпъл. — Аз самата имам племенник... Разбира се, той е доста по-възрастен.

За миг тя се замисли за изтънчения съвременен писател Реймънд Уест. Едва ли би могла да си представи човек, който да се различава повече от Уолтър Хъд.

— Идва нова компания — намръщи се Уоли. — Тази дама не ме обича, така че си тръгвам. Довиждане, мадам. Благодаря за разговора.

Той се отдалечи, а мис Марпъл се загледа в Милдред Стрет, която пресичаше моравата, за да дойде при нея.

II.

— Видях, че този ужасен млад човек ви тероризира — изрече мисис Стрет доста задъхано, след като седна на пейката. — Каква трагедия!

— Трагедия?

— Бракът на Джина. Всичко започна с това, че я изпратиха в Америка. Тогава казах на майка, че е много неразумно да го прави. В края на краищата, районът тук беше спокоен. Не е имало никакви въздушни нападения. Като си помисля само колко хора изпаднаха в паника за себе си и семействата си...

— Едва ли е било лесно да се прецени кое е правилното решение — отвърна мис Марпъл замислено. — Щом става дума за децата... Не беше изключено немците да нахлуят и това би означавало те да отраснат в условията на нацистка окупация... Освен това опасността от бомбардировките...

— Глупости! — възрази мисис Стрет. — Нито за миг не съм се съмнявала в победата. Но майка все е постъпвала неразумно, що се отнася до Джина. Най-напред, нямаше никаква нужда да я взема от Италия...

— Баща ѝ не е възразил, доколкото разбрах?

— О, Сан Севериано! Знаете какви са италианците. За тях само парите са важни. Естествено той се ожени за Пипа заради парите ѝ.

— Боже мой! Мислех, не е бил много привързан към нея и че смъртта ѝ го е съкрушила.

— Преструвал се е, не се съмнявам в това. Не мога да разбера защо майка ми изобщо се съгласи Пипа да се омъжи за чужденец. Вероятно поради типичното американско преклонение пред титлите.

— Винаги съм смятала, че милата Кари Луиз е твърде далеч от светската суета.

— О, зная. Едва издържам вече. Капризите, прищевките, идеалистичните ѝ планове. Нямате представа, лельо Джейн, какво означава всичко това. Разбира се, аз познавам добре нещата. Отраснала съм тук.

Мис Марпъл искрено се изненада, когато чу, че Милдред Стрет се обръща към нея с „леля Джейн“. А навремето бе съвсем нормално. На коледните подаръци за децата пишеше: „С любов от леля Джейн“ и когато я споменаваха, не много често според нея, вероятно я споменаваха като „леля Джейн“.

Мис Марпъл погледна съсредоточено жената на средна възраст, седнала на пейката до нея. Стиснатите тънки устни, дълбоките бръчки от носа надолу, вкопчените една в друга ръце.

— Детството ви трябва да е било много трудно — каза тя тихо.

Милдред Стрет я изгледа с напрегнат, благодарен поглед.

— Щастлива съм, че някой може да го оцени. Хората рядко си дават сметка какво преживяват децата. Виждате ли, Пипа беше хубава. Освен това бе и по-голяма от мен. Цялото внимание вкъщи беше насочено към нея. И майка, и татко я окуражаваха... не че имаше нужда от окуражаване... Подтикваха я да върви напред, да се показва. Аз винаги съм била тихата. Бях притеснителна... Пипа не знаеше какво е срамежливост. Едно дете може да страда много, леля Джейн.

— Така е — съгласи се мис Марпъл.

— Пипа казваше: „Милдред е ужасно глупава.“ Но аз бях малка от нея. Естествено, нямаше как да разбирам уроците ѝ в училище. Освен това е толкова несправедливо за едно дете непрекъснато да дават предимство на сестра му. „Какво хубаво момиченце!“ — възхищаваха се всички. А мен никой не ме забелязваше. Татко се шегуваше и играеше само с Пипа. Все някой трябваше да види колко тежко ми става от всичко това. Цялото внимание беше насочено към нея. Тогава бях малка и не можех да знам, че най-важното е характерът.

Устните ѝ се разтрепериха за миг и отново се присвиха.

— И това беше нечестно. Наистина нечестно. В края на краищата аз бях тяхното дете. Пипа беше осиновена. Аз бях дъщеря им. Тя не им беше никаква.

— Може би са ѝ обръщали повече внимание именно затова — предположи мис Марпъл деликатно.

— Харесваха я повече — отвърна Милдред Стрет и добави: — Дете, чиито родители не са го искали... Или е било незаконно, което е по-вероятно. Всичко това личи и у Джина. Тя има лоша кръв. Кръвта

винаги си казва думата, независимо от всички теории на Луис за ролята на средата. Кръвта си казва думата. Погледнете Джина.

— Джина е хубаво момиче — отбеляза мис Марпъл.

— Ами поведението ѝ? Всички, освен майка ми забелязват какво прави със Стивън Рестарик. Просто отвратително! Не може да се отрече, че се омъжи много несполучливо, но бракът си е брак и човек трябва да се съобразява с него. В края на краищата тя сама си е избрала този ужасен американец.

— Наистина ли е толкова ужасен?

— О, лельо Джейн! Прилича ми на гангстер. И е така намръщен и груб! Почти не си отваря устата! Изглежда недодялан и невъзпитан.

— Струва ми се, че е нещастен — отбеляза мис Марпъл тихо.

— Не мога да си представя защо... Ако оставим настрана поведението на Джина, разбира се. Тук той има всичко. Луис му предложи няколко начина, по които да бъде полезен, но той предпочита да се мръщи и да не прави нищо. О, това място е просто невъзможно — избухна тя неочаквано. — Абсолютно невъзможно! Луис не мисли за нищо друго, освен за тези кошмарни млади престъпници, а майка ми — единствено за него. Всичко, което прави Луис, според нея е правилно... Погледнете градината само! Плевелите, храсталаците. Ами къщата? Нищо не е както трябва. Зная, че в наши дни е трудно с прислугата, но все пак може да се намери изход. Въпросът не опира до пари. Просто никой не се интересува, това е то. А ако къщата беше моя... — Тя замълча.

— Боя се — каза мис Марпъл, — че условията сега са съвсем различни. Големите имения като това са сериозен проблем. Сигурно е било много тежко за вас да заварите нещата така променени, когато сте се върнали отново. Наистина ли предпочитате да живеете тук, а не някъде... самостоятелно?

Милдред Стрет се изчерви.

— В края на краищата това е моят дом — отсече тя. — Домът на баща ми. Никой не може да промени този факт. Имам право да живея тук, ако искам. И искам. Само майка да не беше толкова невъзможна! Не иска дори да си купи прилични дрехи! Джули се тревожи ужасно.

— Мислех да ви попитам за мис Бельвър.

— Много се радвам, че е тук. Тя обожава майка ми. С нея е от доста години. Дошла е по времето на Джон Рестарик. И се е държала

прекрасно, докато са траели безобразията му. Предполагам, вече сте чули, че той избяга с една ужасна югославянка... пропаднало създание... Никой не знае колко любовници е имала преди това. Майка ми се отнесе много достойно. Разведе се без никакъв шум. Дори направи жеста да взима синовете му тук през ваканцията... Това наистина беше излишно. Нещата можеха да се уредят и по друг начин. Естествено, беше немислимо момчетата да отидат при баща си и онази жена... Но все едно. Майка ми ги взе тук и през цялото време мис Бельвър бе на висота. Опора за всички. Понякога дори си мисля, че заради нея майка става все по-непрактична. Мис Бельвър се грижи за всичко. Просто не знам какво би станало без нея.

Тя замълча и възкликна изненадано:

— Ето го Луис! Колко странно! Той никога не идва в градината.

Мистър Сероколд се приближи до тях по начина, по който се занимаваше с всичко останало — не обърна внимание на Милдред, защото го интересуваха мис Марпъл.

— Колко съжалявам — каза той. — Исках да ви разведа наоколо и да ви покажа всичко. Карълайн ме помоли. Но се налага да замина за Ливърпул за делото на онова момче от железниците. Доктор Мавърик ще ме замести. Ще дойде след минута. Аз ще се върна вдругиден. Би било чудесно, ако ги убедим да не го дават под съд.

Милдред Стрет стана и се отдалечи. Луис Сероколд не забеляза и това. Очите му съсредоточено гледаха мис Марпъл иззад дебелия лупи на очилата.

— Виждате ли — продължи той, — магистратите винаги заемат погрешна позиция. Понякога са твърде сурови, а понякога твърде меки. Ако осъдят някое от тези момчета само на няколко месеца затвор, не постигат нищо... Младежите дори се гордеят с това. Хвалят се пред приятелките си. Строгата присъда често ги отрезвява. Разбират, че не си струва да продължават играта. Иначе е по-добре изобщо да не влизат в затвора. Възпитателен труд... Трудова терапия, както се изразяваме тук.

Мис Марпъл го прекъсна:

— Мистър Сероколд, какво е мнението ви за младия Едгар Лоусън? Мислите ли... че е напълно нормален?

Лицето на Луис Сероколд доби смутен вид.

— Надявам се, че състоянието му не се е влошило отново. Какво ви каза?

— Че е син на Уинстън Чърчил.

— Разбира се, разбира се. Както обикновено. Предполагам, досетили сте се, че е незаконороден, горкият, и е расъл при много лоши условия. Неговият случай ми беше препоръчан от едно дружество в Лондон. Нападнал човек на улицата, за когото твърдял, че го следи. Много типично, доктор Мавърик ще потвърди. Проучих историята му. Майката била от бедно, но почтено семейство в Плимут. Бащата бил някакъв моряк — тя дори не знаела името му. Трудно детство. Започнал да фантазира за баща си и по-късно за себе си. Носел униформи и ордени, които не му се полагат... съвсем типично. Но Мавърик смята, че състоянието му се подобрява и има надежди. Трябва да му вдъхнем увереност. Тук му поверявам отговорна работа, карам го да осъзнае, че не е важно какъв си се родил, а какъв си самият ти. Опитвам се да му внуша увереност в собствените му способности. Подобрието е забележимо. Радвах се за него... А сега вие казвате, че...

Той поклати глава.

— Възможно ли е да е опасен, мистър Сероколд?

— Опасен? Не мисля, че е проявявал склонност към самоубийство.

— Нямах предвид самоубийство. Говореше ми за врагове, за преследване... Това, простете, не е ли опасен признак?

— Не, не мисля, че се е стигнало чак дотам. Но ще поговоря с Мавърик. Той даваше надежди за него... Добри надежди.

Луис Сероколд погледна часовника си.

— Трябва да тръгвам. А, ето я милата Джули. Тя ще се погрижи за вас.

Мис Белвъър се приближи с бързи крачки.

— Колата ви чака пред вратата, мистър Сероколд. Доктор Мавърик се обади от Института. Предупредих го, че ще заведе мис Марпъл. Ще я чака пред портала.

— Благодаря ти. Трябва да тръгвам. Куфарчето ми?

— В колата е, мистър Сероколд.

Луис Сероколд бързо се отдалечи. Мис Белвъър ги проследи с поглед и промърмори:

— Някой ден този човек ще умре както ходи. Против човешката природа е никога да не се почива. Спи по четири часа на нощ.

— Много е отдаден на делото си — отбеляза мис Марпъл.

— Не мисли за нищо друго — потвърди мис Бельвър мрачно. — Дори и не се сеща да се погрижи за жена си или поне да ѝ обърне някакво внимание. Тя е много мила, както сама знаете, мис Марпъл, и има нужда от любов и внимание. Само че тук не се мисли за нищо друго, освен за онази банда лигави момчета, които искат да живеят по лесния начин, нечестно, без и през ум да им минава, че трябва да работят. Ами почтените деца от нормалните семейства? Какво се прави за тях? Честността просто не интересува чудаци като мистър Сероколд, доктор Мавърик и останалите недопечени идеалисти тук. Аз и братята ми бяхме възпитани по трудния начин, мис Марпъл, и не сме научени да хленчим. Лигльовци, ето това е точната дума.

Бяха стигнали до сводестата порта, която Ерик Гулбрандсен бе издигнал на входа на ужасната постройка от червени тухли.

Доктор Мавърик, който определено имаше вид на луд, както реши мис Марпъл, излезе да ги посрещне.

— Благодаря ви мис Бельвър — каза той. — А сега, мис... да, мис Марпъл, сигурен съм, че ще ви е интересно да научите с какво се занимаваме тук. Чудесният ни подход към този сериозен проблем. Мистър Сероколд е човек с голяма интуиция... с голяма далновидност. Зад нас стои сър Джон Стилвел — старият ми шеф. Беше във Вътрешното министерство, но сега е пенсионер. Влиянието му помогна много, за да започнем всичко това. Проблемът е медицински... Ето в какво трябва да убедим официалните власти. По време на войната психиатрията зае полагащото ѝ се място... Може би единственият положителен резултат от нея... А сега, най-напред искам да видите кое лежи в основата на нашия подход. Погледнете нагоре.

Мис Марпъл вдигна очи към думите, изписани на арката над портала:

**ВИЙ, КОИ ПРЕСТЪПЯТЕ ТОЗ ПРАГ, НАДЕЖДА
ВСЯКА ВЪЗВЪРНЕТЕ**

— Не е ли чудесно? Нима това не е най-важното? Не е необходимо да укоряваме тези младежи... или да ги наказваме. Те само това и чакат... повечето от тях. Искаме да ги накараме да почувстват колко свестни хора са всъщност.

— Като Едгар Лоусън ли? — попита мис Марпъл.

— Той е интересен случай. Разговаряхте ли с него?

— Той разговаря с мен — отвърна тя и добави смутено: — Питам се... дали не е малко луд?

Доктор Мавърик се засмя весело.

— Всички ние сме малко луди — каза той и я въведе през вратата. — Това е тайната на съществуването. Всички сме малко луди.

ГЛАВА 6

Като цяло денят бе твърде изтощителен.

„Ентусиазмът може да е уморителен“ — мислеше мис Марпъл. Чувстваше се малко неудовлетворена от себе си и реакциите си. Нещо ставаше в този дом. Вероятно много неща, но тя не бе в състояние да ги види ясно. Смътното ѝ безпокойство беше свързано с патетичния, но невзрачен Едгар Лоусън. Само да успееше да открие в паметта си точния паралел.

Изостави любопитното поведение на шофьора на мистър Селкърк, разсеяния пощальон, градинаря, който идваше в понеделник.

Нещо около Едгар Лоусън не беше наред, но не ѝ се удаваше да го определи точно. Нещо, което се простираше отвъд видимите и заучени факти. Все пак тя никак не можеше да си обясни по какъв начин то засяга приятелката ѝ. При объркания живот в Стонигейтс желанията и проблемите на хората се смесваха и си влияеха взаимно, но въпреки това (доколкото, можеше да прецени), бяха далеч от Кари Луиз.

Кари Луиз... Изведнъж мис Марпъл осъзна, че единствена тя, освен Рут, използва това име. За мъжа си Кари бе Карълайн. За мис Белвър — Кара. Стивън Рестарик обикновено я наричаше Мадона. Уоли се обръщаше към нея е официалното мисис Сероколд, а Джина — просто с бабо.

Дали в тези много имена на Карълайн Луиз Сероколд нямаше нещо? Дали за всички тях тя не беше нещо като символ, а не жив човек?

Когато на следващата сутрин Кари Луиз, тътрейки краката си, седна на градинската пейка до приятелката си и я попита за какво мисли, мис Марпъл отговори веднага.

— За теб, Кари Луиз.

— За мен?

— Каж ми честно. Има ли тук нещо, което те безпокои?

— Да ме безпокои? — Погледна я с учудените си сини очи. — Но, Джейн! Какво трябва да ме безпокои?

— Е, повечето от нас си имат тревоги. — Очите на мис Марпъл заблестяха. — И аз имам. Голите охлюви например. И това, че вече не мога да кърпя както трябва. И много други дреболии. Струва ми се невъзможно да нямаш никакви проблеми.

— Сигурно си права — отвърна Кари Луиз замислено. — Луис работи твърде усилено, Стивън забравя всичко друго, щом влезе в театъра, а Джина е тъй вятърничава... Но никога не съм опитвала да променям хората. Мисля, че това е невъзможно. Значи няма смисъл да се тревожа.

— Милдред не е много доволна, нали?

— Наистина — съгласи се Кари Луиз. — Но тя никога не е била. Още от малка. За разлика от Пипа, която винаги сияеше.

— Вероятно е имала причина за това — предположи мис Марпъл.

— Защото е ревнувала? — промълви Кари Луиз. — Да, сигурно си права. Но всъщност хората нямат нужда от някаква особена причина, за да се чувстват така, както се чувстват. Човешката природа е такава, не мислиш ли, Джейн?

Мис Марпъл си спомни мис Монкриф — робиня на тираничната си майка инвалид. Горката мис Монкриф, която мечтаеше да пътува, да види света. И как Сейнт Мери Мийд бе ликувало, под маската на благоприличието, когато най-накрая майката бе положена в църковния двор, а мис Монкриф, с малък годишен приход, остана свободна. Но още при първото си заминаване стигна едва до Испания. Там тя посетила една „мила приятелка“ на майка си и била толкова развълнувана от страданията на тази възрастна хипохондричка, че прекратила пътуването си и се настанила във вилата ѝ, за да бъде подложена отново на старчески тормоз и отново да копнее и въздиша по радостите на широките хоризонти.

— Струва ми се, че си права, Кари Луиз — отговори мис Марпъл.

— Разбира се, това, че имам толкова малко грижи се дължи отчасти на Джули. Милата Джули. Дойде при мен почти веднага, след като се омъжих за Джони, и бе чудесна. Тя се грижи за мен, като че ли

съм бебе, или пък съвсем безпомощна. Би направила всичко. Понякога изпитвам срам. Наистина имам чувството, че Джули е готова дори да убие човек за мен. Не е ли ужасно, че го твърдя?

— Наистина ти е много предана — съгласи се мис Марпъл.

— Понякога толкова се сърди! — Сребристият смях на мисис Сероколд отново зазвъня. — Иска винаги да си поръчвам най-хубавите дрехи, да се обграждам с лукс. Смята, че всички трябва да ме уважават и да се грижат за мен. Ентусиазмът на Луис не може да впечатли единствено нея. Според нея момчетата ни са разглезени млади престъпници, с които не си струва да се занимаваш. Твърди, че това място е влажно и се отразява зле на ревматизма ми, че трябва да отида някъде, където е топло и сухо.

— Ревматизмът мъчи ли те много?

— Напоследък е доста по-зле. Трудно ми е да ходя. Краката ме болят ужасно. Е, какво да се прави — отново се появи омагьосващата й усмивка, — възрастта си казва думата.

Мис Белъвър излезе през френския прозорец и забърза към тях.

— Кара, телеграма. Току-що ми я продиктуваха по телефона. *Пристигам днес следобед. Кристиан Гулбрандсен.*

— Кристиан? — Кари Луиз придоби изненадано изражение. — Нямах представа, че е в Англия.

— Дъбовият апартамент?

— Да, моля те, Джули. Така няма да се изкачва по стълбите.

Мис Белъвър кимна и тръгна към къщата.

— Кристиан Гулбрандсен е мой заварен син обясни Кари Луиз. — По-големият от двамата сина на Ерик. Всъщност той е с две години по-възрастен от мен. Един от попечителите на Института... Главният попечител. Колко неприятно, че Луис го няма! Ерик рядко остава повече от една нощ. Има невероятно много работа. Вероятно се налага да обсъдят нещо.

Кристиан Гулбрандсен пристигна същия следобед тъкмо навреме за чая. Беше едър човек, който говореше бавно и съсредоточено. Поздрави Кари Луиз сърдечно.

— Как е нашата Кари Луиз? Не изглеждаш и ден по-стара. И ден!

Той се усмихваше, поставил ръце на раменете й. Някой го дръпна за ръкава.

— Кристиан!

— О! — Мъжът се обърна. — Милдред! Как си, Милдред?

— Напоследък не съм добре.

— Това не е хубаво. Не е хубаво.

Кристиян Гулбрандсен и неговата природена сестра Милдред си приличаха много. Разликата във възрастта им бе близо тридесет години и лесно биха могли да минат за баща и дъщеря. Самата Милдред изглеждаше много доволна от пристигането му. Беше радостна и възбудена и през целия ден говореше за „брат ми“, „моя брат Кристиян“, „брат ми мистър Гулбрандсен“.

— А как е малката Джина? — обърна се Гулбрандсен към младата жена. — Значи с мъжа ти сте все още тук?

— Да. Като че ли се установихме за постоянно, нали Уоли?

— Така изглежда.

Малките проницателни очи на мистър Гулбрандсен се насочиха бързо към него. Както обикновено той изглеждаше намръщен и неприветлив.

— Е, ето ме отново при семейството — каза Гулбрандсен.

В гласа му се долавяше радост, но всъщност, размишляваше мис Марпъл, никак не бе радостен. Устните му бяха стиснати мрачно и явно бе угрижен.

Когато му я представиха, той я погледна изпитателно, сякаш я преценяваше и претегляше.

— Нямахме представа, че си в Англия, Кристиян — заговори мисис Сероколд.

— Да. Пристигнах доста неочаквано, така е.

— Жалко, че го няма Луис. Колко можеш да останеш?

— Искан да си тръгна утре. Кога ще се върне той?

— Утре следобед или вечерта.

— Изглежда ще трябва да се задържа още една вечер.

— Ако ни беше предупредил...

— Мила Кари Луиз, наложи се да тръгна съвсем неочаквано.

— Значи ще изчакаш Луис?

— Да, налага се да го видя.

Мис Белвър каза на мис Марпъл:

— Мистър Гулбрандсен и мистър Сероколд са попечители на института „Гулбрандсен“. Другите двама са епископът на Кроумър и мистър Гилфой.

В такъв случай мистър Гулбрандсен беше дошъл в Стонигейтс по работа във връзка с Института. Изглежда мис Белвър и всички останали смятаха така. Все пак мис Марпъл не беше съвсем сигурна.

Няколко пъти възрастният мъж хвърли крадешком поглед към Кари Луиз. Изглеждаше замислен и объркан. Това озадачи мис Марпъл. След това той огледа останалите, сякаш тайно ги преценяваше, което определено ѝ се стори странно.

След чая мис Марпъл тактично се оттегли в библиотеката, но за нейна изненада, когато се настани с плетивото си, Кристиан Гулбрандсен влезе и седна до нея.

— Вие сте стара приятелка, струва ми се, на нашата мила Кари Луиз?

— Бяхме съученички в Италия. Преди много, много, години.

— Обичате ли я?

— О, да! — отвърна мис Марпъл топло.

— Убеден съм, ме всички я обичат. Да, наистина мисля така. Не би могло да е иначе. Защото тя е много мил и очарователен човек. През цялото време, още откакто баща ни се ожени за нея, аз и братята ми сме били привързани към нея. Чувстваме я като сестра. Беше предана на баща ни и на неговите идеи. За нея другите винаги са били по-важни. Никога не е мислила само за себе си.

— Всякога е била идеалистка — съгласи се мис Марпъл.

— Идеалистка? Да, така е. И поради това едва ли е в състояние да си даде сметка за злото, което съществува на света.

Мис Марпъл го погледна с учудване. Лицето му бе строго.

— Кажете ми — продължи той, — тя как е със здравето?

Мис Марпъл отново се изненада.

— Изглежда много жизнена... освен артритата, разбира се... или ревматизма.

— Ревматизъм? Да. Ами сърцето ѝ? В добро състояние ли е?

— Доколкото знам, да. — Мис Марпъл се изненада още повече.

— Но аз я видях едва вчера за първи път от дълги години. Ако искате да научите нещо повече за здравето ѝ, трябва да попитате някой от къщата. Мис Белвър например.

— Мис Белвър. Да, мис Белвър. Или Милдред?

— Или Милдред.

Мис Марпъл се почувства неловко.

Кристиян Гулбрандсен я гледаше изпитателно.

— Отношенията между майка и дъщеря не са много добри, нали?

— Струва ми се, че не са.

— Така е. Жалко. Тя е единственото ѝ дете, но фактът си е факт. Мислите ли, че тази мис Белвър е привързана към нея?

— Убедена съм.

— И Кари Луиз разчита на нея?

— Да, струва ми се.

Кристиян Гулбрандсен се намръщи. Говореше сякаш повече на себе си, отколкото на мис Марпъл.

— Малката Джина... Но тя е толкова млада... Трудно е... — Той млъкна. — Понякога — добави след миг — е удивително трудно да прецениш какво е най-добре да се направи. Много бих искал да ѝ помагам. Не желая да ѝ се случи нещо лошо или да я сполети нещастие... Но не е лесно. Никак не е лесно...

В този момент влезе мисис Стрет.

— О, ето къде си бил, Кристиян. Търсихме те. Доктор Мавърик пита дали не би могъл да ти помогне по някакъв начин.

— Това новият лекар ли е? Не, не. Ще изчакам Луис.

— Той е в кабинета на Луис. Да му предам ли...

— Аз сам ще отида при него.

Гулбрандсен излезе забързано. Милдред Стрет го проследи с поглед и след това се обърна към мис Марпъл.

— Чудя се дали не се е случило нещо. Кристиян просто не прилича на себе си... Спомена ли нещо...

— Само се поинтересува за здравето на майка ви.

— Здравето на майка ми? А защо? — Милдред говореше рязко, широкото ѝ лице бе необичайно зачервено.

— Нямам представа.

— Здравето на майка ми е отлично. Изненадващо за жена на нейната възраст. По-добро от моето, в интерес на истината. — Тя направи пауза и добави: — Надявам се, че му го казахте?

— Всъщност не знам добре в какво състояние е тя — отвърна мис Марпъл. — Интересуваше се как е със сърцето.

— Със сърцето?

— Да.

- Майка ми е много добре със сърцето. Много добре!
- Радвам се да го чуя, скъпа. Радвам се да го чуя.
- Какво ли е накарало Кристиян да задава тези въпроси?
- Нямам представа — повтори мис Марпъл.

ГЛАВА 7

I.

На пръв поглед следващият ден, мина без особени събития, но на мис Марпъл ѝ се струваше, че долавя признаци на вътрешно напрежение. Кристиан Гулбрандсен прекара сутринта с доктор Мавърик, с когото обикаляха Института и обсъждаха резултатите от дейността му. В ранния следобед Джина взе госта, за да се разходят с колата, а след това мис Марпъл забеляза как той накара Джули Белвър да му покаже нещо в градината. Стори ѝ се, че това е претекст, за да може да поговори насаме с тази мрачна жена. Ако наистина бе дошъл по работа, защо му беше компанията на мис Белвър, която се занимаваше само с домакинството на Стонигейтс?

Но на всичко това мис Марпъл би могла и да не обърне кой знае какво внимание. Единственият смущаващ инцидент се случи към четири часа. Тя бе прибрала плетивото си и бе излязла да се поразходи в градината преди чая. Когато зави зад един рододендрон, попадна на Едгар Лоусън, който крачеше забързано, мърморейки си нещо под нос, и едва не я блъсна.

— Извинете — смотолевя той, но мис Марпъл се стресна от странния му втренчен поглед.

— Не се ли чувствате добре, мистър Лоусън?

— Да се чувствам добре? Как да се чувствам добре? Преживях ужасно сътресение. Ужасно!

— Какво сътресение?

Младежът погледна бързо зад нея, а след това се озърна с безпокойство. Това събуди у мис Марпъл някакво тревожно чувство.

— Да ви кажа ли? — Той я изгледа недоверчиво. — Не знам. Наистина не знам. Непрекъснато ме следят.

Мис Марпъл взе решение. Улови го здраво за ръката.

— Ако тръгнем надолу по тази алея... Така, тук няма храсти и дървета, никой не може да ни подслуша.

— Да, права сте. — Едгар Лоусън пое дълбоко въздух, наведе глава и изрече почти шепнешком: — Направих едно разкритие. Ужасно разкритие!

Младежът започна да се тресе, сякаш всеки миг щеше да се разплаче.

— Да имаш доверие на някого... Да му вярваш... И всичко да излезе лъжа! Всичко! Лъжа, за да не открия истината! Не мога да го понеса! Твърде тежко е! Виждате ли, той беше единственият човек, на когото имах доверие, и сега се оказа, че през цялото време е бил в дъното на цялото ми нещастие! Той е бил моят враг! Той ме е следял и ме е наблюдавал! Само че повече няма да може! Аз ще проговоря! Ще му кажа в очите, че знам с какво се занимава!

— Кой е той? — попита мис Марпъл.

Едгар Лоусън се изпъна в целия си ръст. Би могъл да изглежда прочувствен и достолепен, но всъщност видът му бе нелеп.

— Имам предвид баща си.

— Виконт Монтгомъри, или Уинстън Чърчил?

Едгар я погледна с презрение.

— Те ме накараха да мисля това, за да не мога да открия истината. Но сега я знам... Имам приятел... Верен приятел. Приятел, който ми каза истината и ми показа колко измамен съм бил. Е, баща ми ще трябва да се съобрази с мен. Ще хвърля всичките тези лъжи в лицето му! Ще го предизвикам с истината! Да видим какво ще отговори след всичко това!

Изведнъж Едгар Лоусън се обърна и побягна навън от градината. С мрачно лице мис Марпъл се върна в къщата.

„Всички сме малко луди“ — бе казал доктор Мавърик.

Но на нея ѝ се струваше, че в случая с Едгар Лоусън нещата стигат по-далеч.

II.

Луис Сероколд се върна в шест и половина. Спря колата при портата и премина през парка пеша. Мис Марпъл, която в това време гледаше през прозореца, видя, че Кристиян Гулбрандсен излиза да го посрещне. Двамата се здрависаха и след това започнаха да се разхождат напред-назад по терасата.

Бе взела със себе си бинокъла за наблюдаване на интересни птици и сега бе моментът да го използва. Дали в онези далечни дървета нямаше ято щиглеци?

Малко преди да насочи бинокъла напред, тя го наведе надолу и видя, че лицата на двамата мъже изглеждат сериозни и угрижени. Мис Марпъл се надвеси още малко. От време на време дочуваше части от разговора им. Ако някой от тях вдигнеше глава нагоре, съвсем ясно щеше да забележи, че улисаната любителка на природата е насочила вниманието си другаде, далеч напред.

— ... как да скрием това от Кари Луиз... — чу гласа на Гулбрандсен.

Когато следващия път минаха под прозореца, говореше мистър Сероколд.

— ... ще можем да го запазим в тайна. Съгласен съм, че трябва да мислим преди всичко за нея...

След това още:

— ... наистина сериозно... несправедливо... отговорността е прекалено голяма... може би е най-добре да поискаме съвет отвън...

Най-накрая мис Марпъл чу Кристиян Гулбрандсен да предлага:

— Става студено. Най-добре е да влезем вътре.

Прибра се от прозореца озадачена. Това, което чу, бе твърде откъслечно, за да може да доведе до категорични изводи, но достатъчно, за да потвърди неопределеното безпокойство на Рут Ван Райдък.

Каквото и да не беше наред в Стонигейтс, то определено засягаше Кари Луиз.

III.

Вечерята мина някак си напрегнато. Както Гулбрандсен, така и Луис бяха разсеяни и погълнати от собствените си мисли. Уолтър Хъд бе по-намръщен от всякога, а за първи път Джина и Стивън нямаха какво да си кажат един на друг или на останалата компания. Разговорът се поддържаше предимно от доктор Мавърик, който водеше строго професионален спор с мистър Баумгартен — трудовия терапевт.

Когато по-късно влязоха в големия салон, Кристиан Гулбрандсен се извини почти веднага. Обясни, че имал да пише важно писмо.

— Прости ми, Кари Луиз, но трябва да се прибера в стаята си.

— Имаш ли всичко необходимо? Джули?

— Да, да. Имам всичко. Помолих за пишеща машина и ми донесоха. Мис Белвър бе много мила и внимателна.

Той излезе от салона през вратата вляво. Оттам се минаваше покрай стълбището и след това по дългия коридор, в чийто край се намираше стаята му.

Когато той се отдалечи, Кари Луиз заговори отново:

— Няма ли да ходите в театъра тази вечер, Джина?

Момичето поклати глава и се настани край прозореца, който гледаше към предната алея и двора. Стивън я проследи с поглед и отиде до големия роял. Седна на стола и засвири много тихо — някаква меланхолична мелодийка. Двамата терапевти — мистър Баумгартен и мистър Лейси — заедно с доктор Мавърик пожелаха „лека нощ“ и си тръгнаха. Уолтър натисна ключа на една лампа за четене, при което половината осветление в салона изгасна с прашене.

Младежът изръмжа.

— Този проклет ключ вечно е повреден! Ще отида да сменя бушона.

Той стана и Кари Луиз промърмори:

— Уоли много разбира от електрически уреди. Помниш ли как поправи тостера?

— Изглежда умее да прави само това — отговори Милдред Стрет. — Майко, изпи ли си лекарството?

Мис Бельвър видимо се разтревожи.

— Тази вечер напълно го забравих!

Тя скочи на крака, отиде в трапезарията и след малко се върна с малка чашка, съдържаща розова на цвят течност.

Кари Луиз се усмихна вяло и протегна послушно ръка.

— Толкова ужасно нещо, а никой няма да ми позволи да го забравя поне веднъж! — каза тя с кисела физиономия.

Тогава, доста неочаквано, се намеси Луис Сероколд:

— Мисля, че тази вечер не бива да го вземаш, мила. Не съм сигурен, че ти се отразява добре.

Спокойно, но с присъщата си енергичност той взе чашката и я сложи на големия дъбов бюфет.

— Не мога да се съглася с вас, мистър Сероколд — възрази мис Бельвър. — Мисис Сероколд се чувства толкова по-добре, откакто...

Тя замълча и рязко се обърна, защото входната врата се отвори и затвори с трясък. В полутъмния салон влезе Едгар Лоусън. Приличаше на кинозвезда, излизаща триумфално на сцената.

Застана в средата на помещението и зае поза.

Беше нелепо, но не съвсем.

Заговори театрално:

— Открих те. Ти си моят враг!

Каза го на Луис Сероколд.

Мистър Сероколд го изгледа с изненада.

— Едгар, какво има?

— Ти ли ме питаш това? Ти? Много добре знаеш какво! Ти ме мамеше, следеше ме, работеше заедно с враговете ми срещу мен!

Луис го улови за ръката.

— Добре, добре, момчето ми. Овладей се. Обясни ми спокойно за какво става дума. Ела, да влезем в кабинета ми.

Той го поведе през салона към вратата вдясно? Влязоха и я затвориха. След това се му още един звук — рязкото изщракване на ключа в ключалката.

Мис Бельвър погледна мис Марпъл и в главите им се появи една и съща мисъл — *вратата не бе заключена от Луис Сероколд.*

— Този млад човек съвсем се е побъркал — каза мис Белвър рязко. — Смятам, че е опасен.

— Той е абсолютно неуравновесен — обади се и Милдред. — Никаква благодарност за всичко, което се прави заради него. Струва ми се, че трябва да се намесиш, майко.

Кари Луиз въздъхна тихо:

— Той е напълно безобиден. Обича Луис. Много го обича.

Мис Марпъл я изгледа с любопитство. В изражението на Едгар, когато се обърна към Луис Сероколд преди малко, нямаше и следа от обич. Никаква. Зачуди се, както и преди, дали Кари Луиз умишлено избягва да погледне реалността в очите.

— В джоба му имаше нещо — обади се Джина. — На Едгар, искам да кажа. Опипваше го.

Стивън свали ръце от клавишите и промърмори:

— Ако това бе филм, със сигурност щеше да е револвер.

Мис Марпъл се прокашля.

— Струва ми се — каза тя смутено, — че наистина беше револвер.

Изад вратата на кабинета се чуваха гласове. Думите се долавяха съвсем разбрано. Едгар Лоусън викаше, а мистър Сероколд говорещ равно и спокойно.

— Лъжи, лъжи, лъжи, лъжи! Всичко това са лъжи! Ти си моят баща! Аз съм твой син! Ти си ме лишил от права! Тази къща трябва да е моя! Ти искаш да се отървеш от мен! Мразиш ме!

Последва успокоителното мърморене на Луис Сероколд, след което отново се чу истеричният глас. Крещеше неприлични неща. Едгар бързо губеше контрол над себе си. От време на време ясно се чуваше гласът на Луис?

— Успокой се, само се успокой. Знаеш, че не е вярно.

Но това изглежда не успокояваше младежа, а обратно — наливаше масло в огъня.

Всички в салона мълчаха и слушаха какво става зад вратата на кабинета.

— Ще те накарам да ме изслушаш! — крещеше Едгар Лоусън. — Ще изтрия тази надменна физиономия от лицето ти! Ще си отмъстя, казвам ти! Ще си отмъстя за всички страдания, които си ми причинил!

Сега гласът на Луис прозвуча рязко, доста по-различно от преди:

— Остави този револвер!

— Едгар ще го убие! — извика Джина. — Той е побъркан! Не трябва ли да извикаме полицията? Кари Луиз съвсем спокойно отговори:

— Няма нужда да се тревожиш, Джина. Едгар обича Луис. Просто в момента играе роля.

Изад вратата се чу смехът на Едгар Лоусън и мис Марпъл трябваше да признае, че определено ѝ се стори безумен.

— Да, точно така. Това е револвер и при това зареден! Не, не говори, не мърдай! Ще ме изслушаш! Ти започна този заговор срещу мен и сега ще си платиш!

Изведнъж се чу нещо подобно на изстрел, но Кари Луиз махна с ръка:

— Няма нищо. Това беше навън, някъде в парка.

Зад заключената врата Едгар Лоусън не преставаше да крещи истерично:

— Седиш тук пред мен и ме гледаш — мен! Правиш се, че ти е все едно! Защо не паднеш на колене, за да молиш за милост? Ще стрелям, казвам ти! Ще те убия! Аз съм твой син! Твой непризнат, презрян син! Искаше да се скрия някъде, да изчезна, да не съм на този свят! Накара шпионите си да ме следят, да ме дебнат, заговорничеше срещу мен! Ти, моят баща! Аз съм само едно копеле, нали? И продължаваше да ми пробутваш лъжи! Преструваше се на много мил с мен, а в същото време... в същото време... Не заслужаваш да живееш! Няма да те оставя да живееш!

Отново последва водопад от нецензурни изрази. По време на тази сцена мис Марпъл чу мис Бельвър да казва:

— Трябва да направим нещо.

Видя я да излиза от стаята. Едгар сякаш млъкна, за да си поеме въздух и поде отново:

— Ще умреш! Ще *умреш!* *Сега!* Ето това заслужаващ ти... И това!

Прокънтяха два изстрела. Този път звукът не долетя отвън, а съвсем определено иззад заключената врата. Някой, на мис Марпъл се стори, че е Милдред, извика:

— О, Боже! Какво ще правим сега?

Откъм кабинета долетя тупване и след това един звук, сякаш поужасен от това, което се бе чуло преди малко — протяжен, тежък вопъл.

Някой мина покрай мис Марпъл и започна да дърпа и натиска дръжката на вратата. Беше Стивън Рестарик.

— Отвори! — викаше той. — Отвори!

Мис Белъвър се върна. В ръката си държеше връзка ключове.

— Опитай някой от тези — каза тя задъхано.

В този момент лампите отново светнаха. След тайнствения полумрак салонът сякаш отново оживя. Стивън Рестарик започна да опитва ключалката. Чуха как ключът от другата страна издрънча на пода. Отчаяното ридание в кабинета не спираше. Уолтър Хъд влезе в салона, застина стъписан и попита:

— Ей, какво става тук?

— Този безумец застреля мистър Сероколд! — отговори Милдред през сълзи.

— Моля ви. — Каза го Кари Луиз. Тя стана и се приближи до вратата на кабинета. Внимателно отстрани Стивън. — Оставете ме да поговоря с него.

Извика много тихо:

— Едгар?... Едгар?... Пусни ме да вляза, чуваш ли? Моля те, Едгар!

Чу се как ключът влиза в ключалката. Превъртя се и вратата бавно се отвори.

Но не я отвори Едгар. Беше Луис Сероколд. Дишаше тежко, сякаш бе тичал, но иначе изглеждаше напълно спокоен.

— Няма нищо, скъпа. Няма нищо. Всичко е наред.

— Помислихме, че ви застреля! — каза троснато мис Белъвър.

Луис Сероколд се намръщи.

— Разбира се, че няма такова нещо! — Гласът му прозвуча малко грубо.

Сега вече виждаха вътрешността на кабинета. Едгар Лоусън се бе свлякъл край бюрото. Ридаше и стенеше. Револверът лежеше на пода — там, където го бе изпуснал.

— Но ние чухме изстрелите! — възкликна Милдред.

— Да, той стреля два пъти.

— Но не ви улучи?

— Естествено, че не ме улучи! — отвърна Луис рязко. Мис Марпъл не мислеше, че „естествено“ е уместен израз в случая. Изстрелите бяха произведени от съвсем малко разстояние.

— Къде е Мавърик? — попита Луис Сероколд с раздражение. — От него имаме нужда сега.

— Ще го доведе — кимна мис Бельвър. — Да се обадя ли и в полицията?

— В полицията? Разбира се, че не.

— Струва ми се, че трябва — намеси се Милдред. — Той е опасен.

— Глупости! — отговори Луис Сероколд. — Горкото момче. Има ли вид на такъв?

В момента младежът наистина не приличаше на опасен човек. Видът му бе окаян и доста отблъскващ. Гласът му бе загубил внимателно заучената интонация:

— Не исках да го направя! — изхълца той. — Не знам какво ме прихвана! Да наприказвам всичко това! Трябва да съм полудял!

Милдред изсумтя.

— Наистина трябва да съм полудял. Не исках да го направя! Мистър Сероколд, не исках да го направя!

Луис го потупа по рамото.

— Всичко е наред, момчето ми. Всичко е наред.

— Можех да ви убия, мистър Сероколд!

Уолтър Хъд влезе в кабинета и се взря в стената зад бюрото.

— Куршумите се влезли тук — кимна той и погледът му се плъзна надолу към плота на бюрото и стола зад него. — Не го е улучил на косъм — добави мрачно.

— Бях изгубил разсъдъка си! Наистина не знаех какво правя! Мислех си, че ме е лишил от правата ми!

Мис Марпъл се намеси, за да зададе въпроса, който от известно време силно я вълнуваше:

— Кой ви каза, че мистър Сероколд е ваш баща?

В миг по обърканото лице на Едгар Лоусън се изписа коварство и изчезна за част от секундата.

— Никой — отговори той. — Просто ми хрумна.

Уолтър Хъд гледаше към пода.

— Откъде, по дяволите, взе този револвер? — попита той.

— Револвер? — Едгар се вторачи в оръжието.

— Много ми прилича на моя — продължи Уолтър. Наведе се и го вдигна. — Дявол да го вземе! Моят е! Измъкнал си го от стаята ми, влечуго такова!

Луис Сероколд застана между заплашително приведения американец и свития на кълбо Едгар.

— С това можем да се занимаем по-късно — отсече той. — А, ето го Мавърик. Моля те, прегледай го.

Доктор Мавърик се наклони към Едгар с нещо като професионално усърдие.

— Това няма да мине, Едгар — докосна го той. — Знаеш, че няма да мине.

— Това е опасен луд! — възкликна Милдред. — Беше обезумял и стреля с пистолет! За малко можеше да убие пастрока ми!

Едгар проскимтя и доктор Мавърик се обърна с укор:

— Моля ви да внимавате, мисис Стрет.

— Всичко това ми дойде до гуша! До гуша ми дойдоха вашите методи! Повярвайте ми, че този човек е опасен луд!

Едгар се отскубна от ръцете на доктора и се хвърли в краката на Луис Сероколд.

— Помогнете ми! Моля ви помогнете ми! Не им позволявайте да ме отведат и затворят! Не им позволявайте...

„Неприятна сцена“ — помисли си мис Марпъл.

— Казвам ви, че той е... — каза Милдред. Майка ѝ я прекъсна с успокоителен тон:

— Моля те, Милдред. Не сега. Момчето страда.

— Страдащи влечуги — промърмори Уолтър Хъд. — Всички тук са полудели!

— Аз ще се погрижа за него — изправи се доктор Мавърик. — Ела с мен, Едгар. На легло с успокоително... Ще обсъдим всичко утре сутринта. А сега ми се довери.

Едгар се изправи разтреперан и погледна неуверено младия лекар и Милдред Стрет.

— Тя каза, че съм луд.

— Не, не си луд.

Мис Бельвър прекоси салона с решителни стъпки. Устните ѝ бяха свити, а лицето — зачервено.

— Обадох се на полицията — каза тя мрачно. — Ще дойдат след няколко минути.

— Джули! — извика Кари Луиз с укор. Едгар проскимтя.

Луис Сероколд се намръщи ядосано.

— Джули, дадох да се разбере, че не искам да се намесва полицията. Проблемът е чисто медицински.

— Може и да е така. Имам свое собствено мнение по въпроса. Но трябваше. Кристиан Гулбрандсен е мъртъв. Прострелян.

ГЛАВА 8

Преди да осъзнаят какво говори, мина известно време.

— Кристиян мъртъв? — попита с недоумение Кари Луиз. — Прострелян? Не, това е невъзможно!

— Ако не ми вярвате — отвърна мис Белвър и присви устните си още повече, — можете да отидете и да видите сами.

Каза го не толкова на Кари Луиз, колкото на всички останали.

Беше ядосана. Гневът ѝ личеше в резкостта на гласа ѝ. Бавно, недоумяващо, Кари Луиз тръгна към вратата. Луис Сероколд сложи ръка на рамото ѝ.

— Не, скъпа, нека аз.

Той излезе. Доктор Мавърик погледна неуверено Едгар и го последва. Мис Белвър също тръгна с тях.

Мис Марпъл внимателно накара Кари Луиз да седне на един стол. Тя се подчини, а в погледа ѝ се четеше изумление и покруса.

— Мъртъв? Кристиян? — повтори тя. Приличаше на объркано, оскърбено дете.

Уолтър Хъд остана близо до Едгар Лоусън, вперил гневен поглед в него. В ръката си държеше револвера, който бе вдигнал от пода.

— Но кой би искал да застреля Кристиян? — попита мисис Сероколд с удивление.

Това не беше въпрос, който изискваше отговор. Уолтър промърмори под нос:

— Побъркани! Всички до един!

Стивън се бе приближил до Джина. Младото ѝ, уплашено лице беше най-живото нещо в стаята.

Внезапно външната врата се отвори, нахлу студен въздух и влезе едър мъж с тежко палто.

Радостният му поздрав изглеждаше невероятно нелепо.

— Здравейте всички! Какво става тук тази вечер? Такава мъгла има вън! Трябваше да карам пълзешком.

За миг мис Марпъл се стресна. Стори ѝ се, че вижда нечий двойник. Естествено, един и същи човек не можеше да стои едновременно до Джина и край вратата. След това се вгледа и откри, че си приличат, но не чак толкова. Беше повече от ясно, че двамата са братя, но нищо повече.

Докато Стивън Рестарик беше слаб, дори кльоцав, новодошлият изглеждаше загладен. Тежкото палто с астраганена яка комфортно обхващаше тялото му. Хубав млад мъж с авторитета и доброто настроение на преуспелия.

Но мис Марпъл забеляза и нещо друго. Погледът му, след като влезе в салона, веднага се отпрати към Джина.

— Не ме ли очаквахте? — попита той неуверено. — Не получихте ли телеграмата ми?

Въпросът бе отправен към Кари Луиз. Приблужи се до нея.

Тя му подаде ръка почти машинално. Той я пое и внимателно я целуна. Беше знак на искрена привързаност, а не театрален жест.

Тя промърмори:

— Разбира се, Алекс, скъпи, разбира се. Само, че... Виждаш ли... Случиха се някои неща...

— Какви неща?

Отговори Милдред Стрет. Направи го с някакво мрачно задоволство, което се стори отвратително на мис Марпъл.

— Кристиян Гулбрандсен — каза тя. — Брат ми Кристиян Гулбрандсен бе намерен мъртъв.

— Боже мой! — възкликна Алекс искрено потресен. — Самоубил ли се е?

Кари Луиз се раздвижи.

— О, не. Не може да се е самоубил. Не и Кристиян. О, не!

— Чичо Кристиян никога не би направил подобно нещо, сигурна съм — намеси се Джина.

Очите на Алекс Рестарик се плъзнаха по лицата на присъстващите. Брат му Стивън кимна утвърдително.

Уолтър Хъд отвърна на погледа му с едва прикрит неодобрение. Алекс се вгледа в мис Марпъл и се намръщи, като че ли на сцената бе открил някакъв нежелан реквизит.

Сякаш искаше някой да му обясни присъствието ѝ, но никой не го направи и мис Марпъл продължи да бъде само една объркана и

приятна възрастна дама.

— Кога? — попита Алекс. — Кога се е случило това?

— Малко преди да дойдеш — отвърна Джина. — Три или четири минути преди това, предполагам. Но, Боже мой, ние всъщност чухме изстрела! Но не му обърнахме внимание...

— Не му обърнахте внимание? Как така?

— Виждаш ли... В това време ставаше и още нещо... — обясни Джина колебливо.

— И още как — вметна натъртено Уолтър. Джулиет Белвър влезе в салона откъм библиотеката.

— Мистър Сероколд предлага всички да чакаме в библиотеката обяви тя. — Така ще е по-удобно за полицията. Освен мисис Сероколд. Преживя голямо сътресение, Кара. Наредих да поставят грейки в леглото ти. Ще те заведе горе и...

Кари Луиз се изправи и поклати решително глава.

— Най-напред трябва да видя Кристиан.

— О, не, скъпа. Не бива да се разстройваш повече...

Кари Луиз отстрани внимателно ръката ѝ.

— Мила Джули. Ти не разбираш... — Озърна се и извика: — Джейн?

Мис Марпъл вече се бе приближила.

— Джейн, моля те, ела с мен.

Двете тръгнаха към вратата. Доктор Мавърик, който тъкмо влизаше, едва не се сблъска с тях.

— Доктор Мавърик! — възкликна мис Белвър. — Моля ви, спрете я!

Кари Луиз погледна младия доктор съвсем спокойно. Дори му се усмихна леко.

— Искате да отидете... да го видите? — попита той.

— Трябва да го направя.

— Разбирам. — Мавърик се отдръпна. — Щом смятате, че трябва, мисис Сероколд... Но моля ви след това веднага си легнете и оставете мис Белвър да се погрижи за вас. В момента все още не осъзнавате шока, но ви уверявам, че много скоро ще го почувствате...

— Да, предполагам, че сте прав. Ще бъда разумна. Ела, Джейн.

Двете жени минаха край главното стълбище, след това по коридора, покрай трапезарията вдясно и двойната врата вляво, водеща

към кухнята, подминаха вратата към терасата и стигнаха до Дъбовия апартамент, който бе отреден за Кристиян Гулбрандсен. Стаята, в която влязоха, приличаше повече на всекидневна, отколкото на спалня. Леглото беше в една ниша отстрани, а през друга врата се влизаше в гардеробната и банята.

Кари Луиз спря на прага. Кристиян Гулбрандсен седеше зад голямото махагоново бюро пред отворена пишеща машина. Беше се наклонил настрани. Да падне на пода му бяха попречили големите перила на стола.

Луис Сероколд стоеше край прозореца. Беше дръпнал завесата и гледаше навън в нощта.

Когато усети присъствието им, той се обърна се намръщи.

— Мила, не биваше да идваш.

Приблужи се до жена си и протегна ръка към нея. Мис Марпъл отстъпи назад.

— О, Луис! Налагаше се... да го видя. Човек трябва да е наясно с нещата.

Тя тръгна бавно към бюрото.

— Не пипай нищо — предупреди я Луис. — Полицията трябва да завари всичко точно както е било.

— Разбира се. Значи някой го е застрелял, така ли?

— Да. — Луис Сероколд изглеждаше изненадан, че жена му задава този въпрос. — Мислех, че си разбрала това.

— Знаех го, наистина. Кристиян не би се самоубил нарочно, а не е възможно да е било нещастен случай. Остава само едно... — Тя се поколеба за миг и добави: — Убийство.

Отиде зад бюрото и застана край мъртвия. По лицето ѝ се четеше тъга и покруса.

— Милият Кристиян. Винаги е бил толкова добър към мен. — Докосна леко главата му с върховете на пръстите си. — Бъди благословен. Благодаря ти за всичко, скъпи Кристиян.

— Много бих искал да ти спестя всичко това, Карълайн. — Луис Сероколд проговори с повече чувство, отколкото мис Марпъл бе предполагала, че има у него.

Жена му поклати леко глава.

— Човек не може да спести нищо на никого — отвърна тя. — Рано или късно трябва да се изправим лице в лице срещу нещата.

Затова е по-добре рано. Сега ще отида да си легна. Предполагам, че ще останеш тук, докато дойде полицията, Луис?

— Да.

Кари Луиз се обърна и мис Марпъл я прегърна през кръста.

ГЛАВА 9

Когато пристигнаха, инспектор Къри и придружаващите го завариха мис Белвъър сама в големия салон.

Тя пристъпи напред със завидно самообладание.

— Аз съм Джулиет Белвъър, компаньонка и секретарка на мисис Сероколд.

— Вие ли открихте трупа и ни се обадохте?

— Да. Повечето от останалите са в библиотеката. През онази врата там. Мистър Сероколд остана в стаята на мистър Гулбрандсен, за да е сигурен, че нищо няма да бъде пипано. Доктор Мавърик, който първи прегледа тялото, ще бъде тук скоро. Наложил се да изпрати... един пациент до съседното крило. Да ви заведе ли?

— Ако обичате.

Тръгнаха по коридора.

„Оправна жена — каза си инспекторът. — Изглежда е помислила за всичко.“

През следващите двадесет минути полицаите се занимаваха с обичайните в подобни случаи процедури. Фотографът направи нужните снимки. Пристигна съдебният лекар и поговори с доктор Мавърик. Половин час по-късно линейката откара тленните останки на Кристиан Гулбрандсен и инспектор Къри започна официалните разпити.

Луис Сероколд го заведе в библиотеката и той хвърли бърз поглед на присъстващите. Възрастна дама с побеляла коса, дама на средна възраст, хубавото момиче, което бе виждал да кара колата си наоколо, и намръщеният му съпруг, американец. Двама млади мъже, които си приличаха, и оправната мис Белвъър, която се бе обадила в полицията.

Инспектор Къри вече беше подготвил кратката си реч и сега започна да я произнася, както бе намислил.

— Боя се, че случилото се е разстроило всички ви и се надявам да не ви задържам дълго тази вечер. Утре ще можем да навлезем по-

дълбоко в подробностите. Убития е намерила мис Бельвър и затова бих я помолили да ми опише в общи линии ситуацията, тъй като това ще спести време. Мистър Сероколд, ако желаете, можете да отидете при съпругата си. След като свърша с мис Бельвър, бих искал да поговоря с вас. Вероятно ще се намери някоя малка стая, където...

— Кабинетът ми, Джули? — попита мистър Сероколд.

Мис Бельвър кимна:

— Тъкмо щях да го предложа, мистър Сероколд. — Тя тръгна напред през големия салон, а инспектор Къри и един сержант я последваха.

Мис Бельвър ги покани да седнат. Сякаш не инспекторът, а тя щеше да води разпитите.

Все пак след малко той пое инициативата. Имаше приятен глас и маниери. Изглеждаше тих и спокоен, дори малко стеснителен и някои хора правеха грешката да го подценяват. Всъщност той беше компетентен и способен, но предпочиташе да не парадира с това. Инспектор Къри се прокашля.

— Научих основните факти от мистър Сероколд. Мистър Кристиан Гулбрандсен е най-големият син на покойния Ерик Гулбрандсен, основател на фондацията „Гулбрандсен“ и... така нататък. Той е бил един от попечителите на това заведение и е пристигнал неочаквано вчера. Прав ли съм?

— Да.

Лаконичността ѝ му достави удоволствие.

— Мистър Сероколд е бил в Ливърпул и се е върнал тази вечер с влака в шест и тридесет.

— Да.

— След вечеря мистър Гулбрандсен е заявил, че смята да работи в стаята си и се е прибрал там, след като е било сервирано кафето. Така ли е?

— Да.

— А сега, мис Бельвър, разкажете ми със свои думи как открихте трупа.

— Тази вечер се случи нещо много неприятно. Един младеж, психически неуравновесен, загуби контрол над себе си и заплаши мистър Сероколд с револвер. Бяха заключени в кабинета. Тук. По едно време младежът стреля... Можете да видите дупките от куршумите на

стената там... За щастие мистър Сероколд не пострада, а другият рухна окончателно. Мистър Сероколд ме изпрати да повикам доктор Мавърик. Опитах да му се обадя по вътрешния телефон, но го нямаше в стаята му. Намерих го при един негов колега, предадох му да дойде и той тръгна веднага. На връщане се отбих до апартамента на мистър Гулбрандсен... Искях да го попитам дали няма нужда от нещо... топло мляко, малко уиски или каквото и да било преди лягане... Почуках, но никой не ми отговори, така че отворих вратата. Видях, че мистър Гулбрандсен е мъртъв, и ви се обадох.

— Откъде може да се влезе в тази къща? Как се заключват вратите? Възможно ли е някой да се вмъкне отвън, без да бъде чул или забелязан?

— Всеки би могъл да влезе през вратата към терасата. Затваряме я едва когато всички си легнат, тъй като непрекъснато някой ходи до сградата на колежа или се връща оттам.

— А в този колеж, струва ми се, има между двеста и двеста и петдесет малолетни престъпници?

— Да. Но сградите му се охраняват добре. Едва ли може да се излезе оттам без разрешение.

— Ще се наложи да проверим дали наистина е така, разбира се. Давал ли е мистър Гулбрандсен някакъв повод за... да го наречем озлобление? Да е вземал някакви непопулярни решения във връзка с това място?

Мис Белвър поклати глава.

— О, не. Мистър Гулбрандсен нямаше нищо общо с практическото управление на колежа или с администрацията.

— Каква беше целта на посещението му?

— Нямам представа.

— Но не е бил доволен от отсъствието на мистър Сероколд и веднага е обявил, че ще остане докато той се върне?

— Да.

— Значи е имал работа с мистър Сероколд?

— Да, допускам. Почти сигурна съм, че е било нещо във връзка с института.

— Да, вероятно е така. Разговарял ли е с мистър Сероколд?

— Не, нямаше време. Мистър Сероколд се върна малко преди вечеря.

— Но след това мистър Гулбрандсен е заявил, че има да пише важни писма и веднага се е прибрал в стаята си. Не предложи ли да поговори с мистър Сероколд?

— Не, не предложи.

— Това е доста странно... Ако е останал тук единствено, за да го изчака...

— Да, странно е.

Мис Бельвър изглежда едва сега осъзна тази особеност.

— Мистър Сероколд не го ли придружи до стаята му?

— Не. Той остана в салона.

— Можете ли да предположите точно кога е бил убит мистър Гулбрандсен?

— Струва ми се, че чухме изстрела. Ако е бил той, значи е станало в девет и двадесет и три минути.

— Чули сте изстрела? И това не ви обезпокои?

— Обстоятелствата бяха особени.

Тя разказа с повече подробности сцената, разиграла се между Луис Сероколд и Едгар Лоусън.

— Значи на никой не му е минало през ум, че изстрелът може да е дошъл от вътрешността на къщата?

— Мисля, че на никого. Всички изпитахме облекчение, че не се чу отгук. Човек не очаква в една и съща къща, по едно и също време да бъдат извършени убийство и опит за убийство — продължи мис Бельвър мрачно.

Инспектор Къри кимна в знак на съгласие.

— Въпреки всичко — добави неочаквано тя, — струва ми се, че именно това ме накара по-късно да надникна в стаята на мистър Гулбрандсен. Наистина смятах да го попитам дали не се нуждае от нещо, но това беше само претекст, за да се уверя, че всичко е наред.

Инспектор Къри се вгледа в нея.

— Кое ви накара да мислите, че нещо може да не е наред?

— Не знам. Може би този изстрел отвън... Тогава той не означаваше нищо, но после си спомних за него... Реших, че е гръмнал ауспухът на колата на мистър Рестарик.

— Колата на мистър Рестарик?

— Да, Алекс Рестарик пристигна с колата си тази вечер. Малко след като всичко това се случи.

— Разбирам. След като открихте трупа на мистър Гулбрандсен, пипахте ли нещо в стаята?

— Разбира се, че не. — В гласа на мис Бельвър се прокрадна упрек. — Много добре знам, че не трябва да се пипа и мести каквото и да било. Мистър Гулбрандсен бе застрелян в главата, но никъде не видях оръжието, така че знаех, че е бил убит.

— А сега, когато ни заведохте в стаята, всичко ли беше така, както го бяхте оставили?

Мис Бельвър се замисли. Облегна се назад и присви очи. Инспектор Къри си каза, че тази жена има фотографска памет.

— Едно нещо беше различно — заяви тя накрая. — В пишещата машина нямаше лист.

— Искате да кажете, че когато излязохте от стаята, в нея е било писмото, което е пишел мистър Гулбрандсен, а след това то е липсвало, така ли? — попита инспекторът.

— Да. Почти сигурна съм, че видях белия ръб на хартията да стърчи отгоре...

— Благодаря ви, мис Бельвър. Кой друг е влизал в стаята, преди да пристигнем ние?

— Мистър Сероколд, разбира се. Когато дойдох, да ви изчакам, той остана там. Мисис Сероколд и мис Марпъл също ходиха. Мисис Сероколд настоя.

— Мисис Сероколд и мис Марпъл — повтори инспектор Къри. — Коя е мис Марпъл?

— Възрастната дама с бялата коса. Тя е съученичка на мисис Сероколд и дойде на гости преди четири дни.

— Благодаря ви, мис Бельвър. Това, което ни разказахте, е съвсем ясно. Сега ще поговоря с мистър Сероколд. Но може би е по-добре... Мис Марпъл е възрастна жена, нали? Най-напред ще се видя с нея, за да може да си легне по-рано. Жестоко е да я държим на крак до толкова късно. Предполагам, че е разстроена.

— Да ѝ предам ли да дойде?

— Да, ако обичате...

Мис Бельвър излезе. Инспектор Къри погледна към тавана.

— Гулбрандсен — промърмори той. — Защо Гулбрандсен? Над двеста малолетни престъпници живеят тук... Няма причина да

смятаме, че не го е извършил някой от тях. Може би тъкмо там трябва да търсим... Но защо Гулбрандсен? Външният човек?

— Все още не знаем всичко — обади се сержант Лейк.

— Все още не знаем нищо — поправи го инспекторът и скочи галантно на крака, защото влезе мис Марпъл. Стори му се леко смутена и той побърза да я успокои.

— Не се тревожете, мадам. — „По-възрастните обичат да ги наричаш «мадам».“ — помисли си той. За тях полицаите определено бяха представители на по-низшите класи и очакваха да проявяват респект. — Зная колко ви е разстроило всичко това, но трябва да изясним фактите. Да изясним всичко.

— О, да, естествено — отговори мис Марпъл. — Толкова е трудно, нали? Да се изясни всичко, искам да кажа. Защото ако наблюдаваш едно, не можеш в същото време да следиш и друго. А човек толкова често гледа не където трябва... макар че дали го прави случайно, или защото така иска някой друг е много трудно да се каже. Фокусниците го наричат отвличане на вниманието. Никога не съм можела да си обясня как правят номера с аквариума... Та той няма как да стане по-малък, нали?

Инспектор Къри премигна и отвърна успокоително:

— Да, така е. Мадам, преди малко мис Белвър ми разказа събитията от тази вечер. Сигурен съм, че сте преживели големи тревоги.

— Да, наистина. Всичко беше толкова *драматично*, разбирате ли?

— Най-напред сцената между мистър Сероколд и този... — Инспекторът погледна листчето пред себе си. — ... мистър Едгар Доусън.

— Много странен млад човек — кимна мис Марпъл. — През цялото време чувствах, че нещо му има.

— Сигурен съм, че е така. И след като премина суматохата, научихте за смъртта на мистър Гулбрандсен. Разбрах, че с мисис Сероколд сте отишли да видите... трупа?

— Да, отидохме. Тя ме помоли да я придружа. Ние сме стари приятелки.

— Разбирам. И влязохте в стаята на мистър Гулбрандсен. Когато бяхте там, пипахте ли нещо?

— О, не! Мистър Сероколд ни предупреди да не докосваме каквото и да било.

— Обърнахте ли внимание дали в пишещата машина има лист или не?

— Нямаше — отговори мис Марпъл без колебание. — Веднага го забелязах, защото ми се стори странно. Мистър Гулбрандсен седеше пред нея, следователно би трябвало да е писал нещо. Да, стори ми се странно.

Инспектор Къри я изгледа изпитателно и продължи:

— Разговаряхте ли с мистър Гулбрандсен докато беше тук?

— Много малко.

— Можете ли да си спомните нещо важно... съществено?

Мис Марпъл се замисли.

— Попита ме за здравето на мисис Сероколд и по-специално как е със сърцето.

— Как е със сърцето? Има ли нещо нередно със сърцето й?

— Не, нищо, доколкото разбрах.

Инспектор Къри остана мълчалив за миг и попита:

— Докато траеше скандалът между мистър Сероколд и Едгар Лоусън, чухте изстрел, нали?

— Аз самата не съм го чула. Малко недочувам трябва да знаете. Но мисис Сероколд сметна, че бил някъде навън в парка.

— Доколкото разбрах мистър Гулбрандсен се е прибрал в стаята си веднага след вечеря?

— Да. Извини се, че имал да пише някакви писма.

— Не изрази ли желание да разговаря по работа с мистър Сероколд?

— Не.

И мис Марпъл добави:

— Виждате ли, те вече бяха разговаряли.

— Така ли? Кога? Доколкото разбрах мистър Сероколд се е прибрал непосредствено преди вечеря.

— Това е точно така, но той мина през парка пеша и мистър Гулбрандсен излезе да го посрещне. След това се разхождаха заедно нагоре-надолу по терасата.

— Още кой знае за това?

— Мисля, че никой — отвърна мис Марпъл, — освен, разбира се, ако мистър Сероколд не е споменал на Кари Луиз. Аз случайно гледах през прозореца... някакви птици.

— Птици?

— Птици. — След миг добави: — Помислих си, че може да са щиглеци.

Инспектор Къри не се интересуваше от щиглеци.

— А случайно... не чухте ли за какво си говорят?

Невинните сини очи срещнаха неговите.

— Боя се, че само откъслечни фрази.

— И какви бяха те?

Мис Марпъл замълча за момент и продължи:

— Не зная за какво точно ставаше дума, но непосредствената им грижа беше да го скрият от мисис Сероколд. Да я предпазят, както се изрази мистър Гулбрандсен. Мистър Сероколд каза: „Съгласен съм, че трябва да мислим за нея.“ Освен това споменаха „голяма отговорност“ и че може би трябва да поискат съвет отвън. — Тя спря. — Знаете ли, мисля, че е най-добре да попитате за това самия мистър Сероколд.

— Ще го направим, мадам. Нищо друго ли не ви се стори странно тази вечер?

Мис Марпъл се замисли.

— Всичко беше толкова необикновено, ако разбирате какво искам да кажа...

— Да, да, естествено.

В паметта на мис Марпъл изведнъж се появи нещо.

— Случи се нещо доста необикновено. Мистър Сероколд не позволи на мисис Сероколд да изпие лекарството си. Мис Бельвър доста се раздразни от това. — Тя се усмихна. — Но това е такава дреболия...

— Да, разбира се. Е, благодаря ви, мис Марпъл. — Когато излезе от стаята, сержант Лейк отбеляза: — Стара е, но умна...

ГЛАВА 10

Луис Сероколд влезе в кабинета и изведнъж привлече вниманието към себе си. Той се обърна и затвори вратата като човек, който е сам. Прекоси стаята и седна, но не на стола, който мис Марпъл току-що бе освободила, а на собствения си стол зад бюрото. Мис Белвър бе настанила инспектор Къри встрани, сякаш за да запази мястото на мистър Сероколд за него самия.

Луис Сероколд изгледа двамата полицаи замислено. Лицето му имаше уморен и посърнал вид. Беше лице на човек, който преживява тежко изпитание, и това изненада немалко инспектор Къри, защото макар и да бе невъзможно смъртта на Кристиан Гулбрандсен да не му се отрази зле, все пак не му беше близък приятел или роднина, а само далечен сродник по сребрена линия.

По някакъв странен начин ролите изглеждаха разменени. Сякаш Луис Сероколд не бе дошъл в стаята, за да отговаря на въпросите на полицаия, а по-скоро за да оглави някакво съдебно разследване. Това раздразни инспектор Къри.

— Мистър Сероколд... — започна той веднага. Луис Сероколд все още бе потънал в мисли.

— Колко трудно е да прецениш коя е правилната постъпка... — въздъхна той.

— Струва ми се, че ние ще преценяваме това, мистър Сероколд. Така. Доколкото разбрах мистър Гулбрандсен е пристигнал неочаквано?

— Съвсем вярно.

— Вие не знаехте, че ще дойде?

— И през ум не ми беше минавало...

— А имате ли представа защо дойде?

— О, да. Знам защо. Каза ми — отговори Луис Сероколд тихо.

— Кога?

— Слязох от колата и прекосих градината пеша. Той е видял и излезе да ме посрещне. Тогава ми обясни защо е тук.

— Предполагам, свързано е с института „Гулбрандсен“?

— Не, нещо съвсем друго.

— Мис Белвъър предположи, че е било за това.

— Естествено. Всеки би го помислил. А Гулбрандсен не направи нищо, за да заличи това впечатление. Нито пък аз.

— А защо, мистър Сероколд?

— Защото и двамата смятахме, че е много важно да не се разбере истинската цел на посещението му — обясни Луис бавно.

— Каква беше истинската цел?

Мистър Сероколд остана замислен в продължение на известно време. Въздъхна.

— Гулбрандсен идваше тук два пъти в годината за редовното събрание на попечителите. Последната ни среща беше едва преди месец. Следващото му посещение се очакваше след пет месеца. Следователно всеки би направил заключението, че причината да дойде сега е много важна, но въпреки всичко е свързана с работата... с Института. Доколкото ми е известно, Гулбрандсен не се е опитал да промени това впечатление... Или си е мислил, че не е. Може би това е по-близо до истината... Мислел е, че не е.

— Мистър Сероколд, боя се, че не ви разбирам напълно!

Луис Сероколд не отговори веднага. След малко продължи мрачно:

— Напълно си давам сметка, че след смъртта на Гулбрандсен... а става дума за убийство, без съмнение... ще трябва да изложа всички факти пред вас. Но, честно казано, безпокоя се за щастieto и душевното спокойствие на жена си. Зная, че не е моя работа, но ако сте в състояние да скриете някои неща от нея, доколкото е възможно, разбира се, ще ви бъда извънредно благодарен. Инспектор Къри, Кристиян Гулбрандсен дойде неочаквано при нас единствено, за да ми съобщи, че според него някой хладнокръвно и бавно отравя жена ми.

— Какво?

Къри се наведе напред изненадано.

Сероколд кимна.

— Да. Както можете да предположите, това бе голям удар за мен. Аз самият нямах подобни подозрения, но след като Кристиян ми каза, си дадох сметка, че някои неща, от които жена ми се оплакваше напоследък напълно подкрепят едно такова твърдение. Това, което

според нея беше ревматизъм, изтръпване на крайниците, болки и прилошавания, всичко това са симптоми на *отравяне с арсеник*.

— Мис Марпъл ни уведоми, че я е питал в какво състояние е сърцето на мисис Сероколд.

— Така ли? Това е интересно. Може би си е мислил, че е по-логично да се използва отрова, действаща на сърцето, защото така лесно може да се обясни внезапна смърт, без да се събуждат подозрения. Аз смятам, че е по-вероятно да е било арсеник.

— Значи сте убеден, че подозренията на Кристиан Гулбрандсен са обосновани?

— О, да. Убеден съм. На първо място, защото Кристиан Гулбрандсен никога не би дошъл чак дотук, ако не е бил сигурен във фактите. Той беше предпазлив и упорит човек. Беше трудно да го убедиш в нещо и бе много умен.

— Какви доказателства е притежавал?

— Нямахме време да стигнем до това. Поговорихме съвсем малко и набързо. Успях само да ми обясни целта на посещението си. Споразумяхме се да не казваме нищо на жена ми, докато не сме абсолютно сигурни.

— И кого подозираше той?

— Не ми каза, но и не мисля, че знаеше кой е давал отровата. Може би е подозирал някого. Изглежда действително е подозирал когото трябва, защото иначе нямаше да го убият.

— Но не спомена име пред вас?

— Не. Разбрахме се да проучим въпроса изцяло и той предложи да поискаме съвет от доктор Голбрайт, епископа на Кроумър. Той е стар приятел на семейство Гулбрандсен и също е попечител на Института. Невероятно мъдър и опитен човек е и би помогнал много на жена ми, ако... ако се наложеше да споделим с нея подозренията си. Щяхме да се посъветваме с него дали да уведомим полицията.

— Доста странно — поклати глава инспектор Къри.

— След вечеря Гулбрандсен отиде да напише писмо на доктор Голбрайт. Застреляли са го, когато го е пишел.

— Откъде знаете?

Луис отговори спокойно:

— Аз го взех от машината. Ето го.

Той извади от джоба на самото си сгънат лист и го подаде на инспектора.

— Не трябваше да пипате каквото и да било — каза Къри рязко.

— Не съм пипал нищо друго. Знам, че това, което съм направил, във вашите очи изглежда непростимо, но имаше много сериозна причина. Бях сигурен, че жена ми ще поиска да влезе в стаята, и се боях, че може да го прочете. Признавам вината си, но не съжалявам за постъпката си. Готов съм да направя всичко — *абсолютно всичко*, — за да спестя страданието на съпругата си.

Инспектор Къри не каза нищо повече и зачете писмото:

Скъпи доктор Голбрайт,

Моля ви, ако не ви затруднява, да дойдете в Стонигейтс колкото се може по-бързо. Възникна много сериозен проблем и не зная как да реагирам. Зная колко дълбока е привързаността ви към нашата мила Кари Луиз и колко бихте се разтревожили, ако нещо ѝ причини страдание. Доколко трябва да ѝ кажем? Колко можем да скрием от нея? Ето това са въпросите, на които ми е трудно да отговоря.

Казано накратко, имам причини да смятам някой бавно отравя тази мила и добра жена. За първи път се усъмних в това, когато...

Тук писмото прекъсваше.

— И когато е стигнал дотук, Кристиан Гулбрандсен е бил прострелян, така ли? — попита Къри.

— Да.

— Но защо, по дяволите, писмото е останало пишещата машина?

— Мога да си представя две причини. Първата е, че убиецът не е знаел на кого пише Гулбрандсен и за какво става дума в писмото му. Втората е, че може би не е имал време. Ако е чул, че някой приближава, се е наложило веднага да избяга, за да не го забележат.

— Значи Гулбрандсен не ви е казал кого подозира?

Последва кратка пауза и Луис Сероколд отговори:

— Не. Кристиан беше извънредно коректен човек.

— А как според вас е била давана тази отрова... арсеник, или каквото и да било друго?

— Мислих за това докато се преобличах за вечеря и ми се стори, че най-удобният начин е с някакво лекарство. Жена ми взима едно тонизиращо средство... Не допуснах да става с храната, защото всички ядем едно и също. За Карълайн не се приготвя нищо отделно. Всеки би могъл да добави арсеник в шишенце с лекарство.

— Трябва да се изследва това лекарство.

— Вече взех проба от него — кимна Луис. — Малко преди вечеря.

Той извади от чекмеджето на бюрото малко шишенце, запушено с коркова тапа, в което имаше червеникава течност.

— Съобразили сте всичко, мистър Сероколд. — Къри го изгледа с любопитство.

— Всичко трябва да се прави навреме. Попречих на съпругата си да изпие обичайната доза. Чашата все още е в големия салон. Шишенцето с оставалото лекарство е в трапезарията.

Къри се наведе напред и заговори тихо, изоставяйки официалния тон:

— Извинете ме, мистър Сероколд, но не мога да схвана защо толкова държите да скриете всичко това от жена си. Боите се, не ще се изплаши? Не е ли по-добре за нея, ако я предупредите?

— Да, да. Може би сте прав. Но ми се струва, че не разбирате... Би било трудно, ако не познавате Карълайн. Тя, инспектор Къри, е идеалист, абсолютно доверчив човек. За нея може да се каже, че не вижда злото, не чува злото, не говори за злото. За нея би било немислимо, някой да се опитва да я убие. Но трябва да отидем и подалеч. Не става дума за „някой“. В този случай... разбирате, нали? Вероятно става дума за човек, който ѝ е много скъп и близък...

— Значи така смятате?

— Трябва да погледнем фактите такива, каквито са. Съвсем наблизко живеят двеста осакатени личности, които често са изразявали себе си чрез жестоко и безсмислено насилие. Но никое от момчетата не може да бъде заподозряно в този случай. Това бавно отравяне би могъл да осъществи само човек, който непрекъснато е със семейството. Става дума за хората, които са в тази къща — съпругът ѝ, дъщеря ѝ, внучката ѝ, съпругът на внучката ѝ, доведеният ѝ син, когото тя смята за свой

собствен, мис Белъвър — преданата ѝ прислужница и приятелка от много години. Всички те са ѝ много близки и тя ги обича... И въпреки това подозрението пада върху тях. Нима наистина е така?

— Има и външни хора — отбеляза Къри бавно.

— Да, така е. Доктор Мавърик, няколко души от персонала, с които почти непрекъснато сме заедно, прислугата... Но какъв би могъл да е мотивът им?

— И онзи младеж — каза Къри, — как му беше името? Едгар Лоусън?

— Да. Но той е тук съвсем отскоро. Освен това няма причина да го прави. Едгар е дълбоко привързан към Карълайн... както и всички останали.

— Но е неуравновесен. Как ще обясните нахвърлянето му върху вас?

Сероколд махна нетърпеливо с ръка.

— Чиста детинщина. Не смяташе да ми причини зло.

— Казвате го при тези две дупки от куршуми стената? Той стреля по вас, нали?

— Не е искал да ме улучи. Играеше роля, нищо повече.

— Доста опасна роля, мистър Сероколд.

— Не разбирате. Трябва да поговорите с нашия психиатър доктор Мавърик. Едгар е незаконороден. За да компенсира комплекса си заради бедния си произход и липсата на баща, той е измислил версията, че е син на велик човек. Това явление е добре известно, уверявам ви. Напоследък имаше подобрение. Значително. След това, не знам защо, отново се влоши. Обяви ме за негов „баща“ и се нахвърли върху мен мелодраматично, размахвайки оръжие и крещейки заплахи. Не се обезпокоих ни най-малко. Когато стреля, той сякаш рухна. Разплака се и доктор Мавърик го отведе, за да му даде успокоително. Утре сутринта вероятно ще е съвсем нормален.

— Не желаете ли да предявите обвинения срещу него?

— Това би било възможно най-лошото решение... За него, имам предвид.

— Честно казано, мистър Сероколд, мисля, че това момче трябва да бъде поставено под наблюдение. Човек, който стреля с револвер, защото страда от комплекси... Трябва да мислим и за обществото, нали?

— Поговорете за това с доктор Мавърик — настоя Луис Сероколд. — Той ще ви даде професионално мнение по въпроса. Във всеки случай със сигурност не Едгар е убил Кристиян Гулбрандсен. Беше в този кабинет и заплашваше мен.

— Точно за това щеше да стане дума, мистър Сероколд. Досега говорихме за *вън*. Изглежда всеки би могъл да влезе отвън, защото вратата към терасата не е била заключена. Но *вътре* съществува едно по-тясно поле и предвид на това, което ми казахте, мисля че трябва да му обърнем много сериозно внимание. Вероятно никой, с изключение на възрастната мис... да, мис Марпъл, която случайно е погледнала през прозореца на стаята си. Никой не е знаел, че сте успели да разговаряте насаме с мистър Гулбрандсен. Ако е така, може би той е бил убит, за да не успее да ви предаде подозренията си. Разбира се, твърде рано е да се каже какви други мотиви съществуват. Мистър Гулбрандсен е бил богат човек, нали?

— Да, беше много богат. Има синове, дъщери, внуци... Предполагам, че всички те ще получат материални облаги вследствие на смъртта му, но не мисля, че някой от семейството му е в Англия, а освен това всички те са много почтени хора. Доколкото ми е известно, сред тях няма черна овца.

— Имаше ли някакви врагове?

— Струва ми се невероятно да е имал. Той просто не беше такъв човек.

— Значи нещата опират до тази къща и обитателите ѝ, нали? Кой от хората вътре би могъл да го е убил?

Луис Сероколд отговори бавно:

— Трудно мога да преценя. Някой от персонала, членовете на домакинството ми, гостите. Предполагам, че за вас всички те са възможни извършители. Доколкото си спомням само служителите не бяха в големия салон, когато Кристиян се прибра в стаята си. Докато аз бях там, никой не е излизал.

— Никой?

— Мисля... — Луис се намръщи от усилието да си припомни. — О, да. Изгоряха някакви бушони и лампите угаснаха. Уолтър Хъд отиде да ги поправи.

— Това е младият американец, нали?

— Да... Естествено не знам какво е станало, след като аз и Едгар влязохме тук.

— Значи не можете да ми кажете нищо по-определено, мистър Сероколд?

Луис Сероколд поклати глава.

— Не, боя се, че не съм в състояние да ви помогна. Всичко това е просто невъобразимо!

Инспектор Къри въздъхна.

— Мистър Гулбрандсен е бил застрелян с малък автоматичен пистолет. Знаете ли дали някой в къщата има такова оръжие?

— Нямам представа. Струва ми се много невероятно.

Инспектор Къри отново въздъхна.

— Моля ви, предайте на всички, че вече могат да си лягат. Ще разговарям с тях утре.

Когато Луис Сероколд излезе от стаята, инспектор Къри погледна Лейк:

— Е, какво ще кажеш?

— Знае... или мисли, че знае кой е убиецът — отвърна Лейк.

— Да. Съгласен съм с теб. И това никак не му харесва...

ΓΛΑΦΑ 11

I.

Когато на следващата сутрин мис Марпъл слезе на закуска, Джина я посрещна с водопад от думи:

— Полицайте пак са тук. Този път са в библиотеката. Уоли е сащисан от тях. Не разбира как може да са толкова тихи и спокойни. Мисля, ме цялата история му доставя удоволствие. А на мен никак не ми харесва. Мразя всичко това! Защо мислите, че съм толкова разстроена? Защото съм наполовина италианка ли?

— Възможно е. Това най-малкото може да обясни защо за вас не е проблем да покажете какво чувствате.

Старата дама се усмихна леко.

— Джули е ужасно ядосана — продължи Джина, увисна на ръката на мис Марпъл и я поведе. — Полицайте са поели всичко в свои ръце и тя просто не може да ги командва както прави с всички останали. Алекс и Стивън — каза го точно когато влязоха в трапезарията, където двамата братя закусваха — просто не се интересуват.

— Джина, скъпа — обади се Алекс, — колко си нелюбезна! Добро утро, мис Марпъл. Интересувам се и още как. Освен факта, че почти не познавах чичо ти Кристиян, трябва да знаеш, че аз съм първият заподозрян. Разбираш това, надявам се?

— Защо?

— Изглежда съм се приближил до сградата с колата си точно по време на убийството. Проверяха как стоят нещата и изглежда съм се забавил прекалено много между портиера и къщата... Достатъчно, за да мога да изляза от колата, да заобиколя, да застрелям Кристиян и да се върна обратно.

— А ти какво всъщност прави през това време?

— Убеден бях, че малките момичета ги учат да не задават неделикатни въпроси. Стоях в продължение на няколко минути и като идиот гледах ефекта на фаровете в мъглата. Мислех си, че ще мога да използвам нещо такова на сцената. За новия ми балет.

— Можеш да им го обясниш.

— Естествено. Само че знаеш какви са полицаите. Казват ти много учтиво „благодаря“ и си записват прилежно, само дето нямаш представа какво се върти в главите им и чувстваш как се съмняват във всичко.

— Ще ми е забавно да те видя как се потиш, Алекс — обади се Стивън с доста жестока усмивка. — Аз пък нямам никакви проблеми, защото снощи изобщо не съм излизал от салона.

— Но нима е възможно да мислят, че го е направил някой от нас! — извика Джина. Тъмните ѝ очи се разшириха и изпълниха с тревога.

— Не казвай само, че е бил скитник, скъпа — Алекс обилно намаза филията си с мармалад. — Много е банално.

Мис Бельвър надникна през вратата.

— Мис Марпъл, моля ви, след като свършите със закуската да отидете в библиотеката.

— Пак вие — възкликна Джина. — Преди всички нас!

Изглеждаше малко обидена.

— Ей, какво беше това? — сепна се Алекс.

— Не чух нищо.

— Пистолетен изстрел!

— Стреляха в стаята, в която беше убит чичо Кристиан — обясни Джина. Също и навън. Не знам защо.

Вратата се отвори и влезе Милдред Стрет, облечена в черно. Носеше огърлица от оникс. Промърмори „добро утро“, без да погледне никого, и седна.

— Моля чай, Джина — каза тя след това. — Не ми се яде много. Само препечена филийка.

Милдред Стрет докосна деликатно носа и очите си с носната кърпа, която държеше в едната си ръка, после вдигна невиждащи очи към двамата братя. Алекс Стивън се почувстваха неловко. Гласовете им стихнаха почти до шепот и след малко двамата станаха и излязоха.

— Дори не са сложили черни вратовръзки.

Милдред, без да е ясно дали се обръща към Вселената или към мис Марпъл.

— Предполагам — отвърна мис Марпъл, — че не са знаели предварително какво ще се случи тук.

Джина помръдна и Милдред Стрет я изгледа строго.

— Къде е Уолтър тази сутрин?

Джина се изчерви.
— Не знам. Не съм го виждала.
Седеше неловко като гузно дете.
Мис Марпъл се надигна.
— Ще отида в библиотеката.

II.

Луис Сероколд стоеше край прозореца в библиотеката.

Освен него нямаше никой друг.

Когато мис Марпъл влезе, той се обърна и тръгна към нея с протегнатата ръка.

— Надявам се, че не се чувствате зле заради сътресението, което преживяхте. Да си толкова близо до нещо, което без съмнение е убийство... трябва да е твърде тежко за човек, който не е виждал подобни неща преди това...

Скромността попречи на мис Марпъл да заяви, че вече отдавна е свикнала с убийствата. Задоволи се само да отбележи, че животът в Сейнт Мери Мийд далеч не е така безоблачен, както си мислят външните хора.

— В селата се случват доста зловещи неща, уверявам ви. Човек там има възможност да се сблъска с това, което няма как да види в града.

Луис Сероколд слушаше учтиво, но само с едното ухо.

— Имам нужда от помощта ви — каза той простичко.

— Разбира се, мистър Сероколд.

— Става дума за нещо, което засяга жена ми. Карълайн. Струва ми се, че сте доста привързана към нея?

— Да, наистина. Нея всички я обичат.

— И аз смятах така, но изглежда съм се лъгал. С позволението на инспектор Къри, ще ви съобщя нещо, което никой друг и не подозира. А по-точно, знае го само един човек.

Накратко повтори това, които бе разказал на инспектор Къри предишната вечер. Мис Марпъл доби ужасен вид.

— Не мога да го повярвам, мистър Сероколд! Наистина не мога!

— Точно така се чувствах и аз след разговора си с Кристиан Гулбрандсен.

— Бих се заклела, че горката Кари Луиз няма никакви врагове!

— Наистина изглежда невероятно да има. Но давате ли си сметка какво означава това? Отравянето... бавното отравяне... определено е

дело на някой от семейния кръг. Някой съвсем близо до нас...

— Ако е истина. Сигурен ли сте, че мистър Гулбрандсен не се е заблудил?

— Кристиан не се бе заблудил. Той бе твърде предпазлив, за да твърди такова нещо, без да има основание. Освен това полицаите взеха лекарството на Карълайн и пробата от съдържанието му. И в двете са открили арсеник... А арсеник не й е бил предписван. Количествените анализи ще отнемат повече време, но наличието на арсеник е установено със сигурност.

— Значи ревматизмът й... Проблемите с ходенето... Всичко това...

— Да, схващането на краката е типично, доколкото успях да разбера. Освен това, преди идването ви Карълайн прекара две тежки стомашни кризи... И през ум не ми беше минало, докато не дойде Кристиан...

Той млъкна.

— Значи Рут е била права!

— Рут?

Луис Сероколд изглеждаше изненадан. Мис Марпъл се изчерви.

— Има нещо, което не знаете. Не дойдох тук случайно. Ако позволите да обясня... Боя се, че изразявам толкова зле... Моля ви да имате търпение.

Луис Сероколд слушаше, докато мис Марпъл му обясни притесненията и бързането на Рут.

— Удивително! — промърмори той накрая. — Нямах представа за това.

— Всичко беше толкова неясно — отбеляза извинително мис Марпъл. — Самата Рут нямаше представа откъде се е появило това чувство. Трябва да е имало причина... според мен винаги има... Но не можа да каже нищо по-определено от това, че „нещо не е наред“.

— Изглежда е била права — кимна Луис Сероколд мрачно. — Мис Марпъл, виждате в какво положение се намирам. Въпросът е да кажа ли всичко това на жена си или не?

— О, не — отговори смутено мис Марпъл. След това се изчерви и изгледа Луис неуверено. Той кимна.

— Значи и вие мислите като мен? И като Кристиан Гулбрандсен. Не зная дали сме прави... В края на краищата Карълайн е обикновена

жена...

— Кари Луиз не е обикновена жена. Тя живее с вярата си, с доверието в човешката природа... О, Боже! Колко лошо се изразявам! Но имам чувството, че докато не научим кой...

— Да, това е най-важното. Но виждате ли, мис Марпъл, ако тя не знае нищо, рискуваме да...

— Значи искате от мен... как да се изразя... да я наблюдавам?

— Виждате ли, вие сте единственият човек, на когото мога да се доверя. — Луис Сероколд поклати глава. — Всички тук на пръв поглед я обожават. Но така ли е в действителност? Вашето приятелство е много старо...

— Освен това пристигнах само преди няколко дни — добави тя.

Луис Сероколд се усмихна.

— Точно така.

— Въпросът ми е много прозаичен — добави мис Марпъл с извиняващ се тон, — но кой би имал интерес от смъртта на Кари Луиз?

— Парите! Всичко опира до тях, нали?

— Мисля, че в този случай е така. Тъй като Кари Луиз е много мил човек и не мога да си представя, че някой може да я мрази. Тоест, смятам, че не е възможно да има врагове. Значи всичко опира, както се изразихте, до пари, защото не е нужно да ми напомняте, че понякога за тях хората са готови да направят какво ли не.

— Така е. Естествено инспектор Къри е взел това под внимание — продължи той. — Мистър Гилфой ще пристигне днес от Лондон и ще даде подробна информация. „Гилфой, Гилфой, Джеймс & Гилфой“ е много уважавана адвокатска фирма. Бащата на сегашния собственик беше един от първите попечители. Те изготвиха завещанието на Кари Луиз и първоначалното завещание на Ерик Гулбрандсен. Ще ви го обясня с прости думи...

— Благодаря — кимна мис Марпъл. — Винаги съм смятала, че правната материя е толкова объркана...

— След като направи дарението на колежа и основа няколко стипендии и фондации, след като осъществи някои други благотворителни актове и завеща еднакви суми на родната си дъщеря Милдред и на осиновената Пипа, майката на Джина, Ерик Гулбрандсен остави половината от огромното си състояние във фонд, приходите от който трябва да се изплащат на Карълайн, докато е жива.

— А след това?

— Бе указано след смъртта ѝ сумата да се раздели по равно между Милдред и Пипа или между децата им, ако Карълайн живее по-дълго от двете.

— Значи наследничките всъщност са мисис Стрет и Джина.

— Да. Освен това Карълайн има значително собствено състояние, макар че то не е от класата на Гулбрандсен. Още преди години тя ми прехвърли половината. От другата половина завеща десет хиляди лири Джулиет Белъвър, а остатъкa раздели между Алекс и Стивън — доведените ѝ синове.

— О, Боже! — възкликна мис Марпъл. Много лошо!

— Какво искате да кажете?

— Че всички в къщата имат някакъв финансов интерес.

— Така е. И въпреки това не мога да повярвам, че някой от тези хора би извършил убийство... Просто не мога. Милдред ѝ е дъщеря... И е съвсем добре осигурена. Джина обожава баба си. Тя е малко екстравагантна, но не е алчна. Джули Белъвър е фанатично предана на Карълайн. Двамата Рестарик гледат на нея като на своя родна майка. Те самите не разполагат със собствени пари, но доста от средствата на Карълайн са отишли, за да се финансират начинанията им... Особено на Алекс. Просто не мога да повярвам, че някой от тях би решил да я отрови постепенно, за да наследи парите ѝ. Просто не мога да повярвам, мис Марпъл.

— Ами съпругът на Джина?

— Да — кимна Луис мрачно. — Съпругът на Джина.

— Вие всъщност не го познавате добре. А няма как да не се забележи, че се чувства доста потиснат.

Луис въздъхна.

— Да, не успя да се приспособи към живота тук. Не се интересува от това, което се опитваме да правим, не проявява разбиране. Но пък защо да проявява? Той е млад, недодялан и идва от страна, в която за човек се съди по това дали е преуспял в живота.

— Докато ние тук много обичаме пропадналите — промърмори мис Марпъл.

Луис Сероколд я изгледа подозрително.

Тя се изчерви и забъбри несвързано:

— Понякога си мисля... знаете ли... човек може да прекали с нещата в обратна посока... Имам предвид младите хора от добри семейства, възпитани мъдро в почтен дом... научени с кураж и упоритост да се справят с живота... всъщност те са, ако се замисли човек, хората, от които страната ни има нужда.

Луис Сероколд се намръщи и мис Марпъл продължи забързано, като ставаше все по-розова и по-розова и още по-неясна:

— Не че не оценявам... Ценя високо... вие с Кари Луиз... Наистина благородна задача... Истинско състрадание... А човек трябва да има състрадание... защото в края на краищата е важно какъв е човекът... добрият или лошият късмет... Много повече се очаква, и с право, от късметлиите. Но понякога си мисля, че чувството за мярка... О, не, нямам предвид вас, мистър Сероколд. Всъщност, не знам какво точно имам предвид... но ние англичаните сме странни... Дори и във войните. Толкова повече се хвалим с пораженията и отстъпленията си, отколкото с победите си... Чужденците въобще не могат да разберат защо така се гордеем с Дюнкерк. Самите те биха предпочели да не споменават подобно нещо. А ние сякаш се смущаваме от победите си... Гледаме на тях като на нещо, което не е много хубаво да се изтъква. Ами ако погледнем поетите си... това е много характерно за нас, ако се замисли човек... — Мис Марпъл си пое дъх. — Имам предвид, че всичко тук сигурно се струва много странно на младия Уолтър Хъд.

— Да — съгласи се Луис. — Разбирам. А Уолтър наистина се е проявил добре през войната. Не може да има съмнение, че е храбър.

— Това едва ли ще помогне — каза мис Марпъл прямо. — Защото войната е едно, а ежедневието — съвсем друго. А за да извършиш убийство, струва ми се, е необходим кураж... или може би по-често, чисто и просто самонадеяност. Да, самонадеяност.

— Не бих казал, че Уолтър Хъд има някакъв сериозен мотив.

— Така ли? Той мрази това място. Иска да се махне оттук. Иска да отведе и Джина. А ако наистина има нужда от пари, би било много важно Джина да вземе всичко, което може, преди... хм... преди да се обвърже с някои друг...

— Да се обвърже с някой друг? — повтори Луис изумен.

Мис Марпъл се удиви на слепотата на ентузиазираниите социални работници.

— Това е, което чухте. И двамата братя са влюбени.

— О, не мисля така — възрази Луис и продължи. — Стивън е безценен за нас... Просто безценен. Подходът му към децата... Умее да ги заинтригува, да ги увлече. Миналия месец изнесоха прекрасно представление. Декори, костюми, всичко. Това показва, че съм прав... Както споменах на Мавърик, липсата на театър в живота им е довела тези хлапета до престъплението. Техен природен инстинкт е да се превъплъщават. Мавърик казва... да, Мавърик...

Луис Сероколд млъкна.

— Искам доктор Мавърик да поговори с инспектор Къри за Едгар. Това всъщност е нелепо.

— А какво знаете за Едгар, мистър Сероколд?

— Всичко — отвърна Луис уверено. — Тоест, всичко, което е нужно да се знае. Произходът му, детството му... Дълбоко вкоренената липса на увереност в себе си...

Мис Марпъл го прекъсна:

— Възможно ли е Едгар Лоусън да е тровил Кари Луиз?

— Едва ли. Той е тук само от няколко седмици. Както и да е, това предположение е абсурдно! Защо му е на Едгар да трови жена ми? Какво би спечелил, ако го направи?

— Нищо материално, знам това. Но може да има някакъв *странен* мотив. Той е особен човек, нали?

— Искате да кажете, че е неуравновесен?

— Вероятно... Не, не съвсем. Искам да кажа, че е *объркан*.

Това не отразяваше много точно мислите й. Луис Сероколд прие думите й едно към едно.

— Да — съгласи се той с въздишка. — Горкото момче е много *объркано*. А бе постигнал такова забележително подобрене... Не мога да разбера на какво се дължи това внезапно влошаване...

Мис Марпъл се наклони напред нетърпеливо.

— Да, това се питах и аз. Ако...

Тя замълча, защото влезе инспектор Къри.

ΓΛΑΦΑ 12

I.

Луис Сероколд излезе, а инспекторът седна и изгледа мис Марпъл по доста особен начин.

— Значи мистър Сероколд ви помоли да играете ролята на пазач?

— Ами... да — отвърна тя смутено. — Надявам се, че нямате нищо против.

— Нямам нищо против. Мисля, че идеята е отлична. А дава ли си сметка мистър Сероколд каква великолепна квалификация имате за тази задача?

— Не ви разбирам, инспекторе.

— Аха. Той си мисли, че сте само една приятна възрастна дама, която е била съученичка на жена му. — Къри поклати глава. — Научихме, че сте нещо повече от това, мис Марпъл, не е ли така? Престъпленията са вашата стихия, докато мистър Сероколд познава само един техен аспект — обещаващите начинаещи. Понякога ми призлява от това. Може да съм старомоден и да греша, но наоколо има предостатъчно свестни деца, деца, на които също им е нужен старт в живота. Но при тях честността е награда за самата себе си — милионерите не оставят попечителски фондове за свестните. Е, както и да е... не ми обръщайте внимание. Сигурно съм старомоден. Виждал съм момчета и момичета, срещу които е било просто всичко — лоши семейства, лош късмет, всякакви пречки, но въпреки всичко са имали куража да си пробият път. На такива бих завещал парите си, ако ги имах. Разбира се, никога няма да имам. Пенсията и градината, това ме чака.

Той кимна.

— Снощи началникът ми, Блекър, ми разказа за вас. Спомена, че имате голям опит с тъмната страна на човешката природа. Е, нека чуем гледната ви точка. Кой е черната овца? Бившият американски войник?

— Това — отвърна мис Марпъл — би било удобно за всички.

Инспектор Къри се усмихна.

— Един американски войник отмъкна най-добрата ми дъщеря — каза той замислено. — Естествено имам предубеждения. Начинът, по

който се държи, не ни помага с нищо. Но да чуем мнението на непрофесионалиста. Кой трови мисис Сероколд бавно и систематично?

— Ами — започна мис Марпъл притеснено, — като вземем предвид човешката природа такава, каквата е, човек е склонен да заподозре най-напред съпруга. Или съпругата, в обратния случай. Не мислите ли, че това е първият заподозрян щом става дума за отравяне?

— Съгласен съм с вас — отговори Къри.

— Но в този случай... — Мис Марпъл поклати глава.

— Честно казано не бих предположила сериозно за мистър Сероколд. Защото виждате ли... той наистина обича жена си. Естествено би могъл да се преструва, но не мисля, че в случая е така. Той е тих, но искрен човек. Обожава Кари Луиз и съм съвсем сигурна, че не би я отровил.

— Да не говорим, че няма никакъв мотив да го прави. Тя отдавна му е прехвърлила парите си.

— Разбира се — продължи мис Марпъл, — съществуват и други причини един мъж да желае да се отърве от съпругата си. Връзка с по-млада жена например. Само че в този случай не виждам никакви признаци за това. Мистър Сероколд не се държи като човек, който има проблеми от такова естество. Боя се — в гласа ѝ прозвуча едва ли не съжаление, — че ще трябва да отпадне.

— Жалко, нали? — Инспекторът се усмихна широко. — А и не би могъл да убие Гулбрандсен. Струва ми се, че извън всякакво съмнение едното е свързано с другото. Този, който трови мисис Сероколд, е убил Гулбрандсен, за да му попречи да разкрие истината. Значи трябва да изясним кой е имал възможност да извърши убийството снощи. И първият заподозрян, естествено, е младият Уолтър Хъд. Той се е опитал да запали лампата, заради която е изгорял бушонът, което от своя страна му е дало претекст да излезе от салона. Таблото с бушоните се намира в кухнята край вратата. Изстрелът се е чул докато не е бил при останалите. И така, заподозрян номер едно има идеална възможност да извърши престъплението.

— Ами заподозрян номер две? — попита мис Марпъл.

— Заподозрян номер две е Алекс Рестарик, който е бил сам в колата си някъде по пътя между портала и къщата, и му е отнело твърде много време, за да измине това разстояние.

— Някой друг? — Мис Марпъл се наведе напред нетърпеливо, но не забрави да добави: — Много любезно от ваша страна, че споделяте тези неща с мен.

— Не е любезност — отговори Къри. — Имам нужда от помощта ви. Когато попитахте „Някой друг?“, посочихте право в целта. Защото за това трябва да разчитам на вас. Вие сте били в салона снощи и сте могли да видите кой е излизал.

— Да, да. Би трябвало... Но дали е така? Разбирате ли... обстоятелствата...

— Искате да кажете, че сте слушали караницата в кабинета на мистър Сероколд?

Мис Марпъл кимна енергично.

— Да, да. Виждате ли, наистина бяхме уплашени. Мистър Лоусън изглеждаше... наистина... съвсем побъркан. Всички, освен мисис Сероколд, която бе напълно спокойна, се бояхме, че Едгар може да направи нещо лошо на мистър Сероколд. Крещеше най-ужасни неща... чувахме ги съвсем ясно... нямаше осветление и всъщност не забелязвах нищо друго.

— Тоест, докато се е разигравала сцената, всеки би могъл да се измъкне от салона, да мине по коридора, да застреля мистър Гулбрандсен и да се върне?

— Да, това е напълно вероятно.

— Можете ли да си спомните със сигурност дали някой изобщо не е излизал?

Мис Марпъл се замисли.

— Струва ми се, че мисис Сероколд... Защото я наблюдавах. Тя се намираще съвсем близо до вратата на кабинета и не помръдна от мястото си. Виждате ли, изненадах се, че може да запази такова спокойствие!

— Ами другите?

— Мис Белвър... но мисля... почти сигурна съм, че напусна стаята след изстрела. Мисис Стрет? Не зная. Тя беше зад мен. Джина стоеше край далечния прозорец. Струва ми се, че остана там през цялото време, но разбира се, не мога да съм сигурна. Стивън седеше пред рояла. Когато започна караницата, той престана да свири...

— Чутият изстрел не бива да ни заблуждава — каза инспектор Къри. — Това е доста често използван трик. Фалшив изстрел, за да се

обърка времето на убийството и да се заподозре друг. Ако мис Белъвър е предприела нещо подобно... струва ми се невероятно, но човек никога не може да е сигурен... би излязла от салона съвсем открито, след като е бил чул изстрелът. Не, не можем да се ръководим от него. Ориентирите са излизането на Гулбрандсен и моментът, в който мис Белъвър го е намерила мъртъв. Ще елиминираме само хората, за които сме сигурни, че не са имали възможност да излязат. Знаем, че Луис Сероколд и Едгар Лоусън са били в кабинета, а мисис Сероколд е седяла в салона. Разбира се, жалко е, че Гулбрандсен е бил убит същата вечер, в която е избухнала свадата между двамата.

— Мислите ли? — промърмори мис Марпъл.

— А вие на какво мнение сте?

— Хрумна ми, че би могло и да е нагласено така...

— Значи това е идеята ви?

— Ами всички смятат, че е странно Едгар толкова неочаквано да изпадне в криза, така да се каже. Той страда от комплекс, или както там се нарича, че не познава баща си. Решава, че е Уинстън Чърчил или Монтгомъри... при неговото състояние всеки по-известен човек би свършил работа, стига да си помисли за него. Но ако някой му е подшушнал, че Луис Сероколд е негов баща, че той го следи и преследва, че на него по право се пада да е наследникът на Стонигейтс... В лудостта си той би приел идеята, би изпаднал в гняв рано или късно би устроил снощната сцена. А какво чудесно прикритие е тя! Вниманието на всички би бил насочено върху опасната ситуация, особено ако някой предвидливо го е снабдил с револвер.

— Хм. Да, револверът на Уолтър Хъд.

— Мислих за това — кимна мис Марпъл. — Знаете ли, Уолтър Хъд е грубоват и необщителен, вечно е намръщен, но не смятам, че е глупав.

— Значи според вас не е той?

— Струва ми се, че всички биха били много доволни ако е той. Не е много любезно, че го казвам, но поради факта, че е външен човек...

— Ами жена му? Тя щеше ли да е доволна?

Мис Марпъл не отговори. Спомни си Джина и Стивън Рестарик така, както ги видя първия ден. Спомни си как я погледна Алекс,

когато влезе в салона предната вечер. Какво ли бе отношението на самата Джина?

II.

Два часа по-късно инспектор Къри наклони стола си назад, протегна се и въздъхна.

— Е — каза той, — струва ми се, че вече разполагаме с доста факти.

Сержант Лейк се съгласи:

— Никой от персонала не е присъствал. През критичния период са били заедно... Тези, които спят тук. Останалите са били по домовете си.

Къри кимна. Чувстваше се умствено изтощен.

Бе разпитвал терапевти, преподаватели и двамата бандити, както наричаше момчетата, чийто ред бе да вечерят със семейството. Всички показания съвпадах напълно. Можеше да ги елиминира. Сред тях нямаше самотни души и бяха прекарали времето си заедно, а това е много полезно, когато се потвърждават алибитата. Бе оставил доктор Мавърик, който според него бе главният служител, отговарящ за Института, за самия край.

— Ще го повикаме сега, Лейк.

Младият лекар влезе — чист и спретнат, с доста нечовешки вид зад пенснето си.

Мавърик потвърди показанията на персонала и констатациите на Къри. В охраната на колежа не бе имало слабости и смъртта на Кристиан Гулбрандсен не би могла да бъде приписана на „младите пациенти“, както инспекторът понечи да ги нарече, под хипнотизиращото влияние на почти болничната атмосфера.

— Но, инспекторе, те са точно това — каза Мавърик с усмивка.

Тя беше надменна и инспектор Къри не би бил човешко същество, ако не се бе подразнил от нея поне малко.

— А сега за собствените ви действия, докторе — продължи той с професионален тон. — Можете ли да ги опишете с подробности?

— Разбира се. Записах ги максимално точно веднага щом разбрах какво е станало.

Доктор Мавърик бе напуснал големия салон в девет и петнадесет заедно с доктор Лейси и доктор Баумгартен. Отишли заедно в стаята на доктор Баумгартен и разговаряли за някаква нова терапия, докато не дошла мис Белвър, за да повика доктор Мавърик. Това станало приблизително в девет и половина. След това влязъл в салона и заварил Едгар Лоусън в състояние на душевен срив.

Инспектор Къри се раздвижи.

— Един момент, докторе. Смятате ли, че този младеж със сигурност е побъркан?

Доктор Мавърик отново му отправи надменната си усмивка.

— Всички ние сме побъркани, инспекторе.

„Глупашки отговор“ каза си Къри. За себе си бе сигурен, че е нормален, независимо дали Мавърик е или не е.

— Отговорен ли е за действията си. Предполагам, че знае какво върши?

— Много добре.

— В такъв случай, когато е стрелял с онзи револвер е извършил опит за убийство.

— Не, не, не! Инспектор Къри, няма нищо такова!

— Доктор Мавърик, видях двете дупки от куршуми на стената. Трябва да са минали на сантиметър от главата на мистър Сероколд.

— Може би. Но Лоусън не е имал намерение да го убива, дори не и да го рани. Той е много привързан към него.

— Странен начин да изрази привързаността си.

Доктор Мавърик се усмихна отново. Инспектор Къри реши, че това го подлага на прекалено голямо изпитание.

— Всичко, което човек прави, е предназначено. Всеки път, когато вие, инспекторе, забравите някое име или лице, то е защото несъзнателно *искате* да го забравите.

Инспектор Къри го изгледа със съмнение.

— Всеки път, когато допуснете грешка на езика, тя означава нещо. Едгар Лоусън е стоял на няколко стъпки от мистър Сероколд. Би могъл да го убие без проблем. Но не го е улучил. Защо? Защото е *искал* да не го улучи. Ето го простото обяснение. Мистър Сероколд изобщо не е бил изложен на опасност... Самият той много добре си е давал сметка за това. Разбрал е съвсем правилно жеста на Едгар... жест на

непокорство и бунт срещу света, който го е лишил от основни неща в детството — от сигурност и обич.

— Мисля, че бих искал да поговоря с този млад човек.

— Разбира се. Щом желаете. Избухването му снощи е оказало пречистващ ефект. Днес отново има голямо подобрене. Мистър Сероколд ще бъде много доволен.

Инспекторът се втрени в него, но доктор Мавърик не промени сериозното изражение на лицето си. Къри въздъхна.

— Разполагате ли с арсеник? — попита той.

— Арсеник? — Въпросът изненада доктор Мавърик. Очевидно за него той беше напълно неочакван. — Що за въпрос? Защо арсеник?

— Просто отговорете, моля.

— Не, нямам никакъв арсеник.

— Но имате някои лекарства?

— Разбира се. Успокоителни. Барбитурати, производни на морфина. Нищо необикновено.

— Вие ли се грижите за мисис Сероколд?

— Не. Семейният лекар е доктор Гюнтер от Маркет Киндъл. Аз също имам медицинска степен, но практикувам само психиатрия.

— Разбирам. Е, благодаря ви, доктор Мавърик.

Когато докторът излезе, Къри промърмори на Лейк, че от психиатрите го заболява глава.

— Сега ще продължим със семейството — каза той. — Най-напред ще повикаме младия Уолтър Хъд.

Уолтър Хъд се държеше предпазливо. Сякаш оглеждаше полицейския инспектор леко наежен. Но иначе беше готов да помогне.

В Стонигейтс почти цялата електрическа инсталация била повредена. Била много стара. В Щатите никой нямало да търпи подобно нещо.

— Предполагам, че е направена от покойния мистър Гулбрандсен, когато електрическото осветление е било новост — подметна инспектор Къри и се усмихна леко.

— Като нищо! Добрата стара феодална Англия никога няма да се модернизира!

Бушонът, към който били свързани повечето от лампите в големия салон, изгорял и той отишъл до таблото, за да го поправи. След известно време свършил и се върнал обратно.

— Колко време ви отне това?

— О, не мога да кажа точно. Таблото е нависоко. Трябваше да взема свещ и стълба. Може би десет минути... Може би четвърт час.

— Чухте ли изстрел?

— Не. Не съм чул нищо такова. Вратата към кухнята е тапицирана с нещо като филц.

— Разбирам. И какво заварихте, когато отново се върнахте в салона?

— Всички се бяха скупчили пред вратата на кабинета. Мисис Стрет каза, че мистър Сероколд бил прострелян... Но се оказа, че не е вярно. Кукуто не беше улучило.

— Разпознахте ли револвера?

— Разбира се! Моят!

— Кога го видяхте за последен път?

— Преди два или три дни.

— Къде го държахте?

— В едно чекмедже в стаята си.

— Кой знаеше за него?

— Не знам кой какво знае в тази къща.

— Какво имате предвид, мистър Хъд?

— Че са побъркани.

— Когато влязохте в салона, всички ли бяха там?

— Какво значи „всички“?

— Всички, които бяха там, когато излязохте да поправите бушона.

— Джина — да... възрастната дама с бялата коса... и мис Бельвър... не обърнах особено внимание, но мисля, че беше и тя.

— Мистър Гулбрандсен пристигна съвсем неочаквано завчера, нали?

— Предполагам. Доколкото разбрах, не са го чакали.

— Някой стори ли ви се разтревожен заради пристигането му?

Уолтър Хъд се замисли за момент и отговори:

— Не, не бих казал такова нещо.

Отново стана предпазлив.

— Имате ли някаква представа защо е дошъл?

— Сигурно заради безценната им фондация. Тук всичко е побъркано!

— Такива фондации има и в Щатите.

— Едно е да направиш дарение с някаква цел, съвсем друго, да го правиш на психиатрична основа както тук. В армията ми дойде до гуша от психиатри. Тук просто гъмжи от такива! Да учат младите нехранимайковци да плетат кошнички и да правят поставки за лули! Детски игри! Това е безумно, казвам ви!

Инспектор Къри не удостои забележката с коментар. Може би беше съгласен с нея. Той се вгледа в Уолтър съсредоточено.

— Значи нямате представа кой е убил мистър Гулбрандсен?

— Някое от умните момчета от колежа е решило да се поупражнява, предполагам.

— Не, мистър Хъд. Можем да изключим момчетата от колежа. Заведението, въпреки внимателно създаваното впечатление за свобода, е място за ограничаването ѝ и това се спазва стриктно. Никой не може да влезе или излезе оттам по тъмно, за да извърши убийство.

— Аз не бих бил толкова сигурен. Както и да е. Ако искате да е някой по-вътрешен, предполагам, че е бил Алекс Рестарик.

— Защо?

— Защото е имал възможност да го направи. По това време е бил сам в колата си в границите на имението.

— А защо му е било да убива Кристиян Гулбрандсен?

Уолтър Хъд сви рамене.

— Аз съм външен човек. Не познавам семейните истории. Може би старото момче е чуло нещо за Алекс и се е канело да го раздрънка на семейството.

— С какви последствия?

— Ами например да му отрежат мангизите. Той има нужда от тях. И харчи доста, доколкото разбирам.

— Имате предвид театралните му занимания?

— Така ли ги нарича?

— Предполагате ли нещо друго?

Уолтър Хъд отново сви рамене.

— Не знам — отвърна той.

ΓΛΑΦΑ 13

I.

Алекс Рестарик беше словоохотлив и освен това ръкомахаше.

— Знам, знам! Аз съм главният заподозрян. Идвам сам с кола към къщата и изпадам в пристъп на творческо вдъхновение. Не очаквам да разберете. Откъде-накъде ще разберете?

— Бих могъл и да разбера — отговори Къри сухо, но Алекс продължи, сякаш не го е чул:

— Понякога се случва! Обзема те, без да знаеш как и защо. Някакъв ефект, идея и всичко останало отива по дяволите! Следващия месец поставям нов балет... Снощи... изведнъж... декорът беше прекрасен... *съвършеното* осветление! Мъгла... и фаровете прорязват мъглата и се отразяват неясно в грамада постройки. Всичко беше на мястото си! Изстрелите... бягащите стъпки... буботенето на електрическия генератор... сякаш лодка по Темза... Но какво да използвам, за да постигна тези ефекти?

Инспектор Къри го прекъсна:

— Чухте изстрели? Къде?

— Някъде в мъглата, инспекторе. — Алекс размаха ръце във въздуха — меки, добре гледани ръце. — Някъде в мъглата. Те бяха най-хубавото.

— А не ви ли хрумна, че нещо може да не е наред?

— Нещо да не е наред? А защо да ми хрумне?

— Изстрелите не са чак толкова обикновено нещо.

— Знаех си, че няма да разберете! Изстрелите идеално се вместиха в сцената, която създавах. Опасности... опиум... лудост! Пет пари не давах какво са били всъщност. Можеше да са гърмежи от ауспух на някой камион по шосето. Или пък браконьер, тръгнал на лов за зайци.

— В този край зайците се ловят преди всичко с примки.

Алекс не престана:

— Дете, което си играе с фойерверки? Дори през ум ми мина, че са изстрели. Аз бях на сцената... Или по-скоро в залата и гледах сцената.

— Колко изстрела чухте?

— Не знам — отвърна Алекс троснато. — Два или три. Два почти един след друг. Помня това.

Инспектор Къри кимна.

— Струва ми се споменахте бягащи стъпки? Откъде се чува те?

— От мъглата. Някъде близо до къщата.

— Това навежда на мисълта, че убиецът на Кристиян Гулбрандсен е дошъл *отвън* — каза инспектор Къри тихо.

— Разбира се. А защо не? Не можете да предположите, че е от къщата, нали?

— Трябва да помислим за всичко — обясни инспекторът още тихо.

— Предполагам — съгласи се Алекс Рестарик щедро. — Каква съсипваща душата работа трябва да е вашата! Всичките тези подробности, часове, места, ужасната дребнавост и педантичност на всичко това! И какъв е смисълът в края на краищата? Ще оживее ли нещастният Кристиян Гулбрандсен?

— Залавянето на убиеца е голямо удовлетворение, мистър Рестарик.

— Като в Дивия Запад!

— Познавахте ли добре мистър Гулбрандсен?

— Не достатъчно, за да искам да го убия, инспекторе. Виждал съм го от време на време още откакто дойдох да живея тук като малък. Появяваше се за кратко. Един от стълбовете на индустрията. Подобен тип хора не са ми интересни. Струва ми се, че има голяма колекция от скулптури. Боже мой! Тези богаташи!

Инспектор Къри го изгледа замислено и го попита:

— Интересуват ли ви отровите, мистър Рестарик?

— Отровите? Човече Божи! Нали не са му дали отрова преди да го застрелят? Това би било твърде безумна криминална история!

— Не, не са му дали. Но не отговорихте на въпроса ми.

— Отровите имат своя чар... Далеч по-изтънчени са от куршума или хладното оръжие... Нямам познания по въпроса, ако това ви интересува.

— Притежавали ли сте арсеник?

— За да го слагам в сандвичите след представлението? Тази идея има своите привлекателни страни. Чували ли сте за Роуз Глайдън? Ох,

тези актриси, които си мислят, че са си създали име! Не, никога не съм мислил за арсеник. Може да се извлече от отрова за плевели или от мухоловки, ако не се лъжа, така ли е?

— Често ли идвате тук, мистър Рестарик?

— Зависи, инспекторе. Случва се да не дойда по няколко седмици. Все пак се опитвам, когато мога, да прескоча през почивните дни. Винаги съм смятал Стонигейтс за свой истински дом.

— Мисис Сероколд давала ли ви е основание да смятате така?

— Никога няма да мога да се отплатя на мисис Сероколд, за това, което е направила за мен. Съчувствие, разбиране, обич...

— И доста пари в брой, струва ми се?

Алекс го изглежда с отвращение.

— Тя се отнася към мен като към свой син и вярва в моята работа...

— Говорила ли е с вас за завещанието си?

— Разбира се. А може ли да попитам какъв е смисълът от всичките тези въпроси, инспекторе? На мисис Сероколд не ѝ се е случило нищо.

— И по-добре да не се случва — отговори Къри заплашително.

— Какво искате да кажете с това?

— Ако не знаете, много добре — каза инспекторът. — Ако знаете, предупреждавам ви!

Когато Алекс излезе, сержант Лейк отбеляза:

— Доста фалшиво прозвуча.

Къри поклати глава.

— Не може да се каже със сигурност. Може наистина да е талантлив. Може би обича да живее леко и да приказва големи приказки. Не знам. Чул стъпки, нали. Бих се обзаложил, че си го измисли.

— Поради някаква определена причина?

— Поради напълно определена причина. Не сме стигнали още дотам, но и това ще стане.

— Сър, в края на краищата някое от онези момчета може и да е успяло да излезе незабелязано от колежа. Сред тях сигурно има осъждани за грабеж и ако е така...

— Точно това искат да мислим. Много удобно. Само че, ако е вярно, готов съм да изям новата си шапка.

II.

— Седях пред рояла — обясняваше Стивън Рестарик. — Когато избухна караницата между Луис и Едгар, свирех нещо тихо.

— И какво си помислихте?

— Ами... да си призная не я взех насериозно. Горкият нещастник понякога изпада в такива отровни пристъпи. Но в действителност не е луд. Тези щуротии са нещо като изпускане на пара. Истината е, че всички ние го изкарваме от кожата... особено Джина, разбира се.

— Джина? Това е мисис Хъд, нали? И защо го изкарва от кожата?

— Защото е жена. При това много красива. И защото мисли, че е смешен. Тя е наполовина италианка, а италианците притежават някаква неосъзната жестокост. Не могат да изпитват съчувствие към никой, който е стар, грозен или просто по-особен. Те сочат такива хора с пръст и им се присмиват. Точно това прави Джина, в преносен смисъл, разбира се. За нея младият Едгар е безполезно същество. Държи се нелепо, надуто, а вътрешно е дълбоко несигурен в себе си. Иска да впечатлява, но успява единствено да изглежда глупав. За нея няма никакво значение, че нещастникът страда.

— Не намекувате ли, че Едгар Лоусън е влюбен в мисис Хъд? — попита инспектор Къри.

Стивън отвърна весело:

— О, да. Всъщност и всички ние, повече или по-малко! На нея това ѝ харесва.

— А харесва ли на съпруга ѝ?

— Той се спотайва. Сигурно страда. Знаете ли, това не може да продължава все така. Имам предвид брака им. Не след дълго ще се разделят. Един от тези военновременни романи...

— Много интересно — каза инспектор Къри. — Но се отклоняваме от темата, която е убийството на Кристиан Гулбрандсен.

— Да, така е — съгласи се Стивън. Но не мога да ви помогна с нищо по нея. Седях пред рояла и не станах от там, докато Джули не

дойде с някаква връзка ръждясали ключове, с които се помъчи да отвори вратата на кабинета.

— Бяхте при рояла... А непрекъснато ли свирехте?

— Тих акомпанимент към борбата на живот и смърт в кабинета? Не, престанах да свиря, когато темпото се ускори. Не че имах никакви опасения за резултатите. Луис притежава това, което наричам въздействащо око. Би могъл да прекърши Едгар само като го погледне.

— И въпреки това Едгар Лоусън е стрелял два пъти по него.

Стивън поклати леко глава.

— Просто играеше роля, нищо повече. Забавляваше се. Майка ми правеше същото. Умряла е или е избягала с някого, когато съм бил едва четиригодишен, но много добре си спомням как вилнееше с пистолет в ръка, ако нещо я изкараше от нерви. Веднъж го направи в един нощен клуб. Нарисува фигурка на стената... Тя бе много добър стрелец... Създаде доста неприятности. Беше танцьорка, рускиня.

— Наистина. Мистър Рестарик, можете ли да ми кажете кой е напуснал салона, докато сте били там... по времето, за което става дума?

— Уоли, за да поправи осветлението. Джулиет Белвър, за да намери ключ за вратата на кабинета. Никой друг, доколкото знам.

— Ако някой е излизал, бихте ли могли да забележите?

Стивън се замисли.

— Сигурно не. Ако се е измъкнал на пръсти и след това се е върнал... Беше много тъмно и освен това вниманието ни беше насочено към караницата в кабинета.

— А има ли някой, за когото сте сигурен, че е останал там през цялото време?

— Мисис Сероколд... Да, и Джина. За тях мога да се закълна.

— Благодаря ви, мистър Рестарик.

Стивън тръгна към вратата, но там се поколеба и се върна.

— Какво е това за арсеника, инспекторе?

— Кой ви е говорил за арсеник?

— Брат ми.

— А, да.

— Да не би някой да е давал арсеник на мисис Сероколд? — попита Стивън.

— Защо решихте, че точно на мисис Сероколд?

— Зная какви са симптомите на отравяне с арсеник. Периферен неврит, нали? Това, от което тя страда напоследък, много напомня за тях. Освен това снощи Луис грабна лекарството от ръцете ѝ. Това ли е ставало тук?

— Въпросът се разследва — отвърна инспектор Къри с възможно най-официален тон.

— Тя самата знае ли?

— Мистър Сероколд настояваше да не я... безпокоим.

— „Безпокоим“ не е точната дума, инспекторе. Мисис Сероколд никога не се безпокои... Това ли се крие зад смъртта на Кристиян Гулбрандсен? Да не би да е наумил, че някой я трови... Но как би могъл да научи? Всичко това изглежда много невероятно. Просто не мога да го проумея.

— Изненадан сте, нали, мистър Рестарик?

— Да, несъмнено. Когато Алекс ми каза, просто не можах да повярвам.

— Кой според вас би могъл да дава арсеник на мисис Сероколд? За миг на красивото лице на Стивън Рестарик се появи усмивка.

— Не както обикновено. Можете да изключите съпруга. Луис Сероколд няма какво да спечели. Освен това боготвори жена си. Не би понесъл да я заболи и малкият пръст.

— Тогава кой? Имате ли някакво предположение?

— О, да. Дори съм сигурен.

— Моля обяснете. Стивън поклати глава.

— Сигурен съм в психологически смисъл. Нищо повече от това. Нямам никакви доказателства. Вие може и да не се съгласите.

Стивън Рестарик продължи да говори безгрижно, а в това време инспектор Къри рисуваше котенца на листа пред себе си.

Мислеше три неща. Едно, че Стивън Рестарик има високо мнение за себе си, второ, че Стивън Рестарик и брат му представляват обединен фронт, и трето, че Стивън Рестарик е хубав мъж, а Уолтър Хъд не е.

Чудеше се и за още две неща — какво разбира Стивън под „психологически смисъл“ и дали е възможно да е виждал Джина от мястото, където е бил. Струваше му се, че не.

III.

Джина внесе екзотичен блясък в готическия полумрак на библиотеката. Дори инспектор Къри примигна, когато видя сияещата млада жена да сядва и да се навежда напред над масата, за да попита нетърпеливо:

— Е?

Инспектор Къри погледна червената ѝ блуза и зелените ѝ памучни панталони и отбеляза сухо:

— Виждам, че не сте в траур, мисис Хъд.

— Нямам нищо черно — отговори тя. — Зная, че всеки трябва да има по нещо и да го носи с перли. Но аз нямам. Мразя черното. Мисля, че е ужасно и трябва да го носят само чиновници, прислужници и други такива. А и Кристиян Гулбрандсен не ми е истински роднина. Той е доведен син на баба ми.

— Предполагам, че не сте го познавали много добре?

Джина поклати глава.

— Когато бях малка, е идвал само три-четири пъти. По време на войната заминах за Америка и се върнах тук едва преди шест месеца.

— Дойдохте с намерение да останете, така ли? Не сте само на гости?

— Още не съм мислила — отвърна Джина.

— Снощи, когато мистър Гулбрандсен се прибра в стаята си, вие бяхте в големия салон, нали?

— Да. Той каза „лека нощ“ и излезе. Баба го попита дали има всичко необходимо и той отговори, че Джули се е погрижила. Не точно с тези думи, но в този смисъл. Каза, че имал да пише някакви писма.

— И после?

Джина описа сцената, разиграла се между Луис и Едгар Лоусън. Беше съвсем същата, като тази, която инспектор Къри вече бе слушал много пъти, но в устата на Джина тя звучеше по-различно, имаше друг цвят. Превръщаше се в драма.

— Революерът на Уоли — каза тя. — Представете си Едгар да има куража да влезе в стаята и да го вземе! Никога не бих повярвала

такова нещо!

— Обезпокоихте ли се, когато двамата влязоха в кабинета и Едгар Лоусън заключи вратата?

— О, не! — отвърна Джина и отвори огромните си кафяви очи много широко. — Даже ми беше забавно. Беше така фалшиво и така безумна театрално! Всичко, което прави Едгар, е чисто и просто смешно. Не мога да го взема насериозно нито за миг.

— Дори когато стреля два пъти?

— Е да. Тогава всички си помислихме, че въпреки всичко е убил Луис.

— И това ли ви беше забавно? — не можа да се сдържи инспекторът.

— О, не! Бях ужасена! Всички бяхме... Освен баба. Дори и окото ѝ не мигна.

— Това ми се струва доста забележително.

— Не съвсем. Тя си е такъв човек. Сякаш не живее на този свят. Просто не вярва, че може да се случи нещо лошо. Много е мила.

— Кой беше в салона по време на тази сцена?

— О, всички бяхме там. Освен чичо Кристиан, разбира се.

— Не всички, мирис Хъд. Някои хора са влизали и излизали.

— Така ли? — попита Джина изненадано.

— Съпругът ви например. За да поправи осветлението.

— Да, Уоли много го бива за тези неща.

— Доколкото ми е известно, по време на отсъствието му се е чул изстрел. Всички вие сте решили, че звукът идва откъм парка, нали?

— Не помня... О, да, това беше точно след като светнаха лампите и Уоли се върна.

— Напускал ли е салона някой друг?

— Не мисля. Не помня.

— Къде се намирахте, мисис Хъд?

— До прозореца.

— Близо до вратата към библиотеката?

— Да.

— А вие самата излизахте ли?

— Да излизам? При цялото това вълнение!? Разбира се, че не.

Каза го сякаш беше скандализирана.

— Къде точно бяха другите?

— Повечето около камината, струва ми се. Леля Милдред плетеше, а също и леля Джейн... искам да кажа мис Марпъл... баба само седеше.

— А мистър Стивън Рестарик?

— Стивън? Най-напред свиреше на рояла. Не знам къде отиде след това.

— Мис Белвър?

— Суетеше се наоколо както винаги. Тя никога не сяда. Търсеше някакви ключове или не знам какво. — И Джина попита неочаквано: — Какво е това с лекарството на баба? Да не би аптекарят да е сбъркал и да ѝ е дал нещо друго?

— Кое ви кара да мислите така?

— Защото шишенцето изчезна и Джули обърна къщата наопаки да го търси. Голяма паника. Алекс ѝ каза, че полицаите са го взели. Вярно ли е?

Вместо да отговори, инспектор Къри попита:

— Споменахте, че мис Белвър е била обезпокоена, така ли?

— О, Джули винаги създава паника — отвърна Джина безгрижно. — Харесва ѝ да го прави. Понякога се чудя как баба я търпи.

— Един последен въпрос, мисис Хъд. Имате ли някакво предположение кой може да е убил Кристиан Гулбрандсен и защо?

— Струва ми се, че е някой от смахнатите. Другите са разумни. Наистина... Искам да кажа, че могат да ударят някого, за да го ограбят... да вземат пари или бижута, но не за забавление. Но някой от смахнатите... наричат ги психически неуравновесени... може да го е направил и за развлечение, не мислите ли? Защото не виждам каква друга причина може да има, за да убият чичо Кристиан, освен за удоволствие... Не, нямам предвид точно удоволствие, но...

— Трудно ви е да си представите някакъв мотив, така ли?

— Да, това имах предвид — отвърна Джина с благодарност. — Не е бил ограбен, нали?

— Но вие знаете, че сградата на колежа се заключва и се охранява много добре. Никой не може да излезе оттам без разрешение.

— Не вярвайте на това — отговори Джина развеселено. — Тези момчета са в състояние да се измъкнат отвсякъде! На колко номера само ме научиха!

— Жизнено същество — намигна Лейк на Къри, когато Джина излезе. — За първи път я виждам отблизо. Хубава фигура. Наистина прилича на чужденка.

Инспектор Къри го изглежда хладно. Сержант Лейк побърза да добави, че Джина била много весела:

— Изглежда всичко това я забавляваше.

— Не знам дали Стивън Рестарик е прав, когато казва, че бракът ѝ няма да издържи още дълго, но забелязах как държеше да ни увери, че Уолтър Хъд се е върнал в салона преди да са чули изстрела.

— А всичко останали твърдят обратното.

— Именно.

— Освен това тя не каза, че мис Бельвър е търсила ключовете извън салона.

— Не — поклати глава инспекторът замислено. — Не каза...

ΓΛΑΦΑ 14

I.

Милдред Стрет подходеше на библиотеката доста повече от Джина Хъд. У нея нямаше нищо екзотично. Беше облечена в черно, носеше брошка от оникс, а внимателно оформената ѝ сива коса бе прибрана в мрежа. Изглеждаше, както си помисли инспектор Къри точно като вдовица на пастор, което бе странно, защото твърде малко хора приличат на това, което са в действителност.

Дори в присвитата линия на устните ѝ имаше нещо аскетично и мъченическо. Беше олицетворение на Християнската издръжливост или може би на Християнската сила. „Но не — помисли си Къри — и на Християнското милосърдие.“

Освен това бе повече от ясно, че мисис Стрет е обидена.

— Струваше ми се редно поне да ме уведомите кога ще имате нужда от мен, инспекторе. Бях принудена да чакам цяла сутрин!

„Наранено е чувството за собствената ѝ стойност“ — помисли си Къри и побърза да налее вода във воденицата.

— Много съжалявам, мисис Стрет. Предполагам, че нямате истинска представа как точно процедираме. Започваме с помаловажните показания, за да се отървем от тях, така да се каже. Много важно е хората, на чиито преценки можем да разчитаме, наблюдателните хора, да останат последни, за да можем да сверим показанията на всички останали.

Мисис Стрет омекна видимо.

— Да, разбирам... Не си давах сметка, че...

— Вие сте зряла жена, мисис Стрет. Познавате света, в който живеем. И нещо повече, тази къща е вашият дом, вие сте дъщерята на семейството. Предполагам, ще можете да ми разкажете всичко за хората тук.

— Разбира се, че мога — отвърна Милдред Стрет.

— Надявам се, разбирате колко много бихте ни помогнали да разкрием убиеца на Кристиан Гулбрандсен.

— А това нима не е очевидно? Нима не е напълно ясно кой уби брат ми?

Инспектор Къри се облегна назад. Ръката му поглади: малките мустачки.

— Ами... — започна той. — Трябва да сме внимателни. Смятате, че е ясно, така ли?

— Разбира се! Този ужасен американец, мъжът на горката Джина. Той е единственият външен човек тук. Не знаем абсолютно нищо за него. Предполагам, че е някой от зловещите американски гангстери.

— Но това не би обяснило докрай посегателството върху живота на Кристиян Гулбрандсен, нали? Защо му е било да го убива?

— Защото Кристиян е разбрал нещо за него. Затова и дойде тук толкова скоро след последното си посещение.

— Сигурна ли сте в това, мисис Стрет?

— Отново ще ви кажа, струва ми се очевидно. Той искаше да останем с впечатлението, че е във връзка с фондацията, но това са глупости. Беше тук заради нея едва преди месец, а оттогава не се е случило нищо необикновено. Следователно беше дошъл по някаква лична работа. При последното си посещение видя Уолтър, може да го е разпознал... Или пък е направил проучване в Щатите... Естествено той има сътрудници по целия свят... и е открил нещо компрометиращо. Джина е много глупаво момиче. От край време е била такава. Типично в нейния стил е да се омъжи за човек, за когото не знае абсолютно нищо... Винаги е била луда! За някой, който може да е търсен от полицията или който вече е женен, който има непоносим характер или е от подземния свят. Но брат ми Кристиян не можеше да бъде заблуден лесно. Сигурна съм, че дойде тук, за да уреди този въпрос. Да изобличи Уолтър и да ни покаже истинското му лице. И естествено онзи го е застрелял.

Инспектор Къри добави несъразмерно голям мустак на едно от котенцата на листа пред себе си и въздъхна:

— Да-а-а...

— Не сте ли съгласен с мен, че това трябва да е станало?

— Не е изключено — призна инспекторът.

— А какво друго обяснение може да има? Кристиян нямаше врагове. Единственото, което не мога да разбера, е защо още не сте арестували виновника.

— Мисис Стрет, виждате ли, трябва да имаме улики.

— Предполагам, че никак няма да е трудно да се намерят. Ако телеграфирате в Америка...

— Да, да. Разбира се, ние ще проверим Уолтър Хъд можете да сте сигурна в това. Но докато не докажем наличието на мотив, не сме в състояние да напреднем много. Естествено давам си сметка, че е имал възможност да...

— Излезе почти веднага след Кристиян под предлог, че са изгорели бушоните.

— Но те наистина са изгорели.

— Лесно би могъл да инсценира такова нещо.

— Вярно е.

— Това му е осигурило претекст да излезе. Отишъл е до стаята на Кристиян, застрелял го е, поправил е бушона и се е върнал в салона.

— Съпругата му твърди, че е дошъл, преди да сте чули изстрела отвън.

— Нищо подобно! Джина може да твърди всичко! Италианците никога не говорят истината! Освен това тя е и католичка!

Инспектор Къри пропусна религиозната страна на въпроса покрай ушите си.

— Предполагате, че жена му е негова съучастничка.

Милдред Стрет се поколеба за миг.

— Не, не. Не мисля. — Изглеждаше разочарована, че не го мисли. Продължи: — Може би това е част от мотива... Да попречи на Джина да научи истината за него. В края на краищата хляба и маслото са у нея.

— И е много красива.

— О, да. Винаги съм подчертавала това. В Италия нейният тип е най-обикновен, разбира се. Но ако питате мен, Уолтър Хъд се интересува само от парите. Ето затова дойде тук, за да живее със семейство Сероколд.

— Доколкото разбрах, самата мисис Хъд е доста заможна.

— В момента не. Баща ми остави на майка ѝ същата сума, каквато и на мен, но естествено тя прие гражданството на мъжа си... предполагам, че вече са променили закона... и през войната... това, че беше фашист... както и да е, сега Джина има много малко собствени средства. Майка ми я глези, а леля ѝ, мисис Ван Райдък, изхарчи баснословни суми за нея и ѝ купуваше всичко, което поиска, докато

беше в Америка през войната. Все едно. Уолтър Хъд не може да пипне нищо по-съществено докато е жива майка ми, а след това Джина ще наследи голямо състояние.

— Вие също, мисис Стрет.

По бузите ѝ пропълзя лека червенина.

— Аз също, както казахте. Аз и мъжът ми винаги сме живели скромно. Той харчеше много малко, освен за книги... Беше голям учен. А моите собствени пари вече почти са се удвоили. Повече от достатъчно за скромните ми нужди. Но човек винаги може да използва парите, за да помогне на другите. Каквото наследя, ще считам за неприкосновен фонд.

— Но няма да наследите парите под формата на фонд, нали? — попита Къри, умишлено недоразбрал. — Ще можете да се разпореждате с тях изцяло.

— О, да... В този смисъл. Ще разполагам с тях изцяло.

Нещо в интонацията на последните ѝ думи накара инспектор Къри рязко да вдигне глава. Мисис Стрет не го гледаше. Очите ѝ блестяха и дългите ѝ тесни устни бяха извити в тържествуваща усмивка.

— Значи според вас — заключи инспекторът, — а вие сте имали достатъчно възможности, за да си съставите мнение, мистър Хъд иска да се добере до парите, които ще наследи жена му след смъртта на мисис Сероколд. Между другото, тя не е много добре със здравето. Не мислите ли?

— Майка ми винаги е била деликатна.

— Точно така. Но деликатните хора доста често живеят не по-малко, а дори и повече от хората с цъфтящо здраве.

— Вероятно.

— Забелязали ли сте състоянието на майка ви да се влошава напоследък?

— Тя страда от ревматизъм. Но човек все трябва да е болен от нещо, когато остарее. Не мога да съчувствам на хората, които вечно се тревожат заради неизбежните болести и неразположения.

— Мисис Сероколд тревожи ли се?

— Не, но е свикнала други да се тревожат за нея. Пастроктът ми е прекалено грижовен, а пък мис Белвър направо става смешна. Във всеки случай тя оказва лошо влияние в този дом. Дойде тук преди

много години и привързаността ѝ към майка ми, макар и достойна за възхищение сама по себе си, вече се е превърнала в някакво зло. Тя буквално тиранизира всички с грижите си. Занимава се с всичко вкъщи и поема повече, отколкото е редно. Струва ми се, че Луис понякога се дразни. Не бих се изненадала, ако я отпрати. Тя не притежава никакъв такт, абсолютно никакъв, а за един мъж е много трудно да гледа как някаква властна жена се налага на съпругата му във всичко.

Инспектор Къри кимна бавно.

— Разбирам... Разбирам. — Изглежда я замислено. — Има едно нещо, което не мога да схвана напълно, мисис Стрет. Положението на двамата братя Рестарик.

— Пак глупава сантименталност. Баща им се омъжи за горката ми майка заради парите ѝ. Две години след това той избяга с някаква югославянка — певица без капка морал. Той беше много недостоен човек. Майка ми пък беше мекосърдечна и ѝ стана жал за момчетата. Тъй като и дума не можеше да става да прекарват ваканциите си при жена с такова поведение, тя повече или по-малко ги осинови. Оттогава непрекъснато висят тук. О, да, в тази къща има много тунеядци, казвам ви!

— Алекс Рестарик е имал възможност да убие Кристиан Гулбрандсен. Бил е сам в колата си... някъде между портала и къщата. Ами Стивън?

— Стивън беше в салона при нас. Не ми харесва Алекс Рестарик... започва да задебелява... Предполагам, че води нередовен живот... Но не го виждам като убиец. Освен това защо му е да посяга на брат ми?

— Това е основният въпрос, нали? — каза инспектор Къри с мек тон. — Какво е знаел Кристиан Гулбрандсен... за някой... което е принудило този някой да го убие?

— Точно така — възкликна мисис Стрет тържествувачо. — Трябва да е Уолтър Хъд!

— Освен ако не е някой от по-близките хора.

— Какво искате да кажете? — попита рязко Милдред.

Инспектор Къри отговори бавно:

— Мистър Гулбрандсен е бил силно обезпокоен за здравето на мисис Сероколд.

Мисис Стрет се намръщи.

— Мъжете винаги се тревожат заради майка ми, защото изглежда толкова крехка! И ми се струва, че на нея това ѝ харесва! Или пък Кристиян е слушал какво приказва Джулиет Белвър.

— Вие самата безпокоите ли се за здравето на майка си, мисис Стрет?

— Не. Надявам се да имам право. Естествено майка ми не е млада...

— А и всички умираме — добави инспектор Къри. — Но не бива да е преди отреденото ни време. Това трябва да предотвратим.

Каза го многозначително. Милдред Стрет изведнъж се оживи.

— О, колко порочно е всичко! Никоой тук не го е грижа истински... А и защо ли? Аз съм единствената, която имаше кръвна връзка с Кристиян. За майка ми той беше само доведен син. На Джина не беше никакъв. Но беше мой истински брат!

— Половин брат — поправи я инспекторът.

— Да, половин брат. Но и двамата бяхме Гулбрандсен, въпреки разликата във възрастта.

— Да, да, разбирам какво имате предвид — кимна Къри.

Милдред Стрет излезе с насълзени очи. Инспектор погледна Лейк.

— Значи тя е напълно убедена, че е Уолтър Хъд — каза той. — И за миг не допуска да е някой друг.

— Може и да е права.

— Разбира се, че може. Уоли е подходящ кандидат. Имал е възможност да го направи... мотив също. Защото ако е искал бързо да получи парите на жена си, тъща му е трябвало да умре. Започнал е да слага отрова в лекарството ѝ, Кристиян Гулбрандсен го е видял... или по някакъв начин е научил... Да, това изглежда вероятно.

Той замълча за малко и продължи:

— Между другото Милдред Стрет също обича парите... Може и да не ги харчи, но ги обича. Не знам защо. От скъперничество... или има страст към тях. Или пък ѝ харесва силата, която дават. А може би са ѝ нужни за благотворителни цели? Все пак тя е Гулбрандсен. Не е изключено да тръгне по стъпките на баща си.

— Сложна работа, нали? — Сержант Лейк се почеса по тила.

Инспектор Къри каза:

— По-добре да поговорим с онзи смахнат младеж Лоусън. След това ще отидем в големия салон и ще изясним кой къде е бил и кога... Тази сутрин чухме едно-две доста интересни неща.

II.

„Много трудно е — помисли си инспектор Къри — да си създадеш правилна представа за някого, ако съдиш по думите на другите за него.“

Тази сутрин доста хора му бяха описвали Едгар Лоусън, но сега, след като го видя лично, впечатленията му бяха абсурдно различни.

Едгар не му заприлича на „смахнат“ или „опасен“, нито пък на „арогантен“ или „ненормален“. Приличаше на съвсем обикновен младеж, много унижен и посърнал. Беше млад, малко недодялан и чувствителен. Гореше от желание да говори и да се извинява...

— Постъпих много лошо. Не знам какво ме прихвана... Наистина не знам. Да направя такава сцена и да крещя така... И да стрелям с пистолета! При това по мистър Сероколд, който винаги е бил толкова добър към мен... И толкова търпелив...

Той кършеше нервно ръце. Бяха деликатни, с кокалести китки.

— Ако трябва да ме арестувате за това, готов съм да тръгна веднага. Признавам се за виновен.

— Срещу вас не е повдигнато обвинение — обясни инспектор Къри с ясен глас. — Така че нямаме основания да предприемем каквото и да било. Според мистър Сероколд изстрелите са били по невнимание.

— Защото е толкова добър! Няма друг човек като него! Всичко прави за мен! И вижте как му се отблагодарих!

— А какво ви накара да постъпите по този начин?

Едгар го погледна смутено.

— Направих се на глупак.

— Така изглежда — съгласи се инспектор Къри сухо. — Заявили сте пред свидетели, че според вас мистър Сероколд е ваш баща. Вярно ли е това?

— Не, не е.

— Кое ви накара да го твърдите? Може би някой ви е подхвърлил нещо такова?

— Вижте... трудно ми е да обясня...

Инспектор Къри го погледна замислено и внимателно го подкани:

— Опитайте. Ние само искаме да ви помогнем.

— Разбирате ли... Имах много тежко детство. Другите момчета непрекъснато ми се подиграваха... Защото нямам баща. Казвах, че съм малко копеленце... какъвто бях, разбира се. Майка ми през повечето време беше пияна и водеше вкъщи мъже почти непрекъснато. Струва ми се, че баща ми е бил моряк. Чужденец. Къщата ни винаги беше мръсна и се бе превърнала в истински ад. Започнах да си мисля какво ли би било, ако баща ми не беше моряк, а някой важен човек... И си фантазирах. Детинщини... Представях си, че са ме заменили при раждането... Че съм законният наследник... такива неща. След това отидох в друго училище и един-два пъти опитах да подхвърля нещо. Че баща ми е бил адмирал от флота. Постепенно сам започнах да вярвам в това. Тогава не се чувствах чак толкова зле.

Той замълча за малко и след това продължи:

— И тогава... по-късно... ми дойдоха някои идеи. Ходех по хотелите и говорех, че съм летец изстребител... или че съм във военното разузнаване. Струваше ми се невъзможно да не лъжа. Само че не се опитвах да спечеля пари с това. Правех го просто за да накарам хората да ме смятат за нещо повече. Не исках да съм нечестен. Мистър Сероколд ще потвърди... и доктор Мавърик... те знаят всичко.

Инспектор Къри кимна. Вече бе проучил полицейското досие на Едгар, както и историята на заболяването му.

— Най-накрая мистър Сероколд успя да ме измъкне и ме доведе тук. Каза ми, че имал нужда от секретар, който да му помага. И аз му помагах! Наистина! Само че другите ми се подиграваха. Непрекъснато ми се подиграваха!

— Кои други? Мисис Сероколд?

— Не, не мисис Сероколд. Тя е истинска дама... Винаги е много мила и внимателна. Не тя. Но Джина се отнасяше към мен като с боклук. Стивън Рестарик също. А мисис Стрет ме гледаше отвисоко, защото не съм от добро семейство. И мис Белвър... А какво е тя? Платена компаньонка — ето това е.

Къри забеляза признаците на растяща възбуда.

— Значи не проявявах съчувствие към вас?

Едгар отговори развълнувано:

— Защото съм копеле! Ако имах нормален баща, нямаше да се държат така.

— И решихте да си присвоите двама известни на всички бащи?

Едгар се изчерви.

— Сигурно винаги ще лъжа — промърмори той.

— И най-накрая твърдахте, че мистър Сероколд е вашият баща...

Защо?

— Защото по този начин щях да ги накарам да млъкнат веднъж завинаги. Ако той наистина ми беше баща, нямаше да се държат така, нали?

— Да, но сте го нарекли ваш враг, обвинили сте го, че ви преследва.

— Знам — той разтри челото си. — Всичко съм оплел. Понякога... не мога да схвана както трябва какво става... Всичко става объркано...

— И откраднахте револвера от стаята на Уолтър Хъд?

Едгар го изглежда озадачен.

— Направил ли съм го? Оттам ли съм го взел?

— Не помните ли откъде?

— Исках да заплаша мистър Сероколд с него. Исках да го стресна. Детска работа отначало докрай.

— Откъде взехте револвера? — попита Къри търпеливо.

— Сам казахте... от стаята на Уолтър Хъд.

— Спомнихте ли си как стана?

— Трябва да съм го взел от стаята му... няма друг начин да се окаже в ръцете ми, нали?

— Не знам — отвърна Къри. — Може някой да ви го е подхвърлил.

Едгар замълча — лицето му беше безизразно.

— Така ли беше? — настоя инспекторът.

— Не помня — отговори Едгар разпалено. — Толкова ядосан бях! Ходех из градината и всичко сякаш беше потънало в червена мъгла — толкова бях афектиран. Струваше ми се, че някой ме следи, че ме преследва, опитва се да ме хване... Дори онази мила белокоса жена... Сега просто не мога да си обясня как... Трябва да съм полудял. Не помня къде съм ходил и какво съм правил през половината от времето!

— Но вероятно си спомняте кой ви каза, че мистър Сероколд е ваш баща?

Едгар го изглежда със същия безизразен поглед.

— Никой не ми го е казал — намуси се той. — Просто ми хрумна.

Инспектор Къри въздъхна, но прецени, че засега не може да научи нищо повече.

— Е, внимавайте какво правите в бъдеще.

— Да, сър. Наистина ще внимавам.

Едгар излезе и инспекторът бавно поклати глава.

— Тези патологични случаи са истинска мъка!

— Смятате ли, че наистина е луд, сър?

— Много по-малко, отколкото предполагах. Неуравновесен, лъжец, самохвалко... и въпреки всичко има някаква приятна простота в характера му. Която говори много, струва ми се...

— Мислите ли, че някой му е подшушнал тези неща?

— О, да. Старата мис Марпъл тук беше права. Тя е умна птица. Но ми се ще да разбере кой е бил той. Едгар няма да ни каже. Само ако знаехме... Хайде, Лейк. Ела да възстановим сцената в салона.

III.

— Това обяснява нещата много добре.

Инспектор Къри беше при рояла. Сержант Лейк седеше на един стол до прозореца, гледащ към езерото.

Къри продължи:

— Ако се обърна леко назад към вратата на кабинета, не мога да те видя.

Сержант Лейк стана и тихо се промъкна към вратата към библиотеката.

— Тази страна на салона е била тъмна. Светели са единствено лампите до вратата на кабинета. Не, Лейк. Не те видях, като излезе. След като веднъж влезеш в библиотеката, вече спокойно можеш да минеш през другата врата, да тръгнеш по коридора... Две минути, за да изтичаш до стаята на Гулбрандсен, да го застреляш и да се върнеш отново до стола край прозореца. Жените край камината са били с гръб. Мисис Сероколд е седяла там вдясно, близо до кабинета. Всички са съгласни, че не е ставала от мястото си, и тя е единствената, която е на линията на пряката видимост. Мис Марпъл е била тук. Гледала е към кабинета, покрай мисис Сероколд. Мисис Стрет е била вляво от камината, близо до вратата, която води навън към стълбите, и този ъгъл е много тъмен. Би могла да излезе и да се върне. Да... Възможно е.

Къри неочаквано се засмя.

— Аз също бих могъл да изляза. — Той се измъкна от стола на рояла и покрай стената стигна до вратата. — Единствено Джина Хъд би забелязала, че ме няма. Помниш ли какво каза тя? „Най-напред Стивън свиреше на рояла. *Не знам къде отиде после.*“

— Значи смятате, че е Стивън?

— Не знам кой е бил — отговори Къри. — Знам, че не е бил Едгар Лоусън, Луис Сероколд, мисис Сероколд или мис Джейн Марпъл. А за останалите... — Той въздъхна. — Може би наистина е американецът. Тези изгорели бушони ми се струват твърде удобно съвпадение. И въпреки всичко, това момче ми харесва. А и нямаме

истински улики срещу него. — Той се вгледа замислено в нотите. — Хиндемит? Кой е този? Никога не съм чувал за него. Шостакович! Какви имена имат тези хора! — Стана и погледна старинния стол пред рояла. Вдигна капака му. — Ето ти старите неща. Хендел, Черни. Повечето от тези ноти трябва да са от времето на стария Гулбрандсен. „Знам една приказна градина“. Жената на викария я пееше, когато бях малък...

Той млъкна с пожълтелите страници в ръка. Под тях върху прелюдиите на Шопен лежеше малък автоматичен пистолет.

— Стивън Рестарик! — възкликна Лейк щастливо.

— Не бързай със заключенията — предупреди го Къри. — Обзалагам се десет срещу едно, че искат да си помислим точно това.

ΓΛΑΦΑ 15

I.

Мис Марпъл се изкачи по стълбите и почука на вратата на спалнята.

— Може ли да вляза, Кари Луиз?

— Разбира се, Джейн, скъпа.

Кари Луиз седеше пред тоалетката и вчесваше сребристите си коса. Обърна глава през рамо.

— Полицаяте ли имат нужда от мен? Ще се приготвя след няколко минути.

— Добре ли си?

— Да, разбира се. Джули настоя да изчакам закуската в леглото, а Джина ми я донесе на пръсти, сякаш се каня да умирам! Хората не могат да схванат, че трагедии като смъртта на Кристиан далеч не са така шокиращи за един възрастен човек. След толкова много години той вече е научил, че на този свят може да се случи абсолютно всичко... И че всъщност няма никакво значение какво се случва.

— Да-а-а...

— Не мислиш ли така, Джейн? Струва ми се, че би трябвало.

— Кристиан беше убит — отвърна мис Марпъл замислено.

— Да... разбирам какво искаш да кажеш. Мислиш, че това има значение?

— А ти не мислиш ли?

— Не и за Кристиан. Да, за този, който го е убил.

— А имаш ли представа кой може да е?

Мисис Сероколд поклати глава озадачено.

— Не, никаква. Дори не мога да предположа защо го е направил. Вероятно има нещо общо с предишното му идване преди месец. Не смятам, че без сериозна причина би дошъл тук толкова скоро. Каквото и да е, започнало е тогава. Непрекъснато мисля, но не мога да си спомня нищо особено. О! Бяха същите хора, които и сега са тук... Да, и Алекс се бе върнал от Лондон по това време... И Рут.

— Рут?

— Обичайното прескачане.

— Рут — каза мис Марпъл отново. Умът ѝ работеше трескаво. Кристиан Гулбрандсен и Рут? Рут си бе тръгнала разтревожена и смутена, без да е наясно защо. Единственото, което беше в състояние да каже, бе, че нещо в този дом не е наред. А Кристиан Гулбрандсен е подозирал или е бил уверен в това, което Рут инстинктивно е усещала. Той се е съмнявал, че някой се опитва да отрови Кари Луиз. По какъв начин бе стигнал до това подозрение? Какво беше чул или видял? Дали и Рут не бе видяла или чула същото, без да осъзнае какво точно означава то? На мис Марпъл ѝ се искаше да разбере какво би могло да е това нещо. Смътното подозрение, че е свързано (каквото и да е то) с Едгар Лоусън, ѝ се струваше малко вероятно, тъй като Рут не бе споменала нищо за младежа.

Мис Марпъл въздъхна.

— Всички вие криете нещо от мен, нали? — попита Кари Луиз.

Мис Марпъл леко се стресна, когато чу спокойния ѝ глас.

— Защо говориш така?

— Защото е истина. Джули не, но всички останали. Дори и Луис. Той дойде докато закусах и се държа доста странно. Опита кафето ми и дори хапна малко от препечения хляб и мармалада. Това е твърде необичайно за него, защото пие само чай и не обича мармалад... Трябва да е мислел за нещо и да е забравил да закуси. Понякога забравя да се храни... Изглеждаше толкова угрижен и улисан.

— Убийството е нещо... — започна мис Марпъл.

— О, зная! Убийството е нещо ужасно. Но това не е първото убийство, което виждам. Ти също си имала работа с подобни неща, нали, Джейн?

— Да, да... Така е — призна мис Марпъл.

— Рут ми каза.

— Последния път, когато беше тук ли?

— Не, не мисля. Не мога да си спомня точно. — Говореше неясно, разсеяно.

— За какво мислиш, Кари Луиз?

Мисис Сероколд се усмихна, сякаш се връщаше от някъде, много далеч.

— Мислех за Джина — отговори тя. — И за това, което каза ти за Стивън Рестарик. Знаеш ли, Джина е много мило същество и наистина обича Уоли. Сигурна съм в това.

Мис Марпъл не каза нищо.

— Момичетата като Джина обичат да си придават важност понякога — мисис Сероколд говореше почти умолително. — Те са млади и им харесва да усещат силата си. Това е съвсем естествено. Зная, че Уоли Хъд не е мъжът, за когото си мислехме, че ще се омъжи, и при нормални обстоятелства никога не би попаднала на него. Но го е срещнала, влюбила се е и... Предполагам тя най-добре знае какво прави.

— Сигурно е така — съгласи се Мис Марпъл.

— Но толкова е важно да е щастлива!

Мис Марпъл изгледа приятелката си с любопитство.

— Важно е всички да са щастливи.

— Да, но Джина е много особен случай. Когато взехме майка й... когато осиновихме Пипа... чувствахме, че правим нещо като експеримент, който просто трябва да бъде успешен. Виждаш ли, майката на Пипа...

Кари Луиз замълча.

Мис Марпъл попита:

— Коя беше майката на Пипа?

— Ерик и аз се споразумяхме да не казваме на никого. Дори самата тя не знаеше.

— Аз бих искала да знам.

Мисис Сероколд я изгледа неуверено.

— Не от обикновено любопитство — продължи мис Марпъл. — Всъщност... хм... налага се да ми кажеш. Мога да пазя тайна, уверявам те.

— Винаги си можела, Джейн — Кари Луиз се усмихна при спомена. — Доктор Голбрайт... Сега е епископ на Кроумър, той знае. Но никой друг. Майка й беше Катрин Елсуърт.

— Елсуърт? Това не беше ли жената, отровила мъжа си с арсеник? Доста нашумял случай.

— Да.

— Обесиха ли я?

— Да. Но, знаеш ли, никак не беше сигурно, че тя го е направила. Мъжът й беше пристрастен към арсеника... по онова време не разбираха много от такива неща.

— Но тя е изкисвала мухоловки, нали?

— Така твърдеше прислужницата, а тя, винаги сме го мислили, беше пълна със злоба.

— И Пипа е била нейна дъщеря?

— Да, Ерик и аз решихме да ѝ дадем нов шанс в живота... с обич и грижи и всичко, от което се нуждае едно дете. Мисля, че успяхме. Пипа беше... самата себе си. Най-сладкото, най-щастливото същество под слънцето.

Мис Марпъл не каза нищо в продължение на доста време.

Кари Луиз се обърна към нея.

— Вече съм готова. Моля те, предай на инспектора, ако обича, да се качи във всекидневната ми. Сигурна съм, че няма да възрази.

II.

Инспектор Къри не възрази. Дори се зарадва, че ще се срещне с мисис Сероколд на нейна собствена територия.

Докато стоеше и я чакаше, огледа стаята. Обстановката не отговаряше на представите му за „будоар на богата жена“.

Имаше старомодно канапе и няколко доста неудобни стола от викторианската епоха с облегалки от вито дърво. Тапицериите им бяха стари и избелели, но десенът — рисунки на Кристалния дворец — приятен. Стаята бе една от по-малките, но въпреки това по размер значително превишаваше всекидневните в повечето съвременни къщи.

Ала с уютната си претрупаност, с малките масички украшения и фотографии изглеждаше добре. Къри се вгледа в една избеляла снимка на две момиченца — едното чернокосо и жизнено, другото — почти невзрачно, отправило начумерен поглед към света изпод тежък бретон. Бе видял това изражение същата сутрин. „Пипа и Милдред“ пишеше отдолу. На стената бе окачен и портрет на Ерик Гулбрандсен — в тежка абаносова рамка със златен ръб. Къри тъкмо намери една фотография на хубав мъж, чиито очи се бяха сбръчкали от смях, когато вратата се отвори и влезе мисис Сероколд.

Беше облечена в черно — безплътно и прозрачно черно. Бяло-розовото ѝ лице изглеждаше удивително малко под короната от сребриста коса и крехкият ѝ вид силно впечатли инспектора. Сега разбра много от нещата, които бе чул досега и които го бяха озадачили. Разбра защо всички толкова много държат да бъде щадена мисис Сероколд.

„И въпреки това — мислеше той, — не е от жените, които биха се тревожили напразно.“

Тя го поздрави, покани го да седне и сама се настани на един стол до него. Не се наложи да я предразполага — по скоро стана обратното. Започна да задава въпросите си, а тя отговаряше с готовност, без никакво колебание. Изгарянето на бушоните, скарването между Едгар и мъжа ѝ, изстрела, който бяха чули...

— Значи не ви се стори, че е произведен в къщата?

— Не. Мисля, че се чу отвън. Предположих, че може да е ауспук на кола.

— Докато съпругът ви и Едгар Лоусън се караха, забелязахте ли някой да напуска салона?

— Уоли вече беше отишъл да поправи осветлението. Мис Белъвър излезе скоро след това, за да донесе нещо, но не помня какво.

— Някой друг?

— Никой, доколкото знам.

— А можете ли да кажете със сигурност, мисис Сероколд?

Тя се замисли за момент.

— Не, не мога.

— Бяхте напълно погълната от скандала в кабинета, така ли?

— Да.

— И се безпокояхте от това, което може да стане?

— Не, не. Не бих се изразила, така. Всъщност не мислех, че може да се случи нещо.

— Но Лоусън е държал револвер.

— Да.

— И заплашваше с него съпруга ви?

— Да. Но не наистина.

Инспектор Къри отново почувства леко раздразнение при това твърдение.

— Нима е било възможно да сте сигурна в това, мисис Сероколд?

— Не, но аз бях. В мислите си, искам да кажа. Как се изразяват младите... да устройваш представление? Мисля, че беше точно това. Едгар е още дете. Държеше се мелодраматично и глупаво, фантазираше си, че е смел и отчаян човек. Виждаше се като наранения герой на романтична драма. Бях повече от сигурна, че няма да използва този револвер.

— Но той го е направил, мисис Сероколд.

Кари Луиз се усмихна.

— Предполагам, че е станало по невнимание.

Раздразнението отново обзе инспектор Къри.

— Не е било по невнимание. Лоусън е натиснал спусъка два пъти и е стрелял по съпруга ви. Куршумите са минали на косъм от него.

Кари Луиз го изгледа стреснато и след това стана мрачна.

— Не мога да повярвам. О, да — тя махна с ръка, за да предотврати възражението му, — сигурно трябва да повярвам, щом ми казвате. Но все пак имам чувството, че трябва да има някакво съвсем, просто обяснение. Може би доктор Мавърик ще ми го посочи.

— О, да. Доктор Мавърик без съмнение ще обясни — каза Къри намръщено. — Доктор Мавърик може да обясни всичко, сигурен съм в това.

Неочаквано мисис Сероколд го погледна:

— Зная, че нещата с които се занимаваме тук, ви се струват глупави и безсмислени и че понякога психиатрите могат да бъдат много досадни. Но все пак постигаме резултати. Имаме и неуспехи, разбира се, но и постижения. И това, което се опитваме да правим, си струва. Дори и да не ми повярвате, казвам ви, че Едгар е предан на съпруга ми и го обича. Започна да твърди онази глупост, че Луис му е баща, единствено защото иска да има баща като него. Това, което не мога да разбера, е как така изведнъж реши да прибегне до насилие. Напоследък беше толкова добре... практически напълно нормален. Всъщност на мен никога не ми се е струвал ненормален.

Инспекторът не оспори последното.

Вместо това продължи:

— Револверът в ръцете на Едгар Лоусън принадлежи на съпруга на внучката ви. Предполагам, че го е взел от стаята му. А сега ми отговорете, виждали ли сте досега *това* оръжие?

В дланта му се намираше малкият черен автоматичен пистолет.

Кари Луиз го погледна.

— Не, не мисля.

— Намерих го в стола за рояла. Наскоро е стреляно с него. Все още не сме го изследвали изцяло, но мога да заявя с почти пълна сигурност, че това е оръжието, с което е бил убит мистър Гулбрандсен.

Тя се намръщи.

— И го намерихте в стола за рояла?

— Под някакви много стари ноти. Музика, бих казал, която не е свирена от години.

— Бил е скрит, така ли?

— Да. Помните кой седеше на рояла снощи, нали?

— Стивън Рестарик.

— И свиреше ли?

— Да. Съвсем тихо. Някаква тъжна мелодийка.

— Кога престана да свири, мисис Сероколд?

— Кога е престанал? Не знам.

— Но престана, нали? Не е свирил през цялото време, окато е траела караницата.

— Не. Музиката просто замря.

— А самият той стана ли от стола?

— Не знам. Нямам представа какво е правил, докато не дойде до вратата на кабинета и не се опита да я отвори.

— Има ли някаква причина, поради която Стивън Рестарик да желае смъртта на Кристиан Гулбрандсен?

— Никаква. Не смятам, че го е направил той — добави тя замислено.

— Може би Гулбрандсен е научил нещо компрометиращо за него?

— Малко вероятно.

Инспектор Къри изпита лудо желание да й каже: „Прасетата могат и да полетят, но е малко вероятно да станат птици.“ Това беше поговорка, която помнеше от баба си. Сигурен бе, че и мис Марпъл я знае.

III.

Кари Луиз слезе по широката стълба и от три различни посоки към нея се спуснаха три жени. Джина дойде откъм дългия коридор, мис Марпъл от библиотеката, а мис Белвър — от големия салон. Първа заговори Джина:

— Бабо! — възкликна тя развълнувано. — Добре ли си? Не са те тормозили или нещо такова, нали?

— Разбира се, че не, Джина. Какви странни неща ти се въртят в главата! Инспектор Къри беше очарователен и много внимателен.

— Така и трябва да бъде — намеси се мис Белвър. — Кара, тук е цялата ти поща и един колет. Тъкмо щях да ги кача горе.

— Донеси ги в библиотеката — каза Кари Луиз. Четирите жени влязоха вътре.

Бяха двадесет или тридесет писма. Кари Луиз седна и започна да ги отваря. След това ги подаваше на мис Белвър, която ги сортираше на купчинки. Тя обясни на мис Марпъл:

— Има три основни категории. Първата са от роднините на момчетата. Тях предавам на доктор Мавърик За писмата с разни молби се грижа аз. Останалите са лични. Кара ми казва какво да правя с тях.

След като приключиха с кореспонденцията, Кари Луиз насочи вниманието си към колета и сръза канапа с ножицата.

От елегантната опаковка се показва кутия хубави шоколадови бонбони, завързана със златна панделка.

— Някой трябва да си е помислил, че имам рожден ден — каза мисис Сероколд с усмивка.

Тя свали панделката и отвори капака. Вътре имаше визитна картичка. Погледна я с изненада.

— *От Алекс с обич* — прочете на глас. — Колко странно. Да ми изпрати кутия шоколадови бонбони точно в деня на пристигането си!

Безпокойство обзе мис Марпъл.

— Чакай малко, Кари Луиз — надигна се тя бързо. — Не ги яж още.

Мисис Сероколд я изгледа изненадано.

— Тъкмо смятах да ви почерпя.

— Недей. Чакай малко да попитам... Дали Алекс е вкъщи, знаеш ли, Джина?

— Преди малко беше в салона, струва ми се — отговори тя веднага.

След това отвори вратата и го повика.

Алекс Рестарик се появи почти веднага.

— Мила моя! Значи си станала? И не се чувстваш зле?

Той се приближи до мисис Сероколд и я целуна нежно и по двете бузи.

— Кари Луиз иска да ти благодари за шоколадовите бонбони — каза мис Марпъл.

Алекс се изненада.

— Какви бонбони?

— Тези тук — отвърна Кари Луиз.

— Но аз не съм изпращал никакви бонбони, скъпа!

— В кутията намерихме твоята картичка — обади се мис Белвър.

Алекс се вгледа.

— Да, моята е. Колко странно. Колко странно! Но не са от мен.

— Наистина е странно — съгласи се мис Белвър.

— Изглеждат апетитно — обади се Джина. — Гледай, бабо! Тук в средата има от любимите ти пияни вишни.

Мис Марпъл взе кутията внимателно, но твърдо. Без да каже дума повече, тя излезе от стаята и тръгна да търси Луис Сероколд. Не го намери веднага, защото беше отишъл до колежа — откри го в кабинета на доктор Мавърик. Сложи бонбоните на масата пред него. Той изслуша краткия ѝ разказ. Лицето му изведнъж стана строго и замислено.

Съвсем внимателно с доктора започнаха да вадят бонбон след бонбон и внимателно да ги оглеждат.

— Мисля — каза Мавърик, — че ето тези, които съм отделил, почти сигурно са пипани. Виждате ли колко неравен е шоколадът отдолу? Смятам, че веднага трябва да се проверят.

— Но това ми изглежда невероятно! — възкликна мис Марпъл. — Та всеки в къщата би могъл да се отрови!

Луис кимна. Лицето му все още беше преbledняло и строго.

— Да... Това е жестокост... безумие... — той млъкна. — Всъщност, струва ми се, че тези бонбони са с вишнев пълнеж. Карълайн ги обича много. Разбирате ли, направил го е човек, който знае доста неща.

Мис Марпъл се обади тихо:

— Ако е както подозирате... ако в бонбоните има... отрова, боя се, че ще се наложи да кажем на Кари Луиз за какво става дума. Тя трябва да е нащрек.

— Да — отвърна тежко Луис Сероколд. — Ще научи, че някой се мъчи да я убие. Струва ми се, за нея ще е почти невъзможно да повярва.

ΓΛΑΦΑ 16

I.

— Мис, вярно ли се е появил страшен отровител?

Джина подскочи и махна косата от челото си, когато до ушите ѝ достигна дрезгавият шепот. По бузите и панталоните ѝ имаше боя. Тя и подобраните ѝ помощници се трудеха над декора „Нил при залез“ за следващата театрална постановка.

Въпросът зададе именно един от тях. Беше Ърни — момчето, което ѝ бе дало такъв ценен урок по боравене с ключалки. Пръстите му бяха също толкова ловки и при дърводелската работа и той беше един от най-запалените ѝ помощници в театъра.

Очите му сега светеха ококорени от радостно очакване.

Затвори едното.

— Всички в общежитието говорят — каза той. — Но слушайте, мис, не е бил някой от нас. Няма такова нещо. И никой няма да направи нищо лошо на мисис Сероколд. Дори и Дженкинс не би ѝ ударил кроше. Не е като да е старата кучка. Нея как ми се иска да отровя!

— Не говори така за мис Бельвър.

— Съжалявам, мис, изгървах се. К'ва беше отровата, мис? Стрихнин ли? От него гърбът ти се извива назад и умираш в гърчове, знам. Или цианкалий?

— Нямам представа за какво приказваш, Ърни.

Хлапакът отново намигна.

— Ами! Мистър Алекс го бил направил, така чувам. Донесъл някакви бонбони от Лондон. Ама т'ва е лъжа. Мистър Алекс не би сторил такова нещо, нали, мис?

— Разбира се, че не — отговори Джина.

— По ми се струва вероятно да е мистър Баумгартен. Когато ни преподава физическо, прави такива ужасни физиономии, че с Дон си мислим, че е чалнат.

— Махни терпентина оттам, за да не пречи.

Ърни се подчини, но продължи да мърмори под нос:

— Не виждам как ще се живее тука! Стария Гулбрандсен му видяха сметката, сега и отровител... Мислите ли, че е същият човек? К'во ще кажете, мис, ако знам кой му е видял сметката?

— Няма как да знаеш.

— Айде бе! Ами ако снощи съм излизал и съм видял туй-онуй?

— А как си могъл да излезеш? След вечерната проверка в седем колежът се заключва.

— Вечерна проверка... Глупости, мога да се измъкна когат' си поискам, мис. Ключалките за мене са нищо. Излизам ей така, само за да се поразходя.

— Ще ми се да беше престанал да лъжеш, Ърни — смъмри го Джина.

— Че кой лъже?

— Ти. Лъжеш и се хвалиш за неща, които никога не си правил.

— Вие си мислите така, мис. Чакайте докат' дойдат ченгетата да ме питат к'во съм видял снощи.

— Е, и какво си видял?

— Ха, ха, много ви се ще да ви кажа, нали?

Джина се втурна към него и Ърни се скри на стратегическо място.

От другата страна на сцената се приближи Стивън. Поговориха за някои технически подробности и после един до друг тръгнаха към къщата.

— Изглежда всички са научили за баба ми и шоколадовите бонбони — обърна се към него Джина. — Момчетата, искам да кажа. Откъде ли са разбрали?

— Някаква местна партенка, предполагам.

— Научили са и за визитката на Алекс. Стивън, не е ли ужасно глупаво да сложат в кутията неговата картичка, след като той пристига?

— Глупаво е. Само че кой е предполагал, че ще пристигне? Решил е да го направи в последния момент и е телеграфирал. Вероятно кутията вече е пътувала. Ако не беше дошъл, картичката би свършила добра работа. Понеже той наистина изпраща бонбони на Карълайн от време на време.

Стивън продължи бавно:

— Това, което не мога да разбера, е...

— ... защo на някой му е притрябвало да трoви баба — прекъсна го Джина. — Знам, това звучи неверoятно. Тя е толкова добра и мила... Всички просто я обожават!

Той не отговори. Джина го изгледа косо.

— Знам какво мислиш, Стив.

— Чудя се.

— Мислиш, че Уoли... не я обича. Но той не би посегнал на ничий живот. Тази идея е просто смешна.

— Вярната съпруга.

— Не говори толкова подигравателно.

— Не се подигравам. Мисля, че наистина си му вярна. Възхищавам ти се заради това. Но, скъпа, не можеш да продължаваш вечно.

— Какво искаш да кажеш, Стив?

— Много добре знаеш какво искам да кажа. Ти и Уoли не сте един за друг. Връзката ви просто не може да просъществува. И той е наясно. Съвсем скоро ще се разделите и когато това стане, и двамата ще сте по-щастливи.

— Не бъди идиот — сръза го Джина. Стивън се засмя.

— Хайде, хайде. Не можеш да твърдиш, че си подходате или пък, че Уoли се чувства добре тук.

— Наистина не знам какво става с него — възкликна Джина. — Непрекъснато се цупи. Почти не говори. Аз... просто не знам какво да направя. Защо да не му е добре тук? На времето толкова се забавлявахме двамата! С всичко. А сега... Сякаш е друг човек. Защо хората се променят така?

— Аз променям ли се?

— Не, Стив, скъпи. Ти вечно си Стив. Помниш ли как се мъкнех след теб през ваканциите?

— И за каква досадница те мислех! Отвратителното малко хлапе Джина! Е, сега нещата се обърнаха наопаки. Сега съм готов да направя каквото ми заповядаш!

— Ненормален! — възкликна Джина усмихнато. — Мислиш ли, че Ърни лъже? Каза, че снощи се разхождал из мъглата и че можел да каже нещо за убийството. Смяташ ли, че е вярно?

— Да е вярно? Разбира се, че не. Знаеш как обича да се хвали. Готов е да измисли какво ли не, само и само да си придаде важност.

— Да, зная. Но се питах...
Продължиха нататък мълчаливо.

II.

Залязващото слънце огряваше фасадата на къщата. Инспектор Къри спря.

— Това ли е мястото, на което бяхте с колата снощи? — попита той.

Алекс Рестарик направи крачка назад, сякаш за да помисли.

— Горе-долу — отговори той. — Трудно ми е да определя точно, защото имаше мъгла. Да, тук някъде беше.

Инспекторът се огледа замислено.

Чакълената алея правеше плавен завой и оттук над рододендроните се виждаше западната фасада с живия плет и стъпалата към градината. След това алеята продължаваше да завива, минаваше през пояс от дървета, между езерото и къщата и стигаше до голяма площадка в източния ѝ край.

— Доджет! — извика Къри.

Полицаят, който до този момент очакваше в готовност, изведнъж хукна. Насочи се към къщата по диагонал през моравата, стигна до терасата и влезе през страничната врата. Миг по-късно пердето на една от стаите се разлюля силно. После полицай Доджет се появи на вратата и дотича до тях, запъхтян като парен локомотив.

— Две минути и четиридесет и две секунди — отбеляза инспектор Къри, след като спря хронометъра, с който бе засякъл опита. — Тези неща не отнемат много време, нали?

Тонът му беше приятен и дружелюбен.

— Не мога да тичам толкова бързо — възрази Алекс. — Струва ми се, че засичате продължителността на предполагаемите ми действия?

— Просто демонстрирам факта, че сте имали възможност да извършите убийството. Това е всичко, мистър Рестарик. Засега не повдигам никакви обвинения. Засега.

Алекс Рестарик погледна полицай Доджет, който още не можеше да си поеме дъх.

— Наистина не мога да бягам бързо, колкото вас, но ми се струва, че съм в далеч по-добра форма.

— Това е откакто изкарах бронхита миналата зима — изпухтя Доджет.

Алекс отново се обърна към инспектора.

— Да си говорим сериозно... Въпреки че се опитвате да ме поставите натясно и да наблюдавате реакциите ми... А не трябва да забравяте, че ние хората на изкуството сме... О! Толкова чувствителни, толкова нежни цветя! — гласът му стана подигравателен. — Вярвате ли наистина, че имам нещо общо с това? Бих ли изпратил кутия с отровни шоколадови бонбони на мисис Сероколд заедно с визитната си картичка?

— Не забравяйте, че има и двоен блъф, мистър Рестарик. Може би е трябвало да си помислим тъкмо това.

— Да, естествено. Колко умно подходдате! Между другото, тези бонбони наистина ли бяха отровени?

— Шестте с вишнев пълнеж — да. Съдържаха аконитин.

— Това не е любимата ми отрова, инспекторе. Имам особена слабост към кураре.

— Кураре трябва да се вкара в кръвообращението, мистър Рестарик. Не действа през стомаха.

— Колко много знаят хората от полицията! — каза Алекс с възхищение.

Инспектор Къри му хвърли спокоен поглед изпод вежди. Забеляза леко щръкналите уши, малко монголоидното, неанглийско лице. Очите, в които блестеше дяволита насмешка. Човек трудно би могъл да се досети за какво мисли Алекс Рестарик. Сатир? Или по-скоро фавън? „Прехранен фавън“ — каза си инспектор Къри и някак си мисълта му се стори неприятна.

Въжеиграч с ум — ето така би определил Алекс Рестарик. По-умен от брат си. Майка им била рускиня, поне така бе дочул. „Руснаци“ за инспектор Къри бе същото, каквото е „хуни“ за повечето хора сега и каквото е било „шваби“ за англичаните в началото на века. Всичко, свързано с Русия, за него беше лошо и ако Алекс Рестарик наистина бе убил Кристиан Гулбрандсен, той би бил много доволен. Но за жалост Къри никак не бе убеден, че е така. Полицай Доджет, който най-накрая успя да си поеме дъх, се обади:

— Раздвижих пердето, както ми казахте, сър, и преброих до тридесет. Забелязах, че една от куките му е откачена. Има процеп и нощем навън ще се вижда светлина.

— Забелязахте ли дали прозорецът светеше, мистър Рестарик? — попита инспектор Къри.

— Къщата беше скрита в мъглата — отговори Алекс. — Казах ви вече.

— Мъглата не е еднакво гъста. На места има пролуки.

— Да, но пред мен нямаше. Не видях къщата... Тоест главната сграда. Гимнастическият салон край нея прозираше по фантастичен, призрачен начин. Създаваше удивителна илюзия за докове и пристанище. Както ви казах, поставям нов балет, в който мога да използвам това...

— Казахте ми — съгласи се инспектор Къри.

— Постепенно човек придобива навика да гледа на нещата като на театрална сцена, а не като на реалност.

— Не се и съмнявам. И въпреки всичко, мистър Рестарик, нима театралната сцена не е реалност?

— Какво имате предвид?

— Ами това, че е направена от истински материали — брезент, дърво, боя, картон... Илюзията е в очите на зрителите, самата сцена не е илюзорна. Тя е достатъчно истинска както отпред, така и отзад.

Алекс се втренчи в него.

— Това, което казахте, е много умно, инспекторе. То ми дава една идея...

— За друг балет?

— Не, не за друг балет... Боже мой! Дали всички ние не сме твърде глупави?

III.

Инспекторът и Доджет се запътиха към главната постройка през моравата. „Търсят следи от стъпки“ — у помисли си Алекс. Но грешеше. Вече бяха огледали рано сутринта, но безуспешно, защото в два часа през нощта бе валил проливен дъжд. Алекс тръгна по алеята, потънал в мисли.

От тях го отклони Джина. Забеляза я да крачи по пътеката край езерото. Къщата беше построена на малко възвишение и от предната, покрита с чакъл, площадка земята се спускаше полегато надолу към езерото, край което растяха рододендрони и храсти. Алекс изтича нататък и застана до нея.

— Ако не обръщаш внимание на това викторианско чудовище — заговори той и присви очи, — това тук би било чудесно „Лебедово езеро“. Ти ще си вълшебният лебед. Макар че повече приличаш на Снежната кралица, като се замисля. Безмилостна, решена да постигне своето, лишена от жалост и доброта, неспособна да изпита състрадание. Ти си много женствена, Джина, скъпа.

— А ти си много злобен, Алекс, скъпи!

— Защото отказвам да бъда твой пленник? Ти си доволна от себе си, нали? Всички ние правим това, което искаш от нас. Аз, Стивън, този едър, простоват твой съпруг.

— Говориш глупости.

— О, не, не говоря глупости. Стивън е влюбен в теб. Аз съм влюбен в теб, а Уоли се чувства отвратително. Отчаян е. Какво повече може да иска една жена?

Джина го погледна и се засмя.

Алекс закима енергично с глава.

— Радвам се да видя, че поне си искрена. Това е италианската ти кръв. Не си правиш труда да се преструваш, че не си привлекателна за мъжете и че ужасно съжаляваш, ако въпреки това си ги подмамил. Харесва ти да се влюбват в теб, нали, жестока Джина? Дори и нещастникът Едгар Лоусън!

Джина го изгледа внимателно и каза с тих, сериозен тон.

— Това не продължава дълго, знаеш го. За жените животът е много по-тежък, отколкото за мъжете. По-уязвими са. Те раждат деца и се грижат — ужасно! — за тези деца. А щом загубят красотата си, мъжете, на които държат, престават да се интересуват от тях. Биват изоставяни, мамени, отблъсквани. Не ви обвинявам. Мен ме очаква същото. Не са ми приятни хората, които са стари, грозни или болни, които скимтят заради бедите си или пък са палячовци като Едгар, който непрекъснато се прави на важен и велик. Наричаш ме жестока? Но всички ние живеем в жесток свят! Рано или късно и аз ще понеса неговата безпощадност. Сега-засега съм млада, хубава и хората ме намират за привлекателна. — Белите й зъби проблеснаха при особената й, топла, слънчева усмивка. — Да, това ми харесва, Алекс. А защо не?

— Наистина, защо не? — съгласи се Алекс. — Искам да знам само какво смяташ да правиш във връзка с всичко това. За Стивън ли ще се омъжиш или за мен?

— Аз съм омъжена за Уоли.

— Временно. Всяка жена може да допусне грешка в брака си... но няма смисъл да говорим за това. След като си пожънала успех с представлението в провинцията, време е да се прехвърлиш в столицата.

— Ти ли си столицата?

— Без капчица съмнение.

— Наистина ли искаш да се ожениш за мен? Не мога да си те представя семеен.

— Настоявам за брак. Похожденията се нещо толкова старомодно! Проблеми с паспорти, хотели и всичко останало. Никога няма да имам любовница, освен ако не мога да я притежавам по друг начин.

Смехът на Джина прокънтя свеж и чист.

— Колко ме забавляваш. Алекс.

— Това е главното ми преимущество. Стивън е доста по-хубав от мен. Той дори е много красив. И емоционален, което жените обожават, разбира се. Само че емоционалността у дома е отегчителна. А с мен, Джина ще ти бъде забавно.

— А няма ли да кажеш, че ме обичаш до полуда?

— В никакъв случай, колкото и да е вярно! Ако го направя, резултатът ще е едно на нула за теб. Не, смятам единствено да ти направя съвсем делово предложение за женитба.

— Ще трябва да си помисля — отговори Джина с усмивка.

— Естествено. Освен това най-напред се налага да освободиш Уоли от страданията му. Той ми е много симпатичен. За него сигурно е ад, че е женен за теб и че завързан за колелата на колесницата ти, е доведен тук в тази тежка атмосфера на семейна филантропия.

— Какъв звяр си, Алекс!

— Наблюдателен звяр.

— Понякога — каза Джина — си мисля, че Уоли вече не се интересува от мен. Сякаш не ме забелязва.

— Буташ гадинката с пръчка, а тя не реагира? Колко неприятно!

Ръката на Джина излетя като светкавица и му залепи отчетлив шамар.

— Туш! — извика той.

С бързо, ловко движение я прегърна и преди тя да успее да реагира, притисна устни до нейните в дълга, страстна целувка. Джина започна да се противи, после се отпусна...

— Джина!

Отскочиха един от друг. Милдред Стрет — със зачервено лице и трепереци устни, ги гледаше злокобно. За миг думите, които искаше да изрече, сякаш я задавиха.

— Отвратително!... Долно!... Ти, пропаднало, леко момиче!... Също като майка си!... Всички сте една стока!... Винаги съм го знаела!... Такава несправедливост... Ти не си само прелюбодейка, ти си и убийца! О, да, така е! Знам го много добре!

— И какво знаеш? Не бъди абсурдна, лельо Милдред!

— Не съм ти никаква леля, слава Богу! Не сме кръвни роднини. Та ти дори не си наясно коя е майка ти и откъде се е взела! Само че много добре ти е известно какви хора са моите родители. Какво дете биха осиновили те? Най-вероятно дете на проститутка или престъпник! Такива бяха! А би трябвало да не забравят, че кръвта вода не става! Макар че си посегнала към отровата по-скоро заради италианската си жилка!

— Как смееш да ми говориш такива неща?!

— Ще говоря каквото си искам! Можеш ли да отречеш, че някой се опита да отрови майка ми? И кой е най-вероятно да иска да го направи? Кой ще наследи огромно състояние, ако тя умре? Ти, Джина, и можеш да си сигурна, че полицията няма да остави този факт без внимание!

Все още разтреперана, Милдред бързо се отдалечи.

— Патологичен случай — отбеляза Алекс. — Определено патологичен. Наистина интересно... Чудя се дали покойният пастор Стрет... Може би религиозни скрупули?... Или е бил импотентен?

— Не бъди отвратителен, Алекс! О, как я мразя! Мразя я!

Джина стисна ръцете си и затрепери от гняв.

— Добре, че нямаш нож в чорапа — погледна я Алекс. — Иначе мисис Стрет можеше да научи някои неща за убийствата от гледна точка на жертвата. Хайде, успокой се. Не се дръж толкова, мелодраматично... Като в италианска опера.

— Как смее да каже, че съм се опитала да отрова баба!?

— Е, скъпа, някой наистина се е опитал да я отрови. И ако търсим мотив, ти го имаш, без никакво съмнение.

— Алекс! — Джина се втренчи в него отчаяно. — И полицията ли мисли така?

— Ужасно трудно е да се каже какво мисли полицията. Държат устите си затворени като гроб. И със сигурност не са глупаци. Това ми напомня за...

— Къде отиваш?

— Да поработя върху една своя идея.

ΓΛΑΦΑ 17

I.

— Казваш, че някой се е опитал да ме отрови?

Гласът на Кари Луиз звучеше объркано и недоверчиво.

— Знаеш — добави тя, — че не мога да повярвам такова нещо...

Остана мълчалива в продължение на няколко секунди, с полузатворени очи.

— Исках да ти го спестя, скъпа — каза Луис.

Тя разсеяно протегна ръка към него и той я пое.

Мис Марпъл, седнала наблизко, поклати глава с разбиране.

Кари Луиз я погледна.

— Вярно ли е това, Джейн?

— Боя се, че да, скъпа.

— Всичко това... — Кари Луиз замълча.

След малко продължи:

— Винаги съм смятала, че знам кое е истинско и кое — не... Това не изглежда истинско... Но е... Може би греша и за останалото... Но кой би пожелал да направи такова нещо? Никой в тази къща не може да иска... да ме убие!

Гласът ѝ все още бе изпълнен с недоверие.

— Аз също мислех така — обади се Луис. — Оказва се, че съм се лъгал.

— И Кристиан е знаел... Това обяснява нещата.

— Какво обяснява? — попита Луис.

— Начинът, по който се държеше — отговори Кари Луиз. — Беше много странен. Не както обикновено. Изглеждаше... разтревожен за мен... Сякаш искаше да ме предупреди за нещо... Но не го направи... Попита ме как съм със сърцето и дали напоследък се чувствам добре. Може би се е опитвал да ми намекне. А защо не ми го каза направо? Толкова по-просто е да се каже направо...

— Не е искал да ти причинява болка, Карълайн.

— Болка? Но защо... О! Разбирам... — Очите ѝ се разшириха. — Значи *това* мислиш и ти? Но мога да те уверя, Луис, че грешиш!

Съпругът ѝ отбягна погледа ѝ.

— Съжалявам — повтори мисис Сероколд след малко, — но не мога да повярвам, че това, което се случи тук напоследък, е вярно. Едгар да стреля по теб, Джина и Стивън, тази абсурдна кутия шоколадови бонбони... Това просто не е истина!

Никой не отговори.

Карълайн Луиз Сероколд въздъхна.

— Предполагам — добави тя, — че от дълго време съм живяла в някакъв измислен свят, извън реалността... Моля ви... и двамата. Струва ми се, че искам да остана сама... Трябва да се помъча да разбера...

II.

Мис Марпъл слезе по стълбите, влезе в големия салон и завари Алекс Рестарик, застанал пред широката сводеста врата, с театрално разперена ръка.

— Влезте, влезте — подкани я той щастливо, сякаш беше собственик на помещението. — Тъкмо си мислех за снощи.

Луис Сероколд, който бе последвал мис Марпъл надолу по стълбите, прекоси салона, влезе в кабинета си и затвори вратата.

— Да не би да се опитвате да възстановите престъплението? — попита мис Марпъл с добре овладян глас.

— Моля? — Алекс я изгледа намръщено. След това лицето му се проясни.

— О, *това* ли? Не, не съвсем. Искях да видя всичко от съвсем друга гледна точка. Представях си това място като театър. Не като нещо реално, а като измислица. Елате тук. Приемете, че всичко е декор. Осветление, входове, изходи. Герои. Шумове. Много е интересно. Не, това не е моя идея. Инспекторът ме подсети. Мисля, е той е доста жесток човек. Тази сутрин направи всичко възможно, за да ме изплаши.

— И успя ли?

— Не съм сигурен.

Алекс описа експеримента и пухтящия Доджет.

— Времето — каза той след това — е толкова заблуждаващо! Човек си мисли, че дадено нещо трае ужасно дълго, а всъщност далеч не е така.

— Да — съгласи се мис Марпъл.

Играейки ролята на публиката, тя застана на друго място. Декорът сега се състоеше от огромна стена, покрита с гоблен и изчезваща нагоре в мрак, с роял вляво и кресло до прозореца вдясно. Много близо до креслото се намираше вратата към библиотеката. Столът пред рояла пък беше само на няколко крачки от другата врата, която водеше към стълбата. Два много удобни изхода! Публиката, разбира се, може да ги наблюдава през цялото време...

Само че предишната нощ нямаше публика. Поне никой не бе гледал декорите, пред които мис Марпъл стоеше сега. Публиката бе с гръб към тази сцена.

„Колко време — мислеше тя — би отнело на човек да се измъкне от стаята, да изтича по коридора, да застреля Гулбрандсен и да се върне? Не чак толкова много. Измерено в минути и секунди, много кратко наистина...“

Какво ли бе имала предвид Кари Луиз, когато каза на мъжа си: „Значи *това* мислиш и ти? Но мога да те уверя, Луис, че грешиш!“

— Мога да добавя, че тази забележка на инспектора беше удивително умна. — Гласът на Алекс наруши потока на мислите й. — За това, че театралните декори всъщност са нещо реално. Направени са от дърво и картон, залепени са с лепило и са еднакво истински както от боядисаната, така и от небоядисаната страна. „Илюзията — това бяха думите му — е в очите на зрителите.“

— Както при фокусниците — промърмори мис Марпъл едва доловимо. — *Някои илюзии се постигат с огледала.*

Влезе Стивън Рестарик, леко задъхан.

— Здравсти, Алекс — каза той. — Този малък нехранимайко, Ърни Грег... не знам дали го помниш?

— Този, който игра Фест в „Дванадесета нощ“? Стори ми се доста талантлив.

— Да, има талант. Освен това е много сръчен и отлично се справя с дърводелската работа. Само че не става дума за това. Похвалил се на Джина, че нощем излиза и се разхожда насам-натам. Казал й, че и снощи бил навън и видял нещо.

Алекс се извърна рязко към него.

— Какво е видял?

— Тайна. Всъщност почти съм сигурен, че се опитва да си придаде важност, да блесне, така да се каже. Ужасен лъжец е, но си помислих, че ще е добре да го разпитаме.

Алекс отговори бързо:

— По-добре да не го закачаме известно време. Нека не си мисли, че ни е заинтригувал особено.

— Може би имаш право. Ще го оставим за довечера.

Мис Марпъл, в ролята си на подвижна публика, се сблъска с Алекс Рестарик и бързо направи крачка назад.

— О, съжалявам! — сепна се тя.

Алекс се намръщи и промърмори разсеяно:

— Извинете ме. — След това изненадано добави: — Но това сте *вие!*

На мис Марпъл ѝ се стори, че тази забележка е малко странна за човек, с когото току-що е разговаряла, при това доста дълго.

— Бях се замислил за нещо друго — обясни Алекс. — Това момче, Ърни... — Направи неясен жест с двете си ръце.

След това сякаш изведнъж му хрумна нещо и той прекоси салона, влезе в библиотеката и затвори вратата след себе си.

Изад вратата се чуваха гласове, но мис Марпъл не им обърна внимание. Не я интересуваше бърбивият Ърни и това, което е видял или лъжеше, че е видял. Подозираше, че няма нищо такова. Нито за миг не можеше да допусне, че в една толкова студена и мъглива нощ Ърни би си направил труда да отключва вратата с шперц, за да се разхожда из парка. По всяка вероятност никога не беше излизал нощем. Всичко това бяха хвалби.

„Като Джони Бакхаус“ — помисли си мис Марпъл, която винаги намираще паралели с жителите на Сейнт Мери Мийд.

„Снощи те видях“ — това беше любимото издевателство на Джони над всички, които според него можеха да му се поддадат.

Забележка се бе оказала удивително ефективна. Толкова много хора ходеха на места, където не желяеха да ги виждат!

Тя изостави мислите за Джони Бакхаус и насочи вниманието си към онова, което бяха събудили у нея думите на инспектор Къри, предадени ѝ от Алекс Рестарик. Те го бяха насочили към някаква идея. Не беше сигурна дали и на нея не ѝ хрумна нещо. Същото? Или друго?

Застана там, където преди малко стоеше Алекс, и се замисли. „Този салон не е истински салон — каза си тя. — Това е само картон, платно и дърво. Това е театрален декор...“ В главата ѝ се замяркаха откъслечни фрази... „илюзия“... „в очите на публиката“... „илюзия с огледала“... Аквариуми с рибки... дълги шарени панделки... изчезващи жени... и всичко останало от арсенала на фокусниците, чието изкуство се основава на отвличането на вниманието в друга посока...

Нещо се пробуди в съзнанието ѝ... картина... нещо, което беше казал Алекс... нещо, което ѝ бе описал... полицай Доджет, пухтящ и

задъхан... задъхан... задъхан... Нещо в ума и се раздвижи... и изведнъж стана съвсем ясно.

— Разбира се! Това трябва да е то...

ΓΛΑΦΑ 18

I.

— О, Уоли! Как ме стресна!

Джина, отделила се от сенките на сцената, отскочи назад при вида на Уоли Хъд, изникнал като призрак от тъмнината. Все още нощта не беше настъпила, но в полуздрача предметите губеха реалните си очертания и приемаха фантастични форми, сякаш взети от кошмар.

— Какво правиш тук? Никога не идваш в театъра.

— Може би търся теб, Джина. Най-вероятно е да те намеря в театъра, нали?

Мекият, леко провлечен глас на Уоли не таеше заплаха, но Джина инстинктивно трепна.

— Харесва ми тази работа. Обичам миризмата на бои, на платно, обичам кулисите.

— Да. Това означава много за теб. Разбирам. Кажи ми, колко време смяташ, че ще мине докато свърши цялата история?

— Утре ще е предварителното следствие. Заседанието ще бъде отложено с две седмици или нещо такова. Поне така смята инспектор Къри.

— Две седмици — кимна Уоли замислено. — Да. Може би три. След това... сме свободни. Връщам се в Щатите.

— О, но аз не мога да се втурна така... — извика Джина. — Не мога да оставя баба си! И в момента работим над две пиеси...

— Не казах „ние“. Казах „аз“.

Джина се вгледа в мъжа си. Сенките го правеха да изглежда много голям. Едра, спокойна фигура... И въпреки това, или поне така й се струваше, някак си заплашителна... Надвесена над нея. Заплашваща... Какво?

— Да не би да искаш да кажеш — тя се поколеба, — че не искаш да дойда с теб?

— Не, не съм казал такова нещо.

— Но ти е все едно дали ще дойда или не, това ли е? — Тя изведнъж се ядоса.

— Слушай, Джина. Дойде време да свалим картите на масата. Когато се оженихме, не се познавахме добре... Не знаехме много за семействата си, за средата си мислехме, че тези неща нямат значение. Струваше ни се, че нищо няма значение, освен да сме заедно и да си прекарваме чудесно. Е, това свърши. Вашите нямаха... и нямат високо мнение за мен. Може би са прави. Но ако смяташ, че мога да стоя тук и да си клатя краката или да бъда момче за всичко в тази лудница, защото според мен е това... помисли малко. Желая да живея в собствената си страна, да работя това, което си искам и мога. За мен идеалът за жена са съпругите на старите американски пионери... Винаги с тях, винаги готови да понесат всичко — трудности, непознати места... Вероятно е прекалено да го искам от теб, но или това, или нищо. Може би аз съм отговорен, че се оженихме. Ако е така, освободи се от мен и започни отначало. Ти трябва да решиш. Ако предпочиташ някое от тези артистични момчета, трябва да направиш своя избор. Но аз се прибирам у дома.

— Мисля, че си абсолютно *прасе* — отвърна Джина. — Тук се забавлявам.

— Така ли? Е, аз не се забавлявам. Предполагам, че и убийствата те забавляват?

Джина пое рязко дъх.

— Това, което каза, е жестоко и гадно. Аз много обичах чичо Кристиян. А и не разбираш ли, че някой от месеци се е опитвал да отрови баба ми? Това е ужасно!

— Казах ти, че това място не ми харесва. Не ми харесват нещата, които стават наоколо. Отивам си.

— Ако успееш! Не си ли даваш сметка, че могат да те арестуват за убийството на чичо Кристиян? Никак не ми харесва начинът, по който те гледа инспектор Къри. Като котка, която наблюдава мишка. Готова за скок със зловещите си ноктести лапи. Само за това, че онази вечер излезе от салона, за да поправиш бушоните, и че не си англичанин... Сигурна съм, че ти готвят нещо.

— Най-напред им трябва доказателства.

— Страхувам се за теб, Уоли — проплака Джина. — През цялото време се страхувам.

— Няма смисъл. Казвам ти, нямат нищо срещу мен!

— И не вярвам, че наистина искаш да дойда с теб в Америка — каза Джина.

Уолтър Хъд не отговори.

Джина Хъд се обърна към него и тропна с крак.

— Мразя те! Мразя те! Ти си ужасен... звяр! Жесток, безчувствен звяр! След всичко, което се опитах да направя за теб! Искаш да се отървеш от мен. Пет пари не даваш дали ще ме видиш пак или не! Е, аз също не давам пет пари! Каква малка глупачка съм била! Ще се разveda колкото се може по-бързо, ще се омъжа за Стивън или Алексис и ще бъда по-щастлива от когато и да било с теб! А ти ще се върнеш в Щатите и ще се ожениш за някоя кошмарна повлекана, която ще ти отрови живота!

— Добре — каза Уоли. — Сега поне знаем кой къде е.

II.

Мис Марпъл видя Джина и Уоли да влизат в къщата заедно.

Тя се намираще на мястото, където по-рано следобед инспектор Къри бе направил експеримента с Доджет.

Гласът на мис Белъвър зад нея едва не я накара да подскочи.

— Мис Марпъл, като стоите така, след като е залязло слънцето, може да настинете.

Мис Марпъл послушно тръгна с нея и двете се отправиха към къщата.

— Мислех си за фокусите — заговори мис Марпъл. — Толкова е трудно да разбереш как ги правят, докато гледаш, а когато ти обяснят, всичко се оказва съвсем просто! Макар че и досега не мога да си обясня как вадят от шапките си цели аквариуми с рибки! Гледали ли сте как режат жена на две? Толкова е вълнуващо! Помня, че когато бях единадесетгодишна, този фокус просто ме плени. Изобщо не можах да си представя как става. Само че на следващия ден във вестника имаше статия, която издаваше всичко... Смятам, че журналистите не бива да правят това, нали?... Жената всъщност не е една, а са две. Главата на едната и краката на другата. Публиката си мисли, че е една, но са две... Обратното също би свършило добра работа, не мислите ли?

Джулиет Белъвър я изгледа с лека изненада. Мис Марпъл рядко говореше толкова много и така разпалено. „Сигурно ѝ е дошло много на горката“ — каза си тя.

— Когато си от едната страна на нещо, виждаш само нея — продължи мис Марпъл. — Но всичко застава на мястото си, ако само успееш да прецениш кое е реалност и кое — илюзия. Кари Луиз добре ли е? — попита тя неочаквано.

— Да — отвърна мис Белъвър. — Добре е, но това все пак е сътресение... Да научиш, че някой иска да те убие... И особено за нея, която никога не е разбирала насилието.

— Кари Луиз разбира някои неща, които ние не можем — каза мис Марпъл замислено. — Винаги е било така.

— Знам какво имате предвид... но тя не живее в реалния свят.

— Така ли?

Мис Бельвър я изгледа изненадано.

— Никога не съм срещал по-неземен човек от Кара...

— Не ви ли се струва, че може би... — Мис Марпъл замълча, защото към тях с бързи крачки вървеше Едгар Лоусън. Когато се изравни с тях, той кимна засрамено и извърна лице.

— Сега си спомних на кого ми заприлича — каза мис Марпъл. — Съвсем неочаквано, преди няколко секунди. Напомня ми един млад човек на име Лионард Уайли. Баща му беше зъболекар, но вече беше възрастен, ръцете му трепереха и хората предпочитаха да ходят при сина му. Старецът се чувстваше много нещастен заради това и Лионард — а той бе мекосърдечен и глупав, започна да се преструва, че пие повече, отколкото трябва. Винаги миришеше на уиски и се правеше на объркан, когато идваха пациентите му. Мислеше, че ще се върнат при баща му и ще решат, че младият не струва.

— И върнаха ли се?

— Разбира се, че не — отвърна мис Марпъл. — Това, което се случи, можеше да предвиди всеки човек с капка ум в главата! Пациентите отидоха при доктор Рейли — техния конкурент. Много хора с добро сърце просто нямат разум. Освен това Лионард Уайли беше толкова неубедителен в ролята си... Представата му за пиянство нямаше нищо общо с действителността и той прекаляваше... Чак разливаше уиски по дрехите си... Прекрачваше всякаква мярка.

Двете влязоха в къщата през страничната врата.

ГЛАВА 19

Завариха семейството събрано в библиотеката. Луис Сероколд крачеше нагоре-надолу и се чувстваше някакво напрежение.

— Случило ли се е нещо? — попита мис Бельвър.

— Тази вечер Ърни Грег не се е явил на вечерна проверка — отговори Луис кратко.

— Избягал ли е?

— Не знаем. Мавърик и другите от персонала го търсят в района. Ако не го открием, ще трябва да се обадим в полицията.

— Бабо! — извика Джина и се втурна към Кари Луиз изплашена от пребледнялото ѝ лице. — Изглеждащ зле!

— Не се чувствам добре. Горкото момче...

Луис продължи:

— Тази вечер смятах да го питам дали наистина снощи е видял нещо, заслужаващо внимание. Смятах да му предложа добра работа и след първия разговор щеше да стане дума и за това. А сега... — Той млъкна.

— Глупаво момче... Горкото глупаво момче... — промърмори мис Марпъл.

Тя поклати глава и мисис Сероколд попита тихо:

— Значи и ти смяташ така, Джейн...?

Влезе Стивън Рестарик.

— Търсих те в театъра, Джина — заговори той веднага. — Струва ми се, че щеше... Ей, здравейте. Какво се е случило?

Луис повтори разказа си и тъкмо привършваше, когато влезе доктор Мавърик заедно с едно русо момче с розови бузи и подозрително ангелски вид. Мис Марпъл си припомни, че го бе виждала на първата вечеря след пристигането ѝ в Стонигейтс.

— Доведох Артър Дженкинс — каза Доктор Мавърик. — Изглежда той е последният, който е разговарял с Ърни.

— Артър — започна Луис Сероколд, — моля те помогни ни, ако можеш. Къде е отишъл Ърни? Или е някаква шега?

— Не знам, сър. Честно, не знам. Нищо не ми каза. Говореше само за театъра, т'ва е всичко. Разправяше к'ва страхотна идея имал за декорите и че мисис Хъд и мистър Стивън много я харесали.

— Има и още нещо, Артър. Ърни твърди, че снощи е скитал из градината, след като вратата е била заключена. Вярно ли е?

— Ами! Само се хвали, т'ва е. Умира да излъже! Той никога не е излизал нощем. Хвалеше се, но никак не го биваше с ключалките. Ако е истинска, не може да направи нищо. Както и да е, снощи не е излизал, защото знам.

— И не го казваш само за да не ни ядосаш, нали?

— Честен кръст! — извика Артър хрисимо.

Луис не изглеждаше съвсем доволен.

— Чакайте! — послуша се доктор Мавърик. — Какво е това?

Чуваха се приближаващи се гласове. След малко вратата се отвори и влезе очилатият доктор Баумгартен — беше пребледнял и се олюляваше.

— Намерихме го — простена той. — Тях... Ужасно...

Отпусна се върху едни стол и попи потта от челото си.

— Какво означава това „тях“? — намеси се Милдред Стрет.

Доктор Баумгартен целият се тресеше.

— Долу в театъра. Главите им са размазани. Голямата противотежест е паднала... Алексис Рестарик и Ърни Грег... Мъртви са...

ГЛАВА 20

— Донесох ти силен бульон, Кари Луиз — каза мис Марпъл. — Моля те да го изпиеш.

Мисис Сероколд се надигна в голямото, украсено с дърворезби дъбово легло. Изглеждаше дребна като малко дете. Бузите ѝ бяха изгубили розовината си, а очите ѝ бяха станали безизразни.

Тя послушно пое чашата и започна да пие. Мис Марпъл седна край нея.

— Първо Кристиян — обади се Кари Луиз, — а сега Алекс. И горкият умен, глупав малък Ърни. Дали наистина е знаел нещо?

— Не мисля — отвърна мис Марпъл. — Лъгал е. Искал е да си придаде важност. Трагедията е, че някой е повярвал на измислиците му.

Кари Луиз потрепери. Погледът ѝ отново стана безизразен и далечен.

— Искахме да направим толкова много за тези деца... Постигнахме нещо. Някои от тях се справиха чудесно. Няколко заемат наистина отговорни постове. Други не успяха... но няма как. Условията в съвременния свят са толкова сложни... Прекалено сложни за някои елементарни, недоразвити личности. Знаеш ли какъв е най-големият план на Луис? Той е убеден, че изселването на престъпниците в миналото е помогнало на много от тях. Били са изпращани отвъд океана и са започвали нов живот при по-прости обстоятелства. Иска да започне съвременна програма, базираща се на същото. Да купи някъде голяма площ или няколко острова. Да ги финансира в продължение на няколко години, да ги превърне в самоиздържащ се кооператив, в който всеки дава своя дял. Но колонията трябва да е изолирана, за да се пресече изкушението за връщане в градовете и към стария начин на живот. Това е мечтата му. Разбира се, би струвало куп пари, а в наши дни няма много филантропи с поглед в бъдещето. Трябва ни друг Ерик. Ерик би приел идеята с ентузиазъм.

Мис Марпъл взе една малка ножичка и я погледна с любопитство.

— Каква странна ножица — учуди се тя. — От едната страна има две дупки за пръстите, а от другата — една.

Погледът на Кари Луиз отново се върна на земята.

— Алекс ми я подари тази сутрин. Предполага се, че така е по-лесно да изрежеш ноктите на дясната си ръка. Милото момче... Какъв ентузиаст... Накара ме да я изпробвам веднага.

— Предполагам, че е събрал изрязаните нокти и внимателно ги е прибрал — каза мис Марпъл.

— Да. Той... — Кари Луиз млъкна. — Защо каза това?

— Мислех си за Алекс. Това момче имаше ум в главата. Да, имаше.

— Искаш да кажеш... че затова умря?

— Да, струва ми се, че да.

— Той и Ърни... Просто не мога да го възприема... Кога се е случило според полицаите?

— Най-вероятно между шест и седем вечерта...

— След като са свършили с работата за деня?

— Да.

Джина беше ходила там по това време. Уоли Хъд също. Стивън каза, че е търсил Джина...

Но никой не би могъл...

Мислите на мис Марпъл бяха прекъснати.

Неочаквано и тихо, Кари Луиз попита:

— Колко знаеш, Джейн?

Мис Марпъл я погледна изпод вежди. Погледите им се срещнаха.

— Ако бях съвсем сигурна...

— Мисля, че си сигурна, Джейн.

Джейн Марпъл попита бавно:

— Какво искаш да направя?

Кари се облегна на възглавницата си.

— Всичко зависи от теб, Джейн. Ще направиш това, което смяташ, че е редно.

Тя затвори очи.

— Утре — кимна мис Марпъл — ще се опитам да поговоря с инспектор Къри. Ако желае да ме изслуша...

ГЛАВА 21

— Да, мис Марпъл? Какво има? — попита инспектор Къри доста нетърпеливо.

— Може ли да отидем в големия салон?

Инспекторът я погледна изненадано.

— Ако това е представата ви за уединение... По-добре тук... — Той огледа кабинета.

— Не, не търся уединено място, инспекторе. Искам да ви покажа нещо. Нещо, което Алекс Рестарик ме накара да видя.

Инспектор Къри потисна въздишката си, стана и последва мис Марпъл.

— Да не би някой да ви е казал нещо ново? — попита той с надежда.

— Не — отговори мис Марпъл. — Не става дума за това, което говорят хората. Става дума за илюзии... за фокуси. Някои от тях се правят с огледала, ако разбирате какво имам предвид.

Инспектор Къри не разбираше. Той се вгледа в нея и се зачуди дали е с всичкия си.

Мис Марпъл застана на едно място и кимна на Къри да дойде до нея.

— Искам да си представите, че това е сцена, инспекторе. Каквато е било в нощта, когато бе убит Кристиан Гулбрандсен. Вие сте тук, в залата, и наблюдавате хората на сцената. Мисис Сероколд, аз, мисис Стрет, Джина и Стивън... и точно както на истинска сцена, има много входи и изходи, а героите излизат, влизат и застават в различни положения. Само че, когато сте сред публиката, не се замисляте къде всъщност отиват. Тръгват, за да отворят „пътната врата“ или до „кухнята“, а когато вратата на сцената се отвори, виждате част от боядисания картон отзад. Само че *реално* те отиват зад кулисите — там, където са дърводелците, електротехниците и другите актьори, които очакват реда си. Те излизат... вече в един друг свят.

— Не разбирам, мис Марпъл...

— О, зная... Сигурно звучи много глупаво... Но ако си помислите за всичко това като за театър и декорът се нарича „Големият салон в Стонигейтс“... Какво точно има зад сцената?... Искам да кажа... Какво в случая са кулисите? *Терасата*, нали? Терасата и *много* прозорци, които гледат към нея. Виждате ли, ето как е направено. На тази мисъл ме наведе фокусът с разрязаната на две жена.

— Разрязана на две жена? — Сега вече инспектор Къри беше напълно сигурен, че мис Марпъл не е съвсем с всичкия си.

— Един много вълнуващ фокус. Сигурно сте го гледали... Само че жената не е една, а са две. Главата на едната и краката на другата. Изглежда сякаш е едно разполовено тяло, но всъщност са две. И аз си помислих, че би могло и да е точно наопаки. Двама души, всъщност могат да бъдат един.

— Двама души да бъдат един? — Инспектор Къри доби отчаян вид.

— Да. Не за дълго. Колко време му беше нужно на вашия полицай, за да изтича до къщата и да се върне? Две минути и четиридесет и пет секунди, нали? Това, за което говоря, би отнело по-малко от две минути.

— Кое би отнело по-малко от две минути?

— Фокусът. Фокусът, в който участват не двама души, а един. Хей там, в кабинета. Ние виждаме само предната част на сцената. Зад нея има тераса и ред прозорци. Колко лесно е, когато в кабинета има двама души, единият да излезе през прозореца, да изтича по терасата (стъпките, които е чул Алекс Рестарик), да влезе през страничната врата, да застреля Кристиан Гулбрандсен и да се върне обратно, докато в това време другият в кабинета имитира два гласа, за да си мислим ние, че вътре има *двама души*. И това е било така през повечето време, но не и през този период от по-малко от две минути.

Инспектор Къри едва успя да си поеме дъх и да проговори.

— Да не искате да кажеше, че *Едгар Лоусън* е изтича по терасата, за да застреля Кристиан Гулбрандсен? Едгар Лоусън се е опитвал да отрови мисис Сероколд?

— Виждате ли, инспекторе... *Никой не се е опитвал да отрови мисис Сероколд*. Ето това е отвличането на вниманието от вярната посока. Някой твърде интелигентно е използвал факта, че заболяването

й много наподобява симптомите на отравяне с арсеник. Това е старият трик на илюзионистите — да те принудят да вземеш картата, която те искат. Твърде лесно е да се добави арсеник в шишенцето с лекарство и няколко реда към едно написано на машина писмо. Но истинската причина за идването на мистър Гулбрандсен, е и най-вероятната... то наистина има връзка с фондацията „Гулбрандсен“. Всъщност става дума за пари. Да предположим, че е имало фалшификация... измама в много големи размери... разбирате ли къде води това? Към един-единствен човек...

Инспектор Къри ахна.

— Луис Сероколд? — възкликна той изумено.

— *Луис Сероколд...* — кимна мис Марпъл.

ГЛАВА 22

Част от писмо на Джина Хъд до леля й мис Ван Райдък:

... Лельо Рут, разбираш, че всичко това беше като някакъв кошмар... Особено краят. Вече ти разказах всичко за този чудат човек Едгар Лоусън. Винаги е бил като заек. Когато инспекторът започна да го разпитва, той се изплаши, загуби ума и дума и хукна да бяга. Хукна съвсем буквално. Изскочи през прозореца, покрай къщата, след това надолу по алеята, но там имаше полицаи, така че той кривна и продължи с всички сили към езерото. Скочи в една продънена лодка, която стои там от години, и я отгласна от брега. Разбира се, това беше напълно безумна постъпка. Както казах, беше като полудял от страх заек. Тогава Луис изкрещя: „Тази лодка е прогнила!“ и също се втурна към езерото. След малко лодката потъна и Едгар започна да се дави. Не умееше да плува. Луис скочи във водата и заплува към него. Успя да го достигне, но бяха сред тръстиките и положението им се оказа трудно. Един от полицаите също влезе във водата, завързан с въже, но се оплете и трябваше да го изтеглят на брега. Леля Милдред все повтаряше: „Ще се удавят, ще се удавят“, някак си глупаво, а баба само каза „Да“. Не мога да ти опиша как прозвуча тази дума от устата й тогава. Просто „ДА“ и ме прониза като... като с нож.

Дали не се държа глупаво и мелодраматично? Вероятно. Но това, което се случи... И тогава, когато всичко свърши, когато ги извадиха и опитаха изкуствено дишане (беше безполезно), инспекторът дойде при нас и каза на баба: „Мисис Сероколд, боя се, че няма надежда.“ Баба отговори съвсем спокойно: „Благодаря ви,

инспекторе.“ След това ни изгледа. Аз исках да помогна, но не знаех как, Джули беше мрачна, но внимателна и готова както винаги да поучава, Стивън кършеше ръце, а добрата смешна мис Марпъл изглеждаше тъжна и уморена. Дори и Уоли беше смутен. Всички толкова я обичахме и искахме да направим НЕЩО.

Но баба само кимна: „Милдред“. Леля Милдред отвърна: „Майко“. И двете влязоха заедно в къщата — баба изглеждаше толкова слаба и крехка... Облягаше се на леля Милдред. Дотогава никога не си бях давала сметка колко са привързани една към друга. Не личеше, но винаги е било така.

Джина престана да пише и захапа края на автоматичната писалка. След това продължи:

За мен и Уоли — връщаме се в Щатите веднага щом стане възможно...

ГЛАВА 23

— Как успя да се досетиш, Джейн?

Мис Марпъл не бързаше да отговори. Тя погледна замислено другите двама — Кари Луиз — още по-слаба и крехка, но въпреки това странно безучастна, и възрастния човек с мила усмивка и гъста бяла коса. Доктор Голбрайт, епископ на Кроумър.

Епископът взе ръката на Кари Луиз в своята.

— За теб, дете мое, всичко това е много тъжно. Преживяла си сериозно сътресение.

— Тъжно, да. Но не и сътресение.

— Така е — потвърди мис Марпъл. — Успях да се убедя в това. Всички говореха, че Кари Луиз живее в някакъв друг свят, не в този, и че няма контакт с действителността. Но всъщност, Кари, ти си била именно в реалността, а не в илюзиите. Ти, за разлика от повечето от нас, не можеш да бъдеш заблудена от въображаемото. Когато изведнъж осъзнах това, реших, че трябва да приема за истина нещата, които ти мислиш и чувстваш. Беше напълно сигурна, че никой не се опитва да те отрови, не можеше да го повярваш. И с пълно право, защото просто това не беше така! Ти не можеше да допуснеш, че Едгар ще направи нещо лошо на Луис... и отново се оказа права. Той никога не би му навредил. Беше убедена, че Джина обича единствено съпруга си — и това също се оказа вярно.

Така че, ако приемех за истина твоето мнение, всичко останало, което *изглеждаше* вярно, трябваше да бъде илюзия. Илюзия, създадена със съвсем определена цел, така както фокусниците подготвят номерата си, за да надхитрят публиката. А публиката бяхме ние.

Алекс Рестарик първи се досети за истината, защото бе имал шанса да види нещата от различен ъгъл — отвън. Когато с инспектор Къри са били на алеята, той успял да осъзнае възможностите, които предлагат прозорците... И си спомнил звука от бягащи стъпки, който бил чул онази нощ. След това експериментът с полицаия му е показал колко малко време всъщност е необходимо, за да бъде извършено

нещо, за което си мислим, че е необходимо много повече. Този полицай бил сериозно задъхан и по-късно, когато чух за това, си спомних колко тежко дишаше Луис Сероколд онази нощ, когато отвори вратата на кабинета. Тичал е с всички сили, разбирате, нали?

Но за мен истинският център на нещата беше Едгар Лоусън. Всичко, което каза и направи, беше напълно естествено за това, за което искаше да се представи, но самият той бе неестествен. Защото всъщност беше един напълно нормален млад човек в ролята на шизофреник... И винаги малко преиграваше. Театралничеше.

Това вероятно е било планирано много внимателно. Луис трябва да си е дал сметка, че при последното си посещение Кристиян Гулбрандсен се е усъмнил в нещо. Тъй като го е познавал много добре, той е бил сигурен, че Кристиян няма да се успокои, докато не разбере дали подозренията му са основателни или не.

Кари Луиз се раздвижи.

— Да — каза тя. — Кристиян беше такъв. Малко муден и педантичен, но много умен. Не знам какво е събудило недоверието му, но е започнал да проучва и в края на краищата се е добрал до истината.

— Не мога да не се обвинявам, задето не бях малко по-съвестен — въздъхна епископът.

— Но от вас никой не е очаквал да разбирате от финанси — отвърна Кари Луиз. — От самото начало с това трябваше да се занимава мистър Гилфой. След смъртта му, поради опита си, Луис пое нещата изцяло в свои ръце. И това, разбира се, го навело на мисълта... — Бузите ѝ порозовяха. — Луис беше голяма личност. Човек с въображение и страстна вяра това, което може да се постигне с пари. Не ги е искал за себе си, поне не в този алчен и вулгарен смисъл, имал е нужда от силата им, за да направи голяма добрина...

— Искал е — възрази епископът — да бъде Бог. — Гласът му изведнъж стана строг. — Забравил е, че човек е само инструмент на Божията воля.

— И е прибягнал до измама, за да се сдобие със средства от фондацията? — попита мис Марпъл.

Доктор Голбрайт се поколеба.

— Не само това...

— Кажете ѝ — намеси се Кари Луиз. — Тя е най-добрата ми приятелка.

— Луис Сероколд — започна да обяснява епископът — е бил, така да се каже, финансов магьосник. През годините, когато се е занимавал с много сложно счетоводство, се е забавлявал да измисля най-различни начини за измама, на практика неуловими. Това са били само теоретични упражнения, но когато веднъж е видял какви възможности би му дала една голяма сума пари, ги е пуснал в действие. Виждате ли, на свое разположение той е имал първокласен материал. Сред момчетата, преминали оттук, той е подбрал една малка група. Освен че са имали криминални наклонности, те са обичали приключенията и са били много интелигентни. Стигнали сме почти до дъното на нещата и изглежда, че хората от този таен кръг са били специално обучавани и впоследствие поставяни на ключови постове, където, следвайки инструкциите на Луис, са можели да фалшифицират документи по такъв начин, че са отклонявали сериозни суми, без да събудят никакви подозрения. Операциите са толкова сложни, че ревизорите ще могат да разплетат всичко едва след месеци. Все пак засега е ясно, че чрез различни банкови сметки и компании Луис Сероколд е можел да разполагах огромна сума, с която е възнамерявал да основе експерименталната колония за малолетни престъпници отвъд океана. Земята е трябвало да бъде собственост на колонията. Може би това е фантастичен сън...

— Този сън можеше да се сбъдне — каза Кари Луиз.

— Да, можеше да се сбъдне. Но средствата, с които си е служил Луис, са били нечестни и Кристиян Гулбрандсен е открил това. Бил е много обезпокоен. Особено след като си е дал сметка какво би означавало за теб, Кари, разкриването и осъждането на Луис.

— Затова ме попита как съм със сърцето и се интересуваше за здравето ми. Не можех да разбера...

— Когато Луис се е върнал. Кристиян го посрещнал отвън и му казал, че знае какво върши. Луис, струва ми се, е приел нещата спокойно. Двамата са се споразумели да направят всичко възможно, за да ти спестят неприятностите. Кристиян е споменал, че има намерение да ми пише, за да дойда да обсъдим положението.

— Но, разбира се — допълни мис Марпъл, — Луис Сероколд вече е бил подготвен за това развитие на нещата. Всичко е било планирано. Бил е доведен младият човек, който е трябвало да играе ролята на Едгар Лоусън в къщата. Естествено имало е и истински

Едгар Лоусън — в случай, че полицията реши да прегледа досието му. Фалшивият е знаел съвсем точно какво трябва да прави — да се преструва на шизофреник, страдащ от мания за преследване... И да осигури на Луис алиби за две съдбоносни минути...

Следващата стъпка също е била внимателно планирана. Версията, че някой се опитва да отрови теб, Кари Луиз. Всъщност, като се замислим, тя се основаваше единствено на твърдението на Луис, че Кристиян Гулбрандсен му е казал за това, и на няколкото реда, които е добавил в края на писмото му, докато е чакал да дойде полицията. Не е било трудно да се сложи арсеник в лекарството ти. За теб не е имало никаква опасност — след като той е можел да ти попречи да го изпиеш. Кутията с шоколадовите бонбони е само допълнителен щрих към картината... И, разбира се, в началото бонбоните не са били отровени... Само тези, които е подменил, непосредствено преди да я предаде на инспектор Къри.

— И Алекс се е досетил — каза Кари Луиз.

— Да. Затова е събрал изрязаните ти нокти. По тях може да се разбере дали човек е поемал арсеник в продължение на дълъг период от време.

— Горкият Алекс, горкият Ърни!

Последва кратка тишина. Замислиха се за Кристиян Гулбрандсен, за Алексис Рестарик, за момчето Ърни — и за това колко бързо убийството може да деформира и изврати човек.

— Но — добави епископът — Луис е поел голям риск, като е накарал Едгар да му стане съучастник... Дори и по някакъв начин да го е държал в ръцете си...

Кари Луиз поклати глава.

— Не просто го държеше в ръцете си. Едгар му беше предан.

— Да — отбеляза мис Марпъл. — Като Лионард Уайли и баща му. Чудя се дали... — Тя замълча деликатно.

— Предполагам си забелязала приликата — кимна Кари Луиз.

— Значи си знаела през цялото време?

— Досещах се. Известно ми беше, че някога Луис е имал кратка връзка с някаква актриса. Преди да се запознаем. Той сам ми разказа за това. Не е било сериозно. Тази жена била твърде алчна и не се е интересувала от него, но изобщо не се съмнявам, че Едгар е син на Луис.

— Да. Това обяснява всичко...

— И накрая пожертва живота си заради него — добави Кари Луиз и погледна умоляващо епископа. — Наистина го направи.

Последва кратка пауза и тя продължи:

— Радвам се, че свърши така... Че се опита да спаси момчето... Хората могат да бъдат едновременно много добри и много лоши. Винаги съм знаела, че това е вярно за Луис... Но... той ме обичаше истински. Аз също го обичах.

— Подозираше ли го? — попита мис Марпъл.

— Не. Защото бях объркана заради историята с отравянето. Знаех, че Луис никога не би направил подобно нещо, и все пак в писмото на Кристиан пишеше, че някой се опитва да ме отрови... И си помислих, че всичко, което съм мислила за хората, трябва да е било погрешно...

— А когато бяха убити Алекс и Ърни? Тогава започна да го подозираш, нали?

— Да — отговори Кари Луиз. — Защото знаех, че никой, освен Луис не би се осмелил да направи такова нещо. И започнах да се боя от това, което би могло да последва...

Тя потрепери.

— Възхищавах се от Луис. Възхищавах се от... как да го нарека? От добротата му. Но си давам сметка, че ако си... добър... трябва също така да се задоволяваш с това, което имаш.

— Това — каза епископът — е нещото, което винаги ме е възхищавало у теб.

Хубавите сини очи изведнъж се отвориха широко, изпълнени с изненада.

— Но аз не съм хитра, за да бъде иначе! И не съм кой знае колко добра. Мога единствено да се възхищавам на чуждата доброта.

— Мила Кари Луиз — каза мис Марпъл.

ЕПИЛОГ

— Мисля, че баба се чувства съвсем добре с нея — говореше Джина. — Сега леля Милдред изглежда много по-мила. Не е така странна, ако разбирате какво искам да кажа.

— Разбирам — отговори мис Марпъл.

— Така че с Уоли ще заминем за Щатите след около две седмици. Джина погледна косо съпруга си.

— Ще забравя всичко за Стонигейтс, за Италия и миналото си и ще стана стопроцентова американка. Синът ни ще стане истински янки. Нима мога да направя нещо повече от това, Уоли?

— Разбира се, че не можеш, Кейт — каза мис Марпъл.

Уоли, усмихнат приветливо на възрастната жена, която изглежда бе започнала да бърка имената, я поправи:

— Джина, не Кейт.

Но Джина се засмя.

— Тя знае какво говори. Ще видиш, след миг ще те нарече Петручио.

— Просто мисля — Мис Марпъл се обърна към Уолтър, — че се държа много умно, момчето ми.

— Смята, че ти си най-добрият съпруг за мен — добави Джина.

Мис Марпъл погледна първо единия, после другия. Беше й приятно да гледа тези двама млади и толкова влюбени. Уолтър Хъд се бе променил изцяло и изобщо не приличаше на смръщения младеж, когото бе срещнала при пристигането си в Стонигейтс — сега бе един добродушен, усмихнат гигант...

— Вие двамата — въздъхна тя — ми напомняте за...

Джина се втурна напред и закри устата на мис Марпъл с ръка.

— Не! — възкликна тя. — Не го казвайте. Тези ваши сравнения ми се струват подозрителни. Винаги имат жило на опашката. Вие, скъпа, сте една много лоша възрастна жена.

Очите й станаха замечтани.

— Като си помисля за вас с баба и леля Рут... Когато сте били млади... Чудя се какви ли сте били? Някак си не мога да си го представя...

— Сигурно — съгласи се мис Марпъл. — Беше преди толкова много време!

Издание:

Агата Кристи. Илюзия с огледала

ИК „Абагар“, София, 1993

Редактор: Вихра Василева

ISBN: 954-584-045-5

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.